

TC
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE
MİLLİ KİMLİK BİLİNCİ GELİŞTİRMEYE
YÖNELİK ETKİNLİKLERİN
OKUL BAŞARISINA ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
SELİN KAFA

Ankara 2010

TC
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE
MİLLİ KİMLİK BİLİNCİ GELİŞTİRMEYE
YÖNELİK ETKİNLİKLERİN
OKUL BAŞARISINA ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Selin KAFA

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Bülent AKSOY

Ankara, 2010

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Selin KAFA'ya ait **“İLKÖĞRETİM 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE MİLLİ KİMLİK BİLİNCİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ETKİNLİKLERİN OKUL BAŞARISINA ETKİSİ”** adlı çalışma jürimiz tarafından Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİNİN ADI SOYADI

İMZA

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Kemal KÖKSAL

Üye: Yrd. Doç. Dr. Bülent AKSOY

(Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Turhan ÇETİN

ÖNSÖZ

Bilgi üretimi ve yayılmasının baş döndürücü bir hıza ulaştığı 21. yy'da okullarda, ders saatleri sınırlı iken müfredatı her geçen gün yeni konular ilave edilmektedir. Bu durumda geleneksel öğretim yöntemleri çağın gerektirdiği insan modelinin yetiştirilmesinde etkisiz kalmaktadır. Bilişsel alan psikologları tarafından yapılan son araştırmalar, geleneksel (öğretmen merkezli) öğretim ve öğrenmeden, keşfedici öğrenmeye doğru giderek, öğrencilerin zihinlerinin araştırmaya aktif olarak sokulması ile daha iyi öğrendiklerini göstermektedir. Günümüzde giderek yaygınlaşan bir eğitim sistemi olarak; düşünen, sorgulayan ve araştıran bireyler yetiştirmeyi hedefleyen Öğrenci merkezli eğitim yaklaşımı sayesinde öğrenciler, TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde kendilerini geliştirmek için gerekli olan bilginin içeriğini, kullanılacak kaynakları, çözüm için gereken bilgilerin nasıl bir araya getirileceğini belirleyebilirler. Öğrenme sürecinde aktif olarak yer alan öğrenci, bilgisini kendi inşa eder ve bu sayede öğrendikleri kalıcı etkili ve yaşama dönük olur. . Böylece birbirlerine, öğretmenlere, karşılaştıkları yeni bilgilere sürekli cevap ve tepki vererek öğrenmeyi daha kalıcı, zevkli ve anlamlı hale getirebilirler.

Öğrenci merkezli uygulamalar sayesinde öğrenci kendini daha iyi tanımladığı için özünü daha iyi oluşturur. Öğrenci kendini başkalarından daha iyi ayırır. Başkaları ile arasındaki sınırı iyi çizer. millet olabilmenin önemini kavrar, dilini sever, kültürüne değerlerine sahip çıkar.

Araştırmanın her aşamasında, değerli görüş ve fikirlerinden yararlandığım, hiçbir zaman yardımını ve ilgisini esirgemeyen çok değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Bülent AKSOY'a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırma süreci devam ederken bir dönem tez danışmanlığımı üstlenen Yrd. Doç. Dr. Turan ÇETİN hocama teşekkür ederim. Yüksek Lisans eğitimim süresince bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren, verdikleri eğitimle bana ışık tutan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı hocalarına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Uygulama sürecindeki gerekli kolaylıkları sağladıkları için Hüseyin Temizel İlköğretim Okulu Müdürü Fatma ALTINIŞIK'a, destekleri ile bana güven aşılayan öğretmen arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca varlığıyla destek olan değerli Ethem DOĞRU'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Bugünlere gelmemi sağlayan, arkamdan hiçbir zaman desteklerini eksik etmeyen çok değerli aileme desteklerinden dolayı şükranlarımı sunarım.

Selin KAFA
Ankara-2010

ÖZET

**İLKÖĞRETİM 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE
MİLLİ KİMLİK BİLİNCİ GELİŞTİRMEYE
YÖNELİK ETKİNLİKLERİN
OKUL BAŞARISINA ETKİSİ**

KAFA,Selin

Yüksek Lisans, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Bülent AKSOY

Ankara, 2010- 72 sayfa

Bu araştırmanın amacı ilköğretim 8.sınıf öğrencilerinde Sosyal Bilgiler dersinde milli kimlik bilincinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin okul başarısı üzerindeki etkisini belirlemektir.

Araştırma deneysel desen modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak başarı testi uygulanmıştır. Geliştirilen ölçme araçları Hüseyin Temizel İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencilerinden 76 kişiye uygulanmıştır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesinde çift yönlü varyans analizi (repeated measures) yapılmış; frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri kullanılmıştır.

Deney ve kontrol grubunun deney öncesi ve deney sonrası öntest ve sontest toplam Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi ünitesi testi başarı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi ünitesi başarıları ile ilgili olarak, öntest – sontest ortalama başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır. İki ayrı öğretim modelinin uygulandığı deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi ünitesi testine ait başarı puanlarının deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği, yani farklı işlem gruplarında (deney ve kontrol grubu) olmak ile tekrarlı ölçümler faktörlerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi Ünitesi testi başarı düzeyleri üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur.

Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi testi puanlarında deney öncesine göre daha fazla artış gözlenen milli kimlik bilinci geliştirmeye yönelik etkinliklere dayalı olarak yapılan öğretimin, ders kitabına dayalı öğretime göre öğrencilerin başarılarını artırmada daha etkili olduğu görülmüştür.

Bilim Kodu:

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Ders Kitabına Dayalı Öğretim Yaklaşımı, Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, Rol yapma

Sayfa Adedi: 72

Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Bülent AKSOY

ABSTRACT

The purpose of this research in the social studies lesson 8th grade students in primary school student awareness of national identity in the success of development activities is to determine the impact.

This research has been conducted with the experimental design model. Achievement test is used in data collection in this study. The measurement tools that were developed have been applied to 76 eighth grade students studying at Hüseyin Temizel Primary School. In order to solve the subproblems of the research, two-way analysis of variance (repeated measures) have been done; the values of frequency, percentage and mean have been used.

A meaningful difference obtains between the pretest and posttest cumulative achievement scores before and after the experiment in the experiment group and the control group in the “the Preparation of Liberation War Term” unit. There exists a meaningful difference between the pretest and posttest average achievement scores with respect to the success level of the students in the “the Preparation of Liberation War Term” unit. The students in the control group and the experiment group were taught through the use of two different teaching models and their achievement scores belonging to the “the Preparation of Liberation War Term” test have displayed a meaningful difference. That is, in different function groups (experiment and control groups), the common effects of the factors of repeated measures in the “the Preparation of Liberation War Term” unit test’s achievement levels are meaningful.

Liberation War Preparation Unit test scores compared to experiment further increase awareness of the national identity to develop based on the activity of teaching, textbook-based instruction based on students' success in increasing is deemed to be more effective.

Science Code:

Key Words: Teaching Social Studies, Student-Centered Teaching, Problem, Six Thinking Hat , Role Playing

Number of pages: 71

Advisor: Assoc.Prof. Dr. Bülent AKSOY

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR.....	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM	1
1.1.1.Eğitim Nasıl Olmalıdır?.....	2
1.1.2.Nasıl Bir Sosyal Bilgiler Eğitimi?.....	3
1.1.3. Etkinliklere Dayalı Eğitimin Nedenleri.....	5
1.1.4. Problem Cümlesi.....	6
1.1.5. Alt Problemler.....	6
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Varsayımlar.....	8
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM- II.....	11
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. MİLLİ KİMLİK	11
2.1.1. Milli Kimliği Oluşturan Unsurlar	15
2.1.1.1 Yurt	15
2.1.1.2 Kültür.....	15
2.1.1.2.1.Kültürü Oluşturan Unsurlar.....	18
2.1.1.2.2.Dil.....	18
2.1.1.2.3.Mimari ve Sanat Eserleri.....	20
2.1.1.2.4..Vatan.....	20

2.1.1.2.5.Tarih.....	20
2.1.1.2.6.Din.....	21
2.1.1.2.7.Müzik.....	21
2.1.1.2.8.Güzel Sanatlar.....	22
2.1.1.2.9.Mutfak.....	23
2.1.1.2.10.Tasavvuf.....	23
2.1.1.2.11.Edebiyat.....	23
2.1.1.2.12.Gelenek ve Görenekler.....	23
2.1.2.Atatürk ve Türk Milli Kimliliğine Katkıları.....	24
2.1.3. Milli Kimlik Bilinci Niçin Önemlidir?.....	26
2.1.4. Küreselleşme ve Milli Kimlik.....	27
2.2. KURTULUŞ SAVAŞINA HAZIRLIK DÖNEMİ.....	29
2.2.1. Mustafa Kemal'in Samsuna Çıkışı.....	29
2.2.2. Amasya Tamimi.....	31
2.2.3 Erzurum Kongresi.....	32
2.2.4. Balıkesir ve Alaşehir Kongresi.....	34
2.2.5. Sivas Kongresi(4-11Eylül 1919).....	35
2.2.6. Amasya Görüşmeleri ve protokolü.....	36
2.2.7. Temsil Heyetinin Ankara'ya Gelişi.....	36
2.2.8.Son Osmanlı Mebuslar Meclisi ve Misak-ı Milli.....	36
2.2.9. İstanbul'un İşgali ve Mebuslar Meclisinin Dağıtılması.....	37
2.3.ARAŞTIRMANIN KONUSU OLAN ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ.....	38
2.3.1.ROL YAPMA.....	38
2.3.2. ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNCE TEKNİĞİ.....	39
2.3.3.BEYİN FIRTINASI TEKNİĞİ.....	40
BÖLÜM III.....	40
YÖNTEM.....	40
3.1. Araştırmanın Modeli.....	40
3.2. Evren ve Örneklem.....	42
3.3. Verilerin Toplanması.....	43
3.3.1. Veri Toplama Aracı.....	43
3.3.2. Ölçme Aracının Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	43
3.3.3.Deneysel İşlem Basamakları.....	49

3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	50
BÖLÜM IV.....	52
BULGULAR VE YORUM	52
BÖLÜM V.....	56
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	56
5.1.Sonuçlar:.....	56
5.2.Öneriler:	57
KAYNAKÇA.....	59
EKLER.....	
EK-1 Araştırma İçin İzin Yazıları	
EK-2 Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi Başarı Testi	
EK-3 Altı Şapkalı Düşünce Tekniğine Göre Mandacılık Yönetimi.....	
EK-4 Çalışma Yaprakları	
EK-5 Rol Kağıtları.....	
EK.6 Power Point Slaytları.....	

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1. Araştırmaya Katılan Öğrenciler	43
Tablo-2. Ön uygulama başarı testinde yer alan 25 madde ile bu maddelere ilişkin güçlük ve ayırt edicilik indeksi	45
Tablo-3. Ön Uygulama Başarı Testi Sonucunda Öğrencilerin Aldıkları Puanlar, Başarı Testinin Varyans (Sx^2) ve Standart Sapma (S) Değerleri	47
Tablo-4. Ön Uygulama Başarı Testi Sonucunda Elde Edilen Güçlük İndeksi ve KR_{20} Güvenirlik Katsayısının Hesaplanması.....	49
Tablo-5. Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi Başarı Testinden Aldıkları Öntest-Sontest Ortalama Puan ve Standart Sapma Değerleri.	53
Tablo-6. Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi Öntest - Sontest Başarı Puanlarının ANOVA Sonuçları.....	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil-1.Öntest-sontest Kontrol Gruplu Desen	42
Şekil-2.Öntest- Sontest Kontrol Gruplu Desende Gözenekler.....	52

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik-1. . Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesine İlişkin Öntest-Sontest Başarı Puanlarını Gösteren Diyagram.....	55
---	----

1.7.KISALTMALAR

T.C	: Türkiye Cumhuriyeti
AŞDT	: Altı Şapkalı Düşünce Tekniği
ÇZK	: Çoklu Zeka Kuramı
ÖSKD	: Öntest- Sontest Kontrol Gruplu Desen
D	: Ayırt Etme Gücü
Q	: Madde Güçlük İndeksi
F	: Frekans
%	: Yüzde
$\bar{X}$	: Aritmetik Ortalama
KO	: Kareler Ortalaması
KT	: Kareler Toplamı
N	: Denek sayısı
P	: Anlamlılık düzeyi
S	: Standart sapma
S²	:Varyans
KR₂₀	:Güvenirlilik Katsayısı
Sd	: Serbestlik derecesi
F	: F değeri
diğ.	: Diğerleri

BÖLÜM –I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problemine, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, sınırlılıklara, ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1 - PROBLEM

İnsanın tüm özelliklerini içeren kimlik kişinin yaşamında kendine uygun gördüğü rol ve kendini bu yaşamdaki algılayış biçimidir. Bu yüzden insan yaşamında gelişimin temel özelliklerinden en önemlisi kimlik arayışıdır (Onat, 2009: 818).

Kültürün kişilere gerek eğitim yoluyla, gerek gelenek ve göreneklerle kazandırdıkları da kişinin milli kimliği olmaktadır (Kösoğlu, 1996: 27). Kimliğimiz ancak milletle birlikte canlı olmaya, yaşamaya devam eder (Özkan, 2009: 241). Milleti ve ya milli kimliği oluşturan unsurların başında vatan, coğrafya ve kültür gelir.

Kültür toplumsal olgu, bir ekonomi, bir düşünce, bir yaşam biçimidir (İspiroğlu, 1991: 28). Kültür bir millete ait olmaktır (Ersöz, 1985: 10). Kültür bir aynadır aynadan yansıyanlar ise kimliğimizdir (Sağ, 2009: 169). Kültürü oluşturan unsurlar ise dil, folklor, edebiyat, müzik, tarih, mimari, din gibi unsurlardır.

Toplumu oluşturan insanlar o toplumun kalkınmasını ve ilerlemesini sağlar (Ergun, 2004 :100). Türk gençliği bu vatanın emanetçileri oldukları için milli kültüre ve kimliğe sahip çıkmaları gerekmektedir. Devletin ekonomisinin, teknolojisinin, refah düzeyinin ve sosyal hayatının iyi olması buna bağlıdır (Akça, 1985: 6). Ergun’a göre toplum kendini tanımaz ve kimliğine sahip çıkmazsa sağlıklı ekonomi yaratılamaz, yabancılaşıma yaşanır. Toplum ve insan olanaklarının gerçekleşmesi yabancılaşımayı engellediğinden bilinç olanağı gerçekleşir ve bilgi olur. Bu oluşan bilinç bilgiye dönüşüp yanlışları önlenmesine yardımcı olur (Ergun, 2004 :100).

Kösoğlu içeriden ve dışarıdan bazen kanun, bazen silah, zoruyla iki yüz yıldır bir kültür taaruzu karşısında olduğu için, kimliğimizi koruma savaşı içinde olduğumuzu belirtir (Kösoğlu, 2003 : 17). Küresel emperyalizm ulus devletleri ve

milliyetçiliği hedef almamıştır (Yeniçeri, 2001: 9). Gelişen Teknoloji kültürün değişmesine imkan tanımaktadır (Güngör, 1994: 29). Teknoloji büyüdükçe dünya küçüldü, küçüldükçe de milli kimlikler kaybedilmeye başlandı (Sağ, 2009: 167). Aydın Uğur'a göre medya zihnimizin yeni efendisi olmuştur (Uğur, 2003: 11). Bu durum karşısında ise kültür hayatımız şaşkınlık yaşamaktadır (Miyasoğlu, 1999: 19). Teknolojik gelişmeler milletler için tarih sahnesinden silinme tehlikesi taşımaktadır. Milletlerin bunun karşısında var olma mücadelesi önem kazanmıştır. Bu tehlikenin temelinde küreselleşme vardır (Sağ, 2009: 167). Millet, milliyet, milliyetçilik.. kavramları küreselleşme tehlikesiyle karşı karşıyadır (Yeniçeri, 2005: 41)

Bu kültür yozlaşmasını, kimlik kaybını önleyebilmek için sosyal bilgiler dersi ve sosyal bilgiler öğretmenlerine çok fazla görev düşmektedir. Çünkü sosyal bilgilerin en önemli amacı iyi bir insan, iyi bir vatandaş yetiştirmektir. İyi bir vatandaşsa milletini seven, kendi çıkarlarından önce devletin çıkarlarını düşünen, vatanına, milletine karşı sorumluluklarını yerine getiren kişidir. Bu yüzden milli kimlik bilinci oluşturmada sosyal bilgilerin çok fazla payı vardır.

1.1.1.Eğitim Nasıl Olmalıdır?

Bilgi çağı olarak da adlandırılan içinde bulunduğumuz yeni yüzyılda, bilgi ve teknolojinin baş döndürücü bir hızla geliştiği bir ortamda, eğitim stratejilerinin gözden geçirilmesi, bunların değişen zamana ayak uydurması ve günün koşullarına cevap verebilmesi herkes tarafından kabul edilmektedir. Eğitim, yüzyıllar boyu insanoğlunun üzerinde en fazla durduğu ve en önde gelen problemlerinden biri olmuştur. İster teorik bir bütünlük içinde, ister belirli bir bilgi veya becerinin kazanılması amacıyla yapılsın eğitim, şekillendirici özelliği nedeniyle eğiticiler ile eğitilenler arasında çok farklı ilişkilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Toplumda demokrasinin gelişmesi ve yerleşmesine paralel olarak eğitimin niteliğinin, gerek eğitici ve eğitilenin rolü açısından gerekse öğretim yöntem, teknik ve stratejileri açısından değişime uğradığı görülür

Eğitimin en etkin denetim mekanizması eğitici odaklı olduğundan, geçen yüzyıllara damgasını vuran eğitim anlayışı, belirlenmiş müfredatlar ile seçilen ve

şekillendirilen konuların eğitici tarafından bilgi aktarımı olarak kabullendirilmesi şeklinde olmuştur (Dicle ve diğ., 2002: 5).

Eğitimde yükselen değerler, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alarak onları eğitim sisteminin en önemli unsuru olarak görmekte ve bütün çalışmaları onlar üzerine yapılandırmaktadır. Markova ve Powell, (2001: 32-33), öğrencilerin özgüven sahibi bireyler olması gerektiğini belirterek bunun, başarının en önemli koşulu olduğunu ifade etmektedirler. Bunun yolunun da kişinin zihnine güvenmesi ile sağlanabileceğini belirtmişlerdir. Bu da ancak öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak eğitim sürecine etkin katılımları ile sağlanabilir (Yaman, 2003: 2).

Geleneksel (öğretmen merkezli) öğretim ve öğrenmeden, keşfedici öğrenmeye doğru giderek öğrencilerin zihinlerinin araştırmaya aktif olarak sokulması ile daha iyi öğrendiklerini göstermektedir (Harris ve diğ, 2001: 310).

Eğitim ve öğretimin nasıl olması gerektiğine ilişkin bu genel çerçeveden sonra sosyal bilgiler eğitiminin niteliği üzerinde kısaca durmak gerekecektir.

1.1.2. Nasıl Bir Sosyal Bilgiler Eğitimi?

Öğrencilerin gözünde sıkıcı ve anlamsız, sadece ezberlenerek yapılabilecek, anlamak için çaba sarf etmeye gerek duyulmayan bir bilim dalı gibi gözüken sosyal bilgilerin böyle algılanmasındaki nedenlerin en önemlilerinden bir tanesi sosyal bilgiler konularının kazandırılmasında kullanılan ve öğrenciyi pasif kılan yöntem, teknik ve stratejilerdir.

Modern Sosyal Bilgiler eğitimi alanında yapılan çalışmalarda geçerli - güncel bilgi ve düşünceler üzerinde gittikçe artan bir şekilde durulmaya başlanmıştır. Bireysel beceri ve kapasitelerin geliştirilmesi gibi daha geniş eğitim amaçlarına yönelik çalışmalara öncelik verilmektedir. Sosyal Bilgiler öğreniminde aktif öğrenci katılımının

önemi vurgulanmalı, çeşitli öğretim stratejilerinin kullanılması gerektiği ortaya konulmalıdır.

Sosyal Bilgiler öğretiminde iki temel yaklaşımdan söz edilebilir. Birincisi; davranışçılık adı verilen öğrenme teorisi ile ilgili bir yöntem olan öğretmen merkezli öğretimdir. Bu teoriye göre öğretmen derste baş aktör konumundadır. Öğretmen, öğretimin içeriği, ne öğretileceği, hangi metinlerin okunacağı, hangi ödevlerin verileceği ve bu ödevlerin ne zaman tamamlanacağı konusunda karar vermeye yetkili tek kişidir. Öğrenciler, öğretmen ya da kitaptan bilgi alarak öğrenirler. Bu tip öğrenmeye, alış yoluyla öğrenme adı verilir. İkincisi; genel olarak bilişsel öğrenme psikolojisine dayandırılan öğrenci merkezli yaklaşımdır. Burada baş aktör rolünü öğrenciler üstlenmişlerdir. Öğretmenin rolü, öğrenciler öğrenme görevlerini yerine getirirlerken onları teşvik etmek, motive etmek ve onlara rehberlik yapmaktır. Problem çözme ve keşfederek öğrenme yöntemleriyle de öğrenmeye, buluş yoluyla öğrenme adı verilir (Gardner ve diğ., 1996: SG 7.5).

Çağdaş Sosyal Bilgiler programları, güncel sorunlara göre biçimlendirilmekte, kapsamı ve yöntemi çevredeki değişmelere ve gelişmelere göre oluşturulmakta veya oluşturulmalıdır. Bu da kişilerin uyumlu yaşayabilmeleri, kendilerini gerçekleştirebilmeleri ve çevrelerine katkıda bulunabilmeleri için kazanmaları gerekli olan becerilerin öğrencilere kazandırılmasını zorunlu kılmakta ve bu zorunluluk sonucunda, sosyal bilgiler konu alanı ile eğitimin, öncelikle "yurttaşlık eğitimi" amacını gerçekleştiren bir süreç haline gelmesi gözlenebilir.

Öğrencilerin öğrenmeye aktif olarak katılımlarının sağlanması, başarılı öğretimin anahtarı olarak görülmektedir. Sosyal Bilgiler eğitiminde başarıyı %100 garanti eden belli kurallar olmadığı belirtilerek, iyi bir öğretim için öğretmenlerin kendi öğretim tekniklerini geliştirerek kullanmaları önerilmektedir. Burada sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilecek bazı yöntem ve stratejiler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Yüksek düzeyde düşünme beceri ve stratejilerinin öğretimi vurgulanmalıdır.
2. Çeşitli öğretim ve değerlendirme stratejileri kullanılmalıdır.
3. Okul içinde ya da dışında bir Sosyal Bilgiler l boratuvarı kurulmalıdır.
4. Sosyal Bilgiler konusunda bilgi veren televizyon programı, gazete ve dergiler kullanılmalı ve öğrencilerin bunları takip etmeleri sağlanmalıdır.
5. Yaşamla içi içe bir eğitim ortamı hazırlanmalıdır.
6. Öğrencileri müze, saray gibi tarihi mekanlara gezilere götürerek öğrencilerin öğrenmeleri somut hale getirilmelidir.
7. Öğrenciyi merkeze alan, öğretmenin buna rehberlik yaptığı  ğretim yöntem ve stratejileri kullanılmalıdır.

1.1.3. Etkinliklere Dayalı Eğitimin Nedenleri

Etkinliklere dayalı eğitim; bireysel özellikleri dikkate alınarak, bilimsel düşünme becerisine sahip, öğrenmeyi öğrenmiş, üretken, bilgiye ulaşıp kullanabilen, iletişim kurma becerisine sahip, evrensel değerleri benimsemiş, teknolojiyi etkin kullanan ve kendini gerçekleştirmiş bireyler için eğitim sürecinin; her aşamada  ğrenci katılımını sağlayacak biçimde yeniden yapılandırılmasıdır.

Öğrenciyi merkeze alan bu etkinliklerde, öğrenmeyi öğrenmek esas olduğundan her  ğrenci öğrenebilir. Her  ğrenci birer farklı bireydir ve her  ğrenci farklı zekalara sahiptir. Etkinlikler ise farklı zekalara hitap ettiğinden her  ğrenci öğrenirken eski ve yeni bilgiler arasında  zg n bağlantılar kurar. Böylece düşünmeyi öğrenir, sorgular ve yaratıcı düşünmeye başlar.

1.1.4.Problem Cümlesi:

İlköğretim 8.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerde milli kimlik bilincinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin okul başarısı üzerindeki etkisi nedir?

1.1.2.Alt Problemler:

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin 8. sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Kurtuluş Savaşı ünitesi başarı puanları gruplara (deney-kontrol) göre farklılaşmakta mıdır?
2. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin 8. sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Kurtuluş Savaşı ünitesi başarı puanları ölçümlere göre (ön test- son test) farklılaşmakta mıdır?
3. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin 8. sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Kurtuluş Savaşı ünitesi başarı puanları grup (deney kontrol) * ölçüm (ön test-son test) faktörlerinin ortak etkisine göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı ilköğretim 8.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerde milli kimlik bilincinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin başarı üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu amaç içinde öğrencilerde kimlik algılaması, öznel kimlik, nesnel kimlik kavramları verildikten sonra milli kimliği oluşturan unsurlar ve bu unsurları kazandırmaya yönelik etkinlikler gerçekleştirilecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Milli kimlik; devlet, toprak, vatandaş olgularını bir arada tutup, bir organizasyon haline getiren iskelettir. Nitekim toprağın kazanılması devletin kurulmasına, toprak üzerinde yaşayanların vatandaş bilinci kazanmasına yetmeyeceği açıktır. O halde milli kimlik önce kişinin aidiyet duyguları besleyerek topluluklar topluma dönüşmesini sağlar, toplum kendi değer yargılarını oluşturur ve toprağı vatana dönüştürür. Vatan üzerinde bağımsız hür bir devlet oluşur.

Türk Milleti var oluşunun ilk yıllarından beri işte bu duygularla yoğrulmuş bir milli kimliğe sahiptir. Diline, dinine, örfüne, âdetine sahip çıkmış, topağını vatan edinip korumuştur.

Mütareke Dönemi'nde benimsenmiş olan Türk Milliyetçiliği duygusu, milli kimlik bilinci bizi zafere taşımıştır. İnkılâplar gerçekleştirilirken bile Türk Milliyetçiliği ön planda tutulmuş, kaybedilen milli varlığın tekrar kazanılması için uğraşılmıştır. Çünkü milli kimliğimiz olmadan millet, millet olamadan da devlet olamayacaktık

Var oluş kaynağını milli kimliğinden alan Türkiye Cumhuriyeti; günümüz iç ve dış tehditlerine karşı aynı kimliğini koruyarak, gelecek kuşaklara milli kimliğini aşılayarak ve sevdirek varlığını sürdürecektir.

En önemli amacı demokratik toplum içerisinde iyi bir vatandaş yetiştirmek olan Sosyal Bilgiler dersi, milli kimliği oluşturmada önemli bir görev üstlenmektedir.

Sosyal Bilgiler vatandaşlık, tarih, coğrafya, ekonomi, psikoloji, sosyoloji, hukuk gibi bir çok bilimi içerir. Toplumun genel yapısına bakılırsa sosyal bilgiler öğretmen merkezli eğitim modeliyle işlenildiğinden bu kadar önemli dalları içinde barındıran, toplumu toplum yapan unsurları içeren sosyal bilgiler öğrenciler üzerinde kalıcı ve etkili olamamaktadır. Sosyal bilgiler ne kadar, düzgün, etkili, öğrenciyi merkeze alan bir şekilde işlenirse öğrenci sosyal bilgilerin yaşamın ta kendisi olduğunu fark edecektir.

Hepimizin bildiği gibi ülkemiz bağımsızlık mücadelesi verirken amaçları kayıtsız, şartsız tam bağımsızlıktı. Çünkü kimliği oturmuş bir toplum bağımsız yaşar. Kurtuluş savaşı mücadelesi milliyetçilik duyguları ile yapılmıştır. Bu savaşı gerçekleştiren bu ulusun amacı milli kimliklerine sahip çıkmaktır. Bu yüzden T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin konularından biri olan Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi merkezinde araştırma gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma milli kimlik bilincinin oluşturulmasında ders kitabına dayalı öğrenme yaklaşımı ile etkinliklere dayalı öğrenme sistemlerinden hangisinin daha etkili olduğunu araştırmaktadır. Öğrenci merkezli eğitimin önemi ortaya konulacak, Sosyal Bilgiler dersinin öğretmen rehberliğinde işlendiğinde öğrenci ön plana alındığında dersin daha zevkli, anlamlı, etkili ve kalıcı olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın bu anlamda da diğer disiplinlerde de öğrenci merkezli eğitimin uygulanabilmesi açısından örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

1.4.Varsayımlar

Araştırmanın deneysel işlem sürecinde, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin kontrol altına alınamayan dışsal etkenlerden aynı derecede etkilenecekleri düşünülmektedir.

1.5.Sınırlılıklar

Araştırma:

1. İstanbul ili Kartal ilçesi ile,
2. İlköğretim 8. Sınıf Atatürkçülük ve İnkılap Tarihi Dersi programında yer alan Kurtuluş Savaşı ünitesi ile,
3. 8. Sınıf öğrencilerinden oluşan bir deney ve bir kontrol grubu ile,
4. Bu dersi yürütecek olan öğretmenler ile,
5. Milli kimlik bilincini geliştirilmesine yönelik etkinliklerin uygulanması 1 Kasım-15 Aralık Tarihleri ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Atatürk Milliyetçiliği: Ulusal sınırlar içinde yaşayan Türk yurttaşlarında din, mezhep ırk, sınıf, siyasal düşünce ayrımı gözetmeyen kültür milliyetçiliğidir (Aslan, 2006: 135).

Atatürkçülük: Türk milletinin tam bağımsız, huzurlu, milli egemenliğe dayalı, aklın öne çıktığı fikir ve ilke bütünüdür (Giritli, 2000: 75).

Devlet: Belirli bir ülkede ortak bir yasa çerçevesinde yaşayan insanların oluşturduğu siyasi topluluktur (Çeçen, 2007: 24).

Milliyetçilik: Maddi ve manevi açılardan millet ve ülkesinin çıkarlarını her şeyin üstünde tutma anlayışı (TDK Türkçe Sözlük, 2005: 1397).

Kültür: Bir milletin ortak bilincini ve kimliğini oluşturan maddi ve manevi değerlerinin yarattığı bir sentezdir (Sağ, 2009: 167).

Küreselleşme: Ortak bir dünyalı kimliği yaratmaktır (Atasoy, 2009: 826).

Kimlik: Kişinin kim olduğunu belli eden nitelikler bütünü (TDK Türkçe Sözlük, 2005: 1182)

Öznel Kimlik: Kişinin kendini ne olarak algıladığıdır (Kösoğlu, 1996: 29).

Nesnel kimlik: İçinde yaşadığı kültürün kişiye kazandırdıklarıdır (Kösoğlu, 1996: 29).

Kişilik: Toplumsal varoluş içinde bireysel varoluş (Poyraz, 2009: 764).

Millet: Dil, kültür, ideal birliği ile birbirine bağlı olan topluluk (Bilgin, 1995 :198)

Milli kimlik : Bir milletin kendine özgü düşünüş ve yaşayış biçimi, dil, töre ve gelenekleri, toplumsal değer yargıları ve kuralları ile oluşan özellikler bütünü, milli hüviyet (TDK Sözlük, 2005: 1397)

Milli Kimlik Bilinci: Toplumu diğer toplumlardan ayıran farklılıkların farkında olmaktır (Kösoğlu, 2003: 19)

BÖLÜM- II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. MİLLİ KİMLİK

Varlığın kendi kendini tanımlaması olarak görebileceğimiz (Kemikli, 2009: 260), son zamanların en popüler kavramlarından biri olan kimlik, insan ve insan topluluklarını içine alan bir anlam ifade ederken (Vatandaş, 2004:10), Milli kimlik milli kültürü ifade eder (Kösoğlu, 2009: 10) ve toplumun hayat tarzı olan kültür bir kimliktir (Kural, 1998: 34).

Kimlik inşa ediş ve hissedişlerle gerçekleşen bir bilincidir. Bu yüzden kimlik hem inşa edendir hem de inşa edilendir (Poyraz, 2009: 764). Kimlik kişiyi başkalarından, kendi olmayanlardan ayırır ve başkaları ile arasına sınır çizer (Gündoğan, 399). İnsanın tüm özelliklerini içeren kimlik kişinin yaşamda kendine uygun gördüğü rol ve kendini bu yaşamdaki algılayış biçimidir. Bundan kaynaklı insan yaşamında gelişimin temel özelliklerinden en önemlisi kimlik arayışıdır (Onat, 2009: 818). Kültürün kişilere gerek eğitim yoluyla, gerek gelenek ve göreneklerle kazandırdıkları da kişinin milli kimliği olmaktadır (Kösoğlu, 1996: 27). Kimlik bir kişinin kendini tanımlama biçimidir ve insanın özünü oluşturur (Gündoğan, 2009: 399). Gündoğan (2009: 400). Kimlik Sorunu ve Düşünce Dünyası adlı eserinde bireyin kendisini tanımlamasında ve kimliğini belirlemesinde iki unsur etkili olduğunu belirtir. Birincisi genetik unsurdur: cinsiyet, renk sahip olunan potansiyel yetenekler... bu özellikler toplumdaki diğer bireylerden farklılık gösterir. Kimliği kuran ikinci unsur ise genel olan bir unsurdur ve bu unsur bireyde bireysel bilincin dışında ortak bir bilinç oluşmasını sağlar. Bu bilinç en genel olarak ortak toplumsal bilinçtir. Bunu da oluşturan kültürdür

Kimlik meselesi millet ve milliyetçilik kavramlarını ardından sürüklemektedir (Türkdoğan, 2005: 207). Ziya Gökalp; milletin ırk demek olmadığını belirtir. Çünkü ona göre ırk yapı benzerliği gösteren tiplerdir (Osmanoğlu, 2008: 8). Hilmi Ziya Ülken(1969: 205) ise milleti bir toprak üzerinde bağımsızlıkla yaşayarak ve bir kültür

birliğine dayanarak çağdaş uygarlık şartlarına göre gelişmekte olan toplum olarak tarif eder. Özakpınar (2009: 499)'a göre Millet hangi ırktan olursa olsun , bir tarihsel süreç içerisinde bir arada yaşama idaresi ortaya koyma noktasına gelmiş bireylerin topluluğudur. Görüldüğü üzere millet kavramında dünyada bir anlaşma yoktur (Kılıçbay, 1997: 11).

Millet olabilmek için öncelikle insanlar millet olduklarına inanmalıdırlar (Güngör, 1994: 79). Ayrıca bir millete bağlı olmamız başka bir millete düşmanlık duymamızı gerektirmez. Çünkü bu ailemize bağlılık duyuyoruz diye başka ailelere olumsuz duygular beslememiz gibi bir durumdur (Özakpınar, 2009: 499). Millet bağlılığı hiç yüz yüze gelmeyeceğin insanlarla aynı manevi duyguları içselleştirerek, kader birliği yaptığının bilinciyle bireyin kendi zihninde oluşturduğu bağlılıktır (Özakpınar, 2009: 500). İki tip millet vardır. Biri varlığını dil, din, kültür birliğine borçlu olan etnik millet, diğeri varlıklarını bir devletin yönetimi altında yaşama prensibine dayandıran siyasi millet (Aslan, 1997: 381). Millet gerçeği ortaya çıkıp Fransız İhtilali'nden sonra milliyetçilik olarak kendini ifade etti (Kılıçbay, 1997: 13).

Kimlik meselesinin kavramlarından olan Milliyetçiliğe değinecek olursak aidiyet duygusu gerektiren milliyetçilik, Fransız İhtilali ile ortaya çıkmıştır (Binat, 1971: 173). Milliyetçilik; sınırlar içinde bölünmemek ve birlik olmaktır (Kösoğlu, 1996 : 26) yani bağımsız olma iradesidir (Yeniçeri, 2005:247) Milliyetçilik, kendi çıkarları için değil; vatan, millet, devlet için çalışmaktır (Turan, 2003: 21). Milliyetçilik kendi devletini kurmaktır (Gürses, 1998: 25). Zaten Türk Devleti Türk milleti temeline dayanan milli bir kimliktir (Özbudun, 1992: 46). Bu vatan üzerinde yaşayıp, bu vatana şükran duygularıyla bağlı olanları bir arada tutmak ve bu şekilde Türkiye'nin birlik ve beraberliğini korumaktır (Demirel , 2006: 64) ve Yeğen (2005: 103) Milliyetçiliği kendini bir millete ait sayan yurttaşların mensubiyetten kaynaklanan bir kısım haklara sahip olma durumu olarak tanımlar. Akşin (2006 : 9) ise milliyetçilik yurtseverlik demektir ve yurttaşlığın olmazsa olmazıdır. Milliyetçilik sanayileşme süreci içerisinde değişik unsurları oluşturarak, canlandırıp bilinçli bir ulus olmayı oluşturmayı sağlayan kültürel türdeşliği öngören, ulusal yönetimi ve ekonomiyi yaratan ideolojidir (Karakaş, 2007: 40). Milliyetçilik siyasal olarak gereklidir, milli kimlik ise toplumsal olarak işlevseldir (Smith, 2002: 175). Karakaş (2007: 40)'a göre din, vatan, ırk... bütün bunların birlikte duygusal reaksiyoner bir aidiyetle güç haline gelmesi ulusçuluğun

temel niteliğini oluşturur. Milliyetçiliğin temelinde milli egemenlik yani insanların kendi kendini yönetmesi, milletin kendi kaderini kendisinin tayin etmesi vardır. Bundan ötesi milliyetçilik olarak değerlendirilmez (Demirel, 2006: 65). Sarıbay (1997: 4) 'a göre ulusçuluk siyasetle kültür arasında olan bir evliliktir ulus devlet ise bu evliliğin bir formudur. Milliyetçilik bir çok unsuru beraberinde getirmektedir (Türkdoğan, 2004 :22-25) ve ulusal kültürün korunmasına önem verir. Onun için kültürü oluşturan tarihsel mirası benimser (Akşin, 2006: 11). Ama maalesef gençliğe anlatılan bir çok yanlış şeylerden dolayı tarihe gençlik ilgisizdir (Güngör, 1994 :86) .

Kimlik insanın yarattıklarının tümüyle (Kongar, 1982: 16) milli kimlik ise , toplumun türdeşliğini inşa eder (Vatandaş, 2004 :11). Milli kimlik; milli, kültürel, ferdi olarak ortaya çıkan üsluptur ve milleti tanımamızı sağlayan özelliklerdir (Kösoğlu, 2002: 135). Sosyal zemindeki en üst kimlik milli kimliktir (Ercilasun, 2009: 19). Başka insanlara benzeyen, benzemeyen bütün özellikler kimliktir (Ercilasun, 2009: 18). Kişiyi ve toplumu farklılaştıran, diğer benzerlerinden ayıran özelliklerdir. Bu farklılıklar ise yaşama biçimi gibi kendine has oluşlardır . Milli kimlik bilinci ise bu farklılıkların farkında oluşturmaktadır (Kösoğlu, 2003: 19). Milli kimlik dediğimiz bu farklı oluş, düşünce biçiminden, kıyafet, tavır ve davranış biçimlerinden, eğitime, eğlenceye kadar hayatın her aşamasında kendini gösterir (Kösoğlu, 2003: 27). Kimliğimiz ancak milletle birlikte canlı olmaya, yaşamaya devam eder (Özkan, 2009: 241). Kendi seçimimizle bir ülkenin vatandaşı olabiliriz ama vatandaşlık milli kimlik değildir. Milli kimlik cinsiyet gibi doğuştandır sonradan seçme gibi bir durum söz konusu değildir. Soy milli kimliği oluşturan ilk ana unsurdur. Hangi millete mensup olduğumuzu gösterir (Ercilasun, 2009: 19). Billig'e göre ise Kimliğin, aynı görünen, aynı şeyleri hisseden, aynı olduklarını söyleyen insanlarla ilgisi olduğu fikri saçmalaktır (2002: 75).

Farklı kimlik kavramları vardır. Öznel Kimlik kişinin kendini nasıl algıladığıdır. Nesnel kimlik ise içinde yaşadığı kültürün kişiye kazandırdıklarıdır (Kösoğlu, 1996 : 29). Kösoğlu nesnel kimliği şu şekilde tanımlamıştır: Bizi yahut bir topluluğu başkalarına tanıtan ve hiçbir yorum ya da duygusal iz taşımayan bu görünen farklılıklara nesnel kimlik denir (Kösoğlu, 2009: 14). Nesnel kimliğin ben Türküm denilmesindeki, Türkçe konuşan, kendini Türk hisseden kişiye Türk denilmesinde ki gibi dil, düşünce olarak bireydeki yansımaları bireysel milli kimliktir (Kösoğlu, 2009: 15).

Poyraz'a göre bireyler kültürel kalıplarla ortak hissediş ve düşüncelerle toplumsal varoluşumuzdur. Bireyin toplumsal varoluşu onun kimliği, bu toplumsal varoluş içinde gerçekleştirdiği bireysel varoluşu da onun kişiliğidir (Poyraz, 2009: 764). Kimlikle kişilik karşılaştırmaması gereken kavramlardır. Ergun'a göre Kişilik müzikte ki makam gibidir, kimlik ise makamdaki değişik sesler gibidir (2000:21). Kişilik toplum içindeki tutum ve davranışları, kimlik ise bu kişilik üzerine giyilen değer ve ölçülerdir (Kösoğlu, 2009: 15). Kimlik durağan olmadığı için insanın tek bir kimlik biçimi yoktur (Poyraz, 2009: 764). İnsanın birden çok kimliği vardır. Sosyal kişilikleri, rolleri, statüleri olduğu gibi (Güvenç, 2000: 5). Kimlik aynı zamanda bireyin bu sosyal rol ve statülerini yansıtır. Bu yüzden başkaları için bir deniz feneri gibi onu belli eden özelliktir. Milli kimlik kişiyi ve toplumu farklılaştıran unsurlardır (Aksoy, 2003 : 55). Milli kimlik benzerlik değil, farklılıklardır. Diğer toplumlardan ayırt eden özelliklerdir. Örtünme biçimi, mimari, bayrak, ibadet biçimi...gibi (Kösoğlu , 1996: 40) ve bunlardan biz sorumluyuz (Güvenç, 2005: 178).

Bir kolektif kimlik bazı semboller, anılar, sanat eserleri, töreler, alışkanlıklar, değerler, inançlar ve bilgilerle yüklü bir gelenekten, geçmişin mirasından beslenir (Vatandaş, 2004: 24). Ahlak ve zihniyet de bu kimliğin oluşmasında önemli etkiye sahiptir (İlgen, 2009: 385). David (1997: 74)'e göre Kolektif kimlik, toplumsal eylemin dinamik, gelişmekte olan bir yönünü teşkil eder. İnsan sosyal bir varlıktır bu yüzden de bireysel kimliği olduğu kadar da kolektif kimliğini de toplumsal ilişkiler çerçevesinde başkalarını içine alarak kurar (Çukurova ve Yüksel, 1997: 1). Toplumsal varlık bilinci, birlik ve beraberliği öngörür (Kemikli, 2009: 266). İnsan kendine has bir varlık olsa bile birey olarak toplumla bütünleşir ve toplumla birlikte ve inanç, paylaşım, tutum gibi ortak bir kültür yaratırlar ve paylaşırlar (Kösoğlu, 2009: 10).

Devlet belirli bir ülkede ortak bir yasa çerçevesinde yaşayan insanların oluşturduğu siyasi topluluktur (Çeçen, 2007: 24). Devlet kendini meydana getiren kültürün en önemli kurumudur (Niyazi, 2006: 20). Bir insan topluluğunun devlet olabilmesi için bazı unsurlar vardır (Niyazi, 2006: 33). Devlet olmanın ilk koşulu devlet yönetiminin devletin milli çıkarlara ulaşmayı hedefleyen, milli politikalar oluşturmasıdır (Yirmibeşoğlu, 2002: 7). Devleti oluşturan unsurlardan da biri olan millet kavramı devamlılık ve ebedilik ifade eder (Ekici, 2005: 11). Bazı devletler ulus

olmadan kurulur kendi uluslarını yaratmak üzere ulusçuluk yaparlar (Çeçen, 2007: 40). Her ülkenin ulusal yapısı aynı zamanda bir kimlik yansıttığı için devletler milli kimliğe sahiptirler (Çeçen, 2007: 245). Adı Türk olan bir devlet kurmamızda Türkiye de ortaya çıkan milli kimlik sürecinin de başlangıcı sayılır (Çeçen, 2007: 255). Türk isimi bir ırk adı olarak değil tam tersine toplulukların belli değerler altında tarihsel birlikteliğini ifade eder (Karakuş, 2009: 341). Türkler için devlet, milli varlığı her türlü tehlikeye karşı koruyan halkı düzen ve adalet içinde yaşatan, onun maddi ve manevi bakımdan gelişmesini ve refahını sağlayan vazgeçilmez bir müessesedir (Koca, 2009: 417).

2.1.1.Milli Kimliği Oluşturan Unsurlar

2.1.1.1 Yurt

Milleti ve ya milli kimliği oluşturan unsurların başında yurt kavramı ile ifade edilen mekan gelmektedir (Aksoy, 2003 : 57). Ülkesiz bir millet ve devlet olmaz (Ekici, 2005: 14). Bir toplumun milli devlet olabilmesi için siyasi ve sosyal bir teşkilatlanmaya sahip olması gerekmektedir (Türkdoğan, 2005: 142). Çünkü milli kimlik siyasi bir topluluk gerektirir. Bu topluluğa mensup olanlarının ise aitlik hissi duyacakları mekan, toprak parçası olmalıdır. (Aksoy, 2003: 57). Türkler vatan, millet fikrini çok eski çağlardan itibaren benimsemiştir (Koca, 2009: 417). Vatan adı verilen bu mekan uğruna hayatlar kaybedilen topraktır (Koç, 2007: 80). Vatan bize maddi olarak menfaat temin etmediği zaman bile yoluna can verilebilecek topraktır (Arık, 1983: 20). Mithat Cemal’inde dediği gibi Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır (Arık, 1983: 26). Bu toprakta sadece o millete ait olan doğal kaynaklar vardır. Vatandaş (2004: 37)’a göre vatan kavramı; toplumu, ulusal bir çerçevede kurma gereği ile bunu kural çerçevesinde gerçekleştirme olanaksızlığının bir araya gelmesinden doğar. Yani milletlerin toprağı olması gerekmektedir. O toprak; içinde tarihi, kültürü barındırır (Smith, 1999 : 26). Coğrafyanın bir kimliği olduğu için bir mahallenin, kentin, köyün de kimliği vardır. Örneğin, Anadolu coğrafyasının kimliği İstanbul’un. Mezopotamya’nın, Asya’nın kimliğinden farklıdır

2.1.1.2 Kültür

Bir kimlikten bahsediyorsak bunu kültüre, kültürü oluşturan etkenlere bor lıyuz (Sağ, 2009: 169).      her kültür kendini koruyacak insan tipini yetiştirir (Koca, 2009: 417). Milli kimliği oluşturan unsurlardan biri olan (Ercilasun, 2009: 21) kültür yada uygarlık, insanın edindiği bilgi, inanç, sanat, ahlak gelenek ve görenekleri içine alan bütündür (Turan, 1990: 12). Bu bütünü birden çok insan öğrenir ve b l ş r (Meriç, 1986: 44). Kültür bir insanın olgunlaşmasıdır (Memiş, 2003:19). E. Toyler'a göre kültür bir toplumun  yesi olarak insanoğlunun öğrendiği bilgi, sanat, gelenek, görenek ve benzeri yetenek ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür (Işçi, 1995: 21). Kültür, düşünüş, algılayıştır. Bu kültür toplumun hayat tarzı olduğu için toplumun duygularını içinde barındırır. Milletin yarattığı bütün dil, ilim, sanat, felsefe, örf ve adetlerin toplamıdır (Ülken, 1948: 7) yani insanın doğaya kattıklarıdır (Kösoğlu, 2009: 10). Kantarcı'ya göre Kültür bir milletin ortak bilincini ve kimliğini oluşturan maddi ve manevi değerlerinin yarattığı bir sentezdir (Sağ, 2009: 167). Kültür Toplumsal olgu, bir ekonomi, bir düşünce, bir yaşam biçimidir (İspiroğlu, 1991: 28). Kültür bir millete ait olmaktır (Er z, 1985: 10). Kültür bir aynadır aynadan yansıyanlar ise kimliğimizdir (Sağ, 2009: 169). Her kültür bir kimliktir. Bu yüzden kültür için sarf ettiğimiz her cümleyi kimlik içinde sarf edebiliriz (Sağ, 2009: 167).

Ziya Gökalp'in Hars adını verdiği kültür millidir ve milli duygulardan oluşur (Gökalp, 1997: 39). Kültür bir topluluğun sahip olduğu maddi manevi öyle bir bütündür ki, içinde barındırdığı her bilgiyi, alakayı, görüşü davranışı içine alır (Turhan, 1972: 75). Kültür kişiye kimlik kazandırır. Bu kimlikler ise ulusa ve kendine güven duygusu kazandırır (Tural, 1988: 63). Tural(1999: 51)'a göre her toplum kendi kültürünü yaratır. Dolayısıyla kimliğini sergiler. Ayrıca insanlar kültür sayesinde birbirine benzer, sosyo-kültürel açıdan bütünleşir. Kültür milli bir toplumun oluşmasında, bireyin aitlik ve mensubiyet duygusu ile yoğurabilme gücünü elinde bulunduran eğitimin bütün unsurlarını içine alır.

İster kültür, ister kimlik olsun her ikisinin de özünde Türk halkının bugüne kadar getirdiği duygu ve düşüncelerinin köklü, somutlaşmış karakteri vardır (Sağ, 2009: 167). Güzel sanatlara ilgimiz, bayramlaşmamız, yoksulumuza yardım etmemiz, b y klerimizimize saygı göstermemiz, vatanımızı sevmemiz, anne babaya saygı

göstermemiz...vb bir çok özelliğimiz Türk insanının özünden kimliğine yansıyan değerlerdendir (Sağ, 2009: 169). Dürüstlük, cömertlik, samimiyet, mertlik... gibi yüksek karakter özellikleri Türk toplumunu asırlarca ayakta tutan değerler olmuştur (Koca, 2009: 413).

Türk toplumu ve milleti çok uzun zaman dilimine bir tarihsel maceraya sahiptir (Sağlam, 2009: 172). Kültürü yaratan yani kültürün sorumlusu insandır (Majuyev, 1998: 3). Kendimizi bulmak için Türk Kültürü üzerine araştırmalar yapılmalıdır (Ergun, 2004: 33). Türk kültüründen ne anlıyoruz bilinmeli Türklerin tarih sahnesine çıkarak günümüze kadar süren yerleştikleri, yaşadıkları yerler, yarattıkları araştırılmalıdır (Turan, 1990: 42). Türk kültürü İran, Arap, Akdeniz , Ege, Orta Asya ‘dan beslenmiştir (Akurgal, 1998: 12).

Her ne kadar bir kültürde başka kültürlerinde esintileri hissedilse de her kültür daha doğuştan itibaren farklıdır ve kendine özgüdür. Nasıl ki farklı farklı insanlar varsa toplumlarda farklıdır bu toplumu yaratan unsurlar da farklıdır. Birbiri ile aynı olup, birbirini tekrar eden kültür bulamayız (Kösoğlu, 2009: 11). Mehmet Sağ (1999: 168) ‘ın da belirttiği üzere Türk milleti kendi kaynaklarından esinlenerek fikri ve ahlaki denemeleri ile olgunlaştırdığı kültür sayesinde milli kimlik bilincine ulaşmıştır. Anadolu’nun birçok köyünde kasabasında yaşatılan kültürel değerler başka milletlerde olmayan insani özelliklerdir.

Bazı kültürler mimari de, bazı kültürler sanatta, bazı kültürler edebiyatta ön plana çıkmıştır. Her kültürün başka kültürlerden aldığı etkiler farklıdır ve bu etkilerin kalıcılığı da kültürden kültüre değişir (Kösoğlu, 2009: 14). İnsanın kendisi ile aynı kültürü paylaşan bir kişiye yakınlık, sempati duyması çok normaldir ama kendi ile aynı kültüre mensup olmayan birine düşmanca yaklaşması, ona karşı kendini üstün görmesi de bir o kadar anormal bir durumdur. Bu durum kültürler arası çatışmaların yaşanmasına zemin hazırlar (Kösoğlu, 2009: 12). Kültürler arasında farklılıkların bulunması, dünyayı, hayatı farklı algılama, dünyaya başka gözle bakma, her ırkın kendini üstün görmesi sonucunu çıkarmaz. Çünkü hiçbir ırk birbirinden üstün değildir (Gündoğan, 2009: 404).

Unutulmamalıdır ki kültür bağımsız olursa devlette bağımsız olur. Çünkü her kültürün ait olduğu bir millet vardır (Tural, 1988: 65). Kültürün bağımsızlığı kaybedilirse, gerek siyasisi, gerek idari, ekonomik bağımsızlık da kaybedilir (Tural, 1988: 70).

2.1.1.2.1.Kültürü Oluşturan Unsurlar:

Kültürün bazı unsurları vardır. Bunlar bir toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için benimsemiş olduğu unsurlardır (Tural, 1998: 37) .Bu unsurlar dinamiktir ve sürekli bir yenilik içindedir. Kültür dünyasının bu unsurları arasında organik bir bağ vardır. Bunlar birbirlerini etkiler. (Gündoğan, 2009: 402). Bu unsurların hepsi bir arada olmak zorunda değildir (Kösoğlu, 2002: 139).

2.1.1.2.2. Dil

Dil; toplumun birbirine benzemesindeki en önemli dayanağı olup, milli kimliğin bayrak taşıyıcısı olduğundan, milli kültürün kurucusu olup bir milleti diğer milletlerden ayıran sınır olduğu ve bizi iç ve dış düşmanlardan kurtardığından ayrıca milli birliği sağladığı için kültürün temelidir ve sosyal hayattan beslenir (Kaplan, 1999: 139, Vatandaş, 2004: 35, Kösoğlu, 2002: 137, Öğün, 2000: 17, Ayverdi, 2003: 227 , Milli Kültür Özel İhtisas Komisyonu, 1984 :27, Akça, 1985: 5). Gündoğan (2009: 402)'a göre dil hem bireysel varlığımızı hem de kişiliğimizi açığa vuran bir araçtır. Dil insanda, belirli bir zihniyet oluşturur. Biz dünyayı bu zihniyet ile görürüz. Başer (2009: 29)'e göre diller tamamen tarihsel ve kültürel anlama kalıplarıdır. Tanrıya dille dua eder, kızdığımızda dille beddua ederiz, sevgimizi dille ifade eder, şarkıyı dille söyleriz, dille ağıt yakar, dille edebi eserleri oluştururuz, vatan toprağının adını dille söyleriz. Kısacası kültürü oluşturan bütün unsurların içinde dil vardır (Ercilasun, 2009: 22).

Ali Osman Gündoğan'ın belirttiği üzere Mevlana'nın benzetmesi ile dil, tencere kapağına benzer. Tencerenin çıkardığı sestten yemeğin pişip pişmediğini anlarız. Tıp ki bunun gibi bir kişiyi veya kültürü anlamının yolu dile kulak vermekten geçer (Gündoğan, 2009: 402). İlker Şener'e göre dil, kavimlere müşterek bir dünya bahşeder. Bu müşterek dünyanın kurulmasında dil taşıyıcı bir fonksiyon üstlenir (Şener, 2009: 877). Dil her türlü insan faaliyetinin kaynağı bir anlamda şekillendiricisidir. Dil

kuralları olan bir kurumdur (Karakuş, 2009: 342). Dil Kültürün aynasıdır (Sadoğlu, 2009: 805). Dil insanın olduğu her yerdedir. İnsan dil sayesinde insandır ve dil insanı diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliktir (Ercilasun, 2009: 23). Ve kültürün en önemli taşıyıcısı olan dil (Özkan, 2009: 244) zihniyetimizin temsilcisidir. Dilimizde yer etmeyen kavramlarla düşünüp tartışamayız (Miyasoğlu, 1999: 25). Dil aynı zamanda bir milletin ruhu ve hafızasıdır hayata bakışı ve dünya görüşüdür (Ercilasun, 2009: 24). Aynı dili konuşmak millet olduğunun göstergesi değildir. Milli kimlik buna bakarak belirlenmez. Aynı dili konuşup başka yerlerde de yaşayabilir. Bu bağlamda yer ve kimlik ilişkisi doğru kurulmalıdır (Karabağ, 2009: 477). Milli kimliğin idrak edilişi dille olur ve bu konuda gazetelere büyük rol düşer. Çünkü gazete halk dilini kullanarak geniş kitlelere ulaşır (Polat, 2009: 272). Ana baba dilimiz ana dilimizdir ve soy gibi dilde doğuştandır. Sonradan öğrenilen diller çevre dilidir (Ercilasun, 2009, 20). Dil, dili kullanan toplum tarafından şekillendirilir (Ercilasun, 2009: 23). Özkan (2009: 144).’a göre dilin gelişip zenginleşmesi, bir yazı ve kültür dili haline dönüşmesi hatta dünyada yaygın ve geçerli bir bilim ve iletişim dili olması fikir, sanat ve edebiyat sahasındaki başarıları sayesinde olur. Kendi tabi mecrasında, fikir, sanat, , bilim ve teknoloji ile gelişip terim ve kavramlarla zenginleşen diller uygun siyasi ortamlarla aynı zamanda büyük medeniyetlere de beşiklik edecek güce ulaşabilir.

Dilini kaybeden veya dilini yabancı boyundurluğu altına giren bir toplumun varlığını devam ettirebilmesi, milli kimliğini sürdürebilmesi imkansızdır (Sadoğlu, 2009: 802). Türk dili Türkün geleceğidir ve şayet Türkçe giderse Türkiye yok olur (Sinanoğlu, 2009: 35). Sinanoğlu (2002: 43)’na göre bir iki nesil sonra bu sürecin sonu Türkçeye, Türk tarihini Türk egemenliğine, Türk Dünyasına, Müslüman ülkeler arasındaki önderliğine, emellerine, Türk Dünyası üzerindeki haysiyetine bye- bye demek olacaktır. Bu durum şöyle çözümlenebilir: İşyeri isimleri Türkçeleşmeli, yabancı kelimelerin dilde kullanılmasının övünülecek bir şey olmadığı bilinmeli, yabancı dilde eğitim devlet tarafından yasaklanmalı hatta hukukçular anayasa mahkemesine başvurmalıdır. Atatürk, Türk demek dil demektir diyerek milliyetin en belirgin niteliğinin dil olduğunu belirtmiştir. Atatürk’e göre Türk her yerde, her şekilde Türkçe konuşmalıdır der. Türk dünyasının iyiliğini isteyen, Türkçeyi ve Türk dünyasını seven herkes siyasi görüşü ne olursa olsun dilinin, eğitiminin kurtulmasını kendine görev bilmeli ve bu uğurda mücadele etmelidir

2.1.1.2.3.Mimari ve Sanat Eserleri

Ayrıca milletin devamlılığını sağladığı için kültürel eserleri milli bilinci yükselttiği için musiki, inanışı ve yaşam tarzını yansıttığı için mimari, Milletin özünü ve ananelerini yansıttığı için folklor vatan içinde var olan kültürün unsurlarıdır (Milli Kültür Özel İhtisas Komisyonu, 1984: 82).

2.1.1.2.4.Vatan

Kültürün unsurlarından biri olan vatan kutsaldır. Vatan siyasi kimliği olan bir topluluktur (Smith,1999: 26). Vatan coğrafyadır. (Aksoy, 2003: 59). Milletlerin tarihleri mülklerinden ileri gelir buda anavatanı tanımlar. Anavatan ve ya vatan denilen yerler toplumun kimliği yansıtır (Karabağ, 2009: 468). Toprak millet için gerekli bir şarttır (Karabağ, 2009: 475). Milletler tarihsel ve mekansal süreçlerle oluşurlar. Bu etkileşim milli kimliği etkiler. Kimliği tanımlarken, kişi kendini tanıtırken bile nerede yaşanıldığından bahsedilir (Karabağ, 2009: 470). Hangi millete mensup olunduğu, nerede yaşanıldığı coğrafi kararlarla ilgilidir (Karabağ, 2009: 467). Bu açıdan coğrafya eğitime de gereken önem verilmelidir. (Aksoy, 2003: 59).

2.1.1.2.5.Tarih

Kimliğin kurucu unsurlarından birisi de tarihtir yani dündür. Çünkü milletin özü tarihte yatar. Tarih milleti millet yapar (Şener, 2009: 878).Tarih geçmişin bilgisidir. Değişimi tadan bilinç ister toplumsal ister bireysel olsun tarihi ne idik ne olduk diyerek yeniden yorumlar. İşte bu değişimsel tarihsel süreç sancılı geçer (Poyraz, 2009: 268). Diğer bir unsur gelecektir. Kim olunacak, yarınlar nasıl şekillendirecek düşünülmesi gerekir (Güngör, 1994: 64). Toplumun birlikte yaşadığı olaylar, paylaştığı eğlenceler, zaferler, başına gelen felaketler, yenilgiler ortak bir hafızaya, dolayısıyla ortak bir kimliğe yol açar (Ercilasun, 2009: 21).

Aynı şekilde bugünümüzde önemlidir (Güngör, 1994: 64). Bugün gençliğin büyük bir çoğunluğu tarihini iyi bilmemekte bildiğini de yanlış bilmektedir. Bunun sebebi tarihle ilgili gençlere anlatılan yanlış şeylerdir (Güngör, 1994: 86) . Milletler ancak tarihlerini bilmek suretiyle milli şuurlarını geliştirirler. Şuur ise bilmek, farkına

varmak manasına gelir. Milletin tarihini bilmeyen milli şuurda sahip olamazlar (Çelebi, 1989: 309) .

2.1.1.2.6.Din

Bir milletin dini de diğer unsurlar gibi o milletin milli kimliğini etkiler. Din insanlara bir hayat tarzı sunan, onları belli bir dünya görüşü içinde toplayan kurum, bir değer biçme ve yaşama tarzı; yaratıcıya isteyerek bağlanma, birtakım şeyleri duyma, onlara inanma ve onlara uygun iradi faaliyette bulunma olgusu; üstün varlıkla ona inanan insan arasındaki ilişkiden doğan deneyimin inanan kişinin hayatındaki etkileri olarak tanımlanabilir. (Karamanyol, 2005 : 29-41) . Din bağı yıllar boyunca insanları bir arada tutan bağlardan biridir (Şener, 2009: 874). Dinin amacı, insanları iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, güzel ile çirkini bildirmektir, onları dünya ve ahiret mutluluğuna kavuşturmadır. Din, insan aklının kendi kendine sorup durduğu, "Ben kimim, nereden gelip, nereye gidiyorum?" suâllerinin tatmîn edici yegâne cevap kaynağıdır. İnanışlar, dualar, ibadetler, ibadet yerleri dinin içine giren unsurlardır (Ercilasun, 2009: 21).

2.1.1.2.7.Müzik

Türk müziği Türk kültürünü yansıtan ayna gibi olduğu düşünürsek çok zengin olan müziğimiz bizim kültürümüzün de zengin olduğunun göstergesidir (Can, 2009: 64). Çünkü Türkler müziğimize milli ruhumuzu, sanat anlayışımızı, yaşadığımız coğrafyayı, kimliğimizi, dünya görüşümüzü, geleneklerimizi yansıttık (Salgar, 2009: 96). Yahya Kemal de musikiyi milletimizin kimliğimizin ve kültürümüzün asli unsurlarından görür (Tokel, 2009: 90). Müziğimiz sosyal hayatımıza uygun olarak, tarihsel süreçte özünü köklerinden alarak kendine ait ses sistemi ve üslup kazanmıştır (Salgar, 2009: 96). Musikimizin ana damarını oluşturan Halk müziği (Tokel, 2009: 76) kültür kültür, bölge bölge değişiklik gösterir (Öztuna, 2009: 58). Her toplumun kendini yansıtan müziğin anlamı içinde yaşanan kültür ile müzikler anlam bulur (Can, 2009: 64). Bu yüzden toplumun müziğinde ki değişim toplumun sahip olduğu, onun kimliğinin taşıyıcısı olan kültüründe de değişime yol açar (Can, 2009: 65). Musiki zayıfladıkça kültür zayıflar, dilde bozukluk oldukça musikide de bozulmalar olur (Öztuna, 2009: 62). Çünkü, müzik toplumlara yaşayışından bakış açılarına kadar yön

veren bir araçtır (Can, 2009: 65). Müziğin kaynağı halktır (Öztuna, 2009: 58). Müziğimiz edebiyat, din gibi bir çok unsurdan beslenmiştir (Salgar, 2009: 96).

2.1.1.2.8. Güzel Sanatlar

Edebiyat, mimari, resim, heykel, süsleme gibi güzel sanatlarda kültürün unsurlarıdır (Ercilasun, 2009: 22). Tepecik(2009: 123)'e göre sanat bir toplumun geleceğe dönük olarak kendisini görmesi gereken aynasıdır. Eğer bir milletin medeniyet seviyesi ölçülmek istenirse önce geçmişte bıraktığı sanat eserlerine bakmak gerekir. Çünkü her türlü toplumsal konu sanat eserinde işlenir. Türkler gittikleri her yerde, her bölgedeki sanata kendi kimliğini ve ruhunu yansıtarak onlara yeni bir kimlik kazandırmıştır (Sağ, 2009: 166). Sanatta uluslar arası bir düzeye ulaşmak için yöresellik ve millilik kavramlarına tutunmak gerekmektedir. Özentilik milliliği bozar (Boydaş, 2009: 146).

2.1.1.2.9. Mutfak

Türk kimliğini oluşturan, bizi diğer toplumlardan ayıran bir diğer unsorda mutfak kültürümüzdür. Öğünler, yemeklerin pişirildiği yerlerdeki gelenek ve görenek ve inançlar, kullanılan malzemeler ve teknikler, sofrada adabı, özel yemekler, görgü kuralları, yiyecek ve içecek adları milli kimliğimizi diğer milletlerden ayıran mutfak kültürümüzün öğeleridir (Tan, 2009: 512).

2.1.1.2.10. Tasavvuf

Milli kimliğimizi etkileyen unsurlardan biride tasavvuftur. Tasavvuf milli beraberliği oluşturduğu gibi aynı zamanda kültür, sanat, din, dil, gibi etkenler üzerinde de önemli bir katkısı vardır (Sağ, 2009: 163). Kemiksiz'e göre Tasavvuf dili, tecrübeleri, kendine has mantığı, tahlil ve tasvirleri, dünya görüşü, aşk kavramını esas alarak geliştirdiği varoluş ve estetik teyammülleri gibi hususlarla tarihi, kültürel kimliğimizi etkilediği söylenebilir (2009: 267).

2.1.1.2.11.Edebiyat

Türk masalları bilinçaltını ve hayal dünyasını kuvvetlendirerek sağlıklı bir kimlik oluşturur (Özkan, 2009: 243). Mizahi öğeler, mizahi anlatımlarda kültürümüzü yansıtan öğelerdendir. Fıkralar, deyimler, atasözleri, maniler ve tekerlemeler de bu mizahi öğelere ve yaşamımızı yansıtan öğelere sıklıkla rastlarız. Bu açıdan halk edebiyatımızda kültürünüzün unsurlarındandır (Sağlam, 2009: 175). Halk edebiyatında işlenen yiğitlik, dürüstlük gibi öğelerden milli kimliğe katkı eden unsurlardır (Özkan, 2009: 243). Dürüstlük, cesaret, çalışkanlık Türk Kimliğinin temelini, oluşturan özelliklerdir (Özkan, 2009: 242). Ayrıca tevazu, hoşgörü...vb özelliklerde Türk kimliğinin önemli özelliklerindendir (Özkan, 2009: 235). Edebiyat milletin, Türk Halkının sese, söze bürünmüş halidir (Kurnaz, 2009: 203). Öyleyse kimlik, edebiyat sayesinde ortaya konur. Çünkü kimlik de yaşayış, düşünüş, hayal ediş biçimidir. Edebiyat tüm dallara göre kimliği yansıtmada mükemmel bir üstünlük taşır (Polat, 2009: 269). Mizahi öğeler, mizahi anlatımlarda kültürümüzü yansıtan öğelerdendir. Fıkralar, deyimler, atasözleri, maniler ve tekerlemeler de bu mizahi öğelere ve yaşamımızı yansıtan öğelere sıklıkla rastlarız. Bu açıdan halk edebiyatımızda kültürünüzün unsurlarındandır (Sağlam, 2009: 175). Türk Halk Edebiyatı Türk halkının beyninden, bilincinden türeyen halkın duyusunu, düşünüşünü, zevkini dille dile getirilmesidir (Özkan, 2009: 240).

2.1.1.2.12.Gelenek ve Görenekler

Bu unsurlara yaşayış ve anlayışımızı yansıtan töreyi de ekleyebiliriz (Başer, 2009: 51). Kösoğlu (2009: 13)'ya göre kültürde en keskin ve sert farklılıklar en kolay algılanan ve sahip çıkılan kültür alanını olduğu için giyim kuşam alanında görülür. İşte bahsettiğimiz bu unsurların hepsi toplumun kimliğini oluşturur (Kösoğlu, 2009: 11).

Kodaman (2005: 12)'a göre Fertlerin ve milletlerin olmazsa olmaz öğeleri vardır. Nasılsa fertler için ferdi kimlik, ferdi şahsiyet, şeref, namus varsa, milletlerin de milli şahsiyeti ve haysiyeti vardır. Milleti bir aile gibi düşünürsek ailenin olduğu gibi vatanında mahremiyeti ve dokunulmazlığı vardır ve insan vatanında evindeymiş gibi kendini mutlu hissetmelidir. Devletse vatan millet ilişkisini düzenleyen tüzel kişiliğe sahip siyasi bir teşkilattır (Kodaman, 2005: 13).

2.1.2. Atatürk ve Türk Kimliğine Katkıları

Milliyetçilik millet tanımından doğar. Atatürk'ün "Ne mutlu Türküm diyene" sözündeki gibi (Akşin, 2006: 11) bir ulusa sonradan dahil olunabilir. Örneğin; Türk ahalisine din ve ırk ayrımı olmadan vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin Türk sayılması budur (Bilgin, 1995: 198). Ne Mutlu Türküm Diyene sözünde anlamını bulan kültürel, iradi millet anlayışını ortaya koyan Atatürk (Aybars, 2006: 175), milleti; dil, kültür, ideal birliği ile birbirine bağlı olan topluluk olarak tarif etmiştir (Bilgin, 1995: 198). Dikkat edilecek bir husus Atatürk Türk Milletinin oluşumunda din birliğini saymamıştır (Özbudun, 1992: 49).

Türklük bir ırkın adı olmaktan öte ülke ve millet olarak bütün olmanın adıdır. Yani Türklük ırkçılık yapmak kendini diğerlerinden üstün görmek değildir (Akengin, 2005: 25). Ziya Gökalp'e göre Türklük, Türk Ulusçuluğunu yükseltmektir (Gökalp, 1997: 24). Osmanlı İmparatorluğu'nda Türk ulusu fikri 19. yy'da Avrupa'ya giden genç Osmanlılar ortaya atmıştır (Aybars, 2006: 168) fakat; Osmanlı İmparatorluğu'nda milliyetçilik yerine ümmetçilik anlayışı vardı ve Türk milletine milliyetçiliği aşılayan Mustafa Kemal olmuştur (Aslan, 2006: 134). Mustafa Kemal saldırgan, savaş yanlısı bir vatansever değildir. Yurtta sulh cihanda sulh sözünden de anlaşılacağı üzere barışçıdır. Ancak vatan işgali söz konusu ise savaş gereklidir diğer türlü cinayet olarak görmektedir (Akşin, 2006: 11). Atatürk Türk Milliyetçiliğinin savaşla değil üstün bir kültürle gelişeceğini savunuyordu (Mumcu, 1992: 26).

Aslan (2006: 135). 'a göre Atatürk Milliyetçiliği; ümmetçi, dinci, bağınaz, ırkçı, turancı, şoven, emperyalist değildir. Tam tersi kaynaştırıcı, bütünleştirici, insancıl, barışçı, laik bir milliyetçiliktir. Atatürk, 15 Ağustos 1920 de Mecliste yaptığı konuşmada bizimle birlikte çalışan bütün milletlere saygı duyduğumuzu, onları tanıdığımızı, sadece kendimizi üstün gören bencil bir millet olmadığımızı söyleyerek kendi milliyetçiliğini tanımlamıştır (Işıklı, 2006: 116). Atatürk Milliyetçiliği, ulusal bir düşünce, ortak bir gelecek, ortak bir ülke esasına dayanır. Atatürk Milliyetçiliği kültür milliyetçiliğidir. Ulusal sınırlar içinde yaşayan Türk yurttaşlarında din, mezhep ırk, sınıf, siyasal düşünce ayrımı gözetmez. Ulusal birlik, beraberlik ve dayanışma esasına dayanan Atatürk Milliyetçiliğinde ulusal çıkarlar her şeyin üstünde tutulur (Aslan, 2006: 135).

Atatürk Türk kimliğini yükseltecek çalışmalarda bulunmuştur (Türkdoğan, 2005 :303) ve Türk milliyetçiliği ile ilgili en büyük çalışma şüphesiz ona aittir (Binat, 1971: 156). Milli mücadelenin neden ve nasıl başladığını bilmeden Atatürk milliyetçiliğini bilemeyiz (Mumcu, 1992: 27). Sarımay'ın da belirttiği üzere Mustafa Kemal önderliğin de başlanan milli mücadele hareketinde Türk milliyetçiliği ve vatanseverliği başlıca siyasi çağrı olduğu gibi bu mücadele her yönüyle milli bir hareket niteliğindedir (2004: 252) ve bağımsızlık Savaşı ile başlatılan Türk aydınlanmasının temel ideolojisi özünde pozitif bilimsel anlayışın ve akılcılığın temel alındığı Kemalizm vardır (Yamaç, 2007: 10). Kurtuluş Savaşı'nın kazanılması ve Cumhuriyet'in kuruluşu ile Türk milleti tekrar varlığını ve gücünü dünyaya duyurmuştur. Bu süreç yok edilmek istenen bir milletin küllerinden yeniden doğmasıdır (Atasoy, 2009: 836).

Atatürk hayatını, devrime ve milliyetçiliği şuurlara yerleştirmeye adanmış bir önderdi (Tanyu, 2005: 1243). Giritli (2000: 75) 'ye göre Atatürkçülük Türk milletinin tam bağımsız, huzurlu, milli egemenliğe dayalı, aklın öne çıktığı fikir ve ilke bütünüdür. Atatürk'ün çizdiği yol olan Kemalist sistem, Türklüğü, Türklükten gurur duymayı gündeme getirmişti (Türkdoğan, 2004: 465). Turan'ın da belirttiği üzere Kemalizm bir öğreti ve ya dogma değildir (2007: 38). Kemalist anlayışta milliyetçilik, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünü korumayı ve ülkenin birliğini tehdit edebilecek ayrılıkçı hareketleri önlemeyi temel almıştır (Dumont, 1999: 55). Ulusçuluk Kemalizm'in kendiliğinden doğan ilkesidir (Turan, 2007: 54).

Mustafa Kemal milli mücadeleyi başlatırken kendine Türklük duygusunu kılavuz edinmiştir (Turan, 2007: 55). Atatürk vatan işgal edildiği sırada büyük milletin sırtında şaklayan kamçıyı kırmak istiyordu (Tanyu, 2005: 94). Atatürk'ün büyük emellerinden biri de Türkün şerefli geçmişini, dünya medeniyetine yaptıkları hizmetleri göstermekti. Bu son derece önemli ve fakat aynı anda asırlardır Türklere karşı kin ve derin bir nefret duygusu güdüldüğü için zamanın şartlarına göre pek zor bir işti. (Ayni, 1997: 383). Atatürk'ün Dil Tarih Tezi, milli kimlik arayışı içinde olan Türk milletinde, güçlü bir milli birlik oluşturmak için başvurduğu yöntemlerden biridir (Türkdoğan, 2004: 478). Atatürk'ün uyguladığı inkılapların ve yerleştirdiği kültür politikasının belirgin özelliği milliliktir. Bu politika kültürün kendi benliğini, kimliğini korumasına ve yüceltmesine dayanır (Milli Kültür Özel İhtisas Komisyonu, 1984: 21). Mustafa

Kemal Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kùltùrdùr ve bilelim ki “milli benliğini bilmeyen milletler, başka milletlere av olurlar” demiştir (Kural, 1998: 64). Gerçektende milli varlığını sùrdùrmenin yolu milli benliğe, milli olgulara sahip çıkmaktır. Milli kùltùre sahip çıkmadan milli benliğe de sahip olamayız. Zaten Tùrk kahramanlığı ve yùksek Tùrk Kùltùrù Türkiye Cumhuriyeti'nin esasıdır (Zeybek, 2002: 22).

2.1.3. Milli Kimlik Bilinci Niçin Önemlidir?

Atatùrk'ùn de dediği gibi Tùrk milleti çalışkandır, zekidir; çùnkù Tùrk milleti milli birliğini koruyan, beraberce hareket edip güçlùklere göđùs geren bir millettir (Taneri, 1993: 35). Dùnya üzerinde yaşamış ve yaşayan milletler arasında insan haklarına saygı gösteren ve bunu yaradılışından getiren tek millet Tùrklerdir (Taneri, 1993: 40). Tùrk ulusu adaletsizliğe başkaldırımış, sòmùrùye boyun eğmemiş bir ulustur. Dùnyaya kafa tutup bir ulusal Kurtuluş Savaşı verebilmiş, Gazi Mustafa Kemal Atatùrk gibi bir önderi yetiştirmiş bir ulustur (Yetkin, 2005: 222).

Toplumu oluşturan insanlar o toplumun kalkınmasını ve ilerlemesini sağlar (Ergun, 2004: 100). Tùrk gençliği bu vatanın emanetçileri oldukları için milli kùltùre ve kimliğe sahip çıkmaları gerekmektedir. Devletin ekonominin, teknolojisinin, refah düzeyinin ve sosyal hayatının iyi olması buna bağlıdır (Akça, 1985: 6). Ergun'a göre Toplum kendini tanımaz ve kimliğine sahip çıkmazsa sağlıklı ekonomi yaratılamaz, yabancılaşma yaşanır. Toplum ve insan olanaklarının gerçekteşmesi yabancılaşmayı engeller. Bilinç olanağı gerçekteşirse bilgi olur. Bilinç bilgiye dönüşür. Bilgi yanlışları önler (2004 :100).

Son zamanlarda Tùrk milleti gençlerinin milli kùltùrünü yeterince tanımayışıyla karşı karşıyadır (Kural, 1998: 57). Yabancı akımlardan etkilenmesi Tùrk milletine kùltùrünü unutturmaktadır (Miyasoğlu, 1999: 19). Hocaoglu'na göre geleceğimiz bıçak sırtındadır (2003: 39). Bugùn artık Tùrk olduğunu unutup Tùrklùğünden unutanlar var ve ne yazık ki bu insanlar Tùrklùđe hakaret etmekle kalmayıp üstüne üstelik baş tacı edilmektedir. Eğer biz buna son verip Tùrk olmaktan gurur duyup bununla övünmedikten sonra içten içe yıkılmaya mahkum oluruz (Yetkin, 2005: 223).

2.1.4.Küreselleşme ve Milli Kimlik

Kösoğlu içeriden ve dışarıdan bazen kanun, bazen silah, zoruyla iki yüz yıldır bir kültür taaruzu karşısında olduğumuz için, kimliğimizi koruma savaşı içinde olduğumuzu belirtir (Kösoğlu, 2003: 17). Küresel emperyalizm ulus devletleri ve milliyetçiliği hedef almamıştır (Yeniçeri, 2001: 9). Gelişen Teknoloji kültürün değişmesine imkan tanıyor (Güngör, 1994: 29). Teknoloji büyüdükçe dünya küçüldü, küçüldükçe de milli kimlikler kaybedilmeye başlandı (Sağ, 2009: 167). Uğur'a göre medya zihnimizin yeni efendisi olmuştur (2003: 11). Bu durum karşısında ise kültür hayatımız şaşkınlık yaşamaktadır (Miyasoğlu, 1999: 19). Teknolojik gelişmeler milletler için tarih sahnesinden silinme tehlikesi taşımakta ve milletler bunun karşısında var olma mücadelesi önem kazanmıştır. Bu tehlikenin temelinde küreselleşme vardır (Sağ, 2009: 167). Millet, milliyet, milliyetçilik... kavramları küreselleşme tehlikesiyle karşı karşıyadır (Yeniçeri, 2005: 41)

Küreselleşme milletleri ve milletlerin tüm unsurlarını tehdit eden bir özelliği vardır (Atasoy, 2009: 831). Küreselleşme ile önerilen yeni dünya düzeninde insanlık Dante'nin de dediği gibi araf toplumuna benzemektedir. Milletlerin, dillerin, dinlerin, soyların, kültürlerin ve diğer farklılıkların olmadığı her şeyiyle aynı toplum amaçlanıyor (Yeniçeri, 2005: 19). Dünyanın küreselleşme sürecine girdiği için ortak bir dünyalı kimliği yaratılmaya çalışılıyor (Atasoy, 2009: 826). Atasoy'a göre küreselleşme, insanlığın bütünleşerek ve homojenleşerek tek dünya toplumu haline geleceği bu dünya toplumunun tek siyasi merkezde örgütleneceği ve buna bağlı olarak insanların ayrı milletlere bağlı milliyetçilikler yerine dünya milliyetçiliği yapmaları gerektiği iddaası üzerine uygulanmıştır (2009: 827). Küreselleşmeden en çok etkilenen alanlardan biride kültürdür. Kültür de ise milli kimliğin tüm yansımaları mevcuttur (Sağ, 2009: 167). Kimlik bağlamında düşünecek olursak küreselleşme farklılıkları yok ederek kimlik krizi yaratır şayet kimlik yeterince sağlam değilse yaşanacak en ufak bir dalgalanma kişiyi dağıtır (Onat, 2009: 819). Türk halkı içeriden ve dışarıdan tehditler yaşamaktadır. Dış mihraklar tarafından milli kimlikler kaybedilmesi istenir. Çünkü milli kimlik olmazsa millet olamayacak, millet olamazsa Türk devleti de olmayacaktır (Kahramanyol, 2005: 6). Bunlar tehlikeli oyunlardır. Bedeli ağırdır. Bütün bunları aşılması ve küreselleşmeye karşı küçük lokma olmaması için milli bir bilinç gerekmektedir (Kösoğlu, 2002: 123).

Küreselleşmeden etkilenen bir diğer alan ise dildir. Dil doğrudan kimliktir, milliyettir. Farklılık ve benlik ilk dilde hissedilir (Kösoğlu, 2002: 130).

Türk toprakları Lozan antlaşmasından beri rahat bırakmamaktadırlar çünkü; bu anlaşmayı içlerine sindiremediklerinden Türklerle olan hesaplaşmalarını bitiremediler (Sezginer, 2005: 28). Hızla gelişen dünyada kavşak noktasına gelen Türkiye (Keyman, 2005: 161) küreselleşme illetine yakalanmış durumda (Aça, 2004: 73). Küreselleşme öyle bir iletke her şeyin aynı olduğu homojen bir yeni toplum önermektedir (Yeniçeri, 2005: 19). Küresel emperyalizm Türk Milletinin bir ulusal Kurtuluş Savaşı vererek elde etmiş olduğu, sahip olduğu kazanımları teker teker elinden almaktadır (Çeçen, 2007: 240).

Küreselleşme adına dünyada tek bir dil yani tek kültürü olan tek bir dünya ulusu meydana getirilmektedir (Aça, 2004: 64). Türk dili bu küreselleşmeden olumsuz etkilenmektedir (Durgut, 2004: 93). Sadece dil de değil örf adetler, dünya görüşü gibi milleti millet yapan tüm kültürel unsurlar kitle iletişim araçları vasıtasıyla küreselleşme illetinden olumsuz etkilenmektedir (Durgut, 2004: 93). Küreselleşme ile birlikte milli devlet anlayışı ortadan kalkmaktadır (Aça, 2004: 72). Milli Devlet, ahlak, kültür, küreselleşme karşısında bir duvar görevi görür. Küreselleşme bu duvarı yıkmak için uğraşır (Kösoğlu, 2002: 123). Aktaş (2004: 81.'a göre mesele kimlik ve kişilik erozyonu olduktan sonra bunun Amerika veya Arapların lehine olması fark etmez. Sezginer'e göre bütün bu olayların temelinde Türk milliyetçiliği ve milli devlet fikrinin tarihi süreç içindeki gecikmesi, algılanması ve değerlendirilmesindeki eksikten kaynaklanan kimlik krizi yatmaktadır (2005: 29). Milli devlet olamamak Türkiye'nin başını yakmaktadır (Yeniçeri, 2001: 10). Milli devlet oluşumu tamamlanmışsa devlet bölünme tehlikesi yaşamaz (Sezginer, 2005: 29). Milli devlet oluşturulmadığı sürece devlet dış mihraplar tarafından yıkılma tehlikesi yaşar. Bünyemizi ve değerlerimizi güçlendirerek küreselleşmeyle mücadele edilebilir. Bunun da temeli eğitimden geçer. Aile içi eğitimden ilköğretime kadar kimlik, inançlar, ortak anlayış ve davranış kazandırmalıdır. Orta öğretime gelindiğinde tarih şuuru kazandırılmalıdır. Medya da bunları destekleyici yayınlar yapmalıdır (Kösoğlu, 2002: 128 -129).

Türk milleti için en büyük, kutsal ve önemli kurum devlettir. Bu yüzden Türk milleti tarih boyunca hiçbir zaman devleti olmayan bir toplum olmamıştır. Türk milleti devletini her şeyin üstünde tutmuştur. Türk milleti Türk devleti için çalışır, yaşar

gerekirse devleti için canını verir. Bir insan için kendisinin, eşinin namusu ne kadar önemli ise Türk milleti için de Devlet namustur. Devletin milletten, vatandan, dinden farkı yoktur. Çünkü devlet gidince din de, namus da, şeref de gider (Güngör, 1994: 137).

Türk kimliğinin ve milli bilincin önemini anlayabilmemiz için Türk milletinin onurunu korumak, esir düşmemek, kutsal saydığı toprağına sahip çıkmak ve yabancı devletlerin sömürüsüne boyun eğmemek adına dünyaya kafa tuttuğu Kurtuluş Savaşı'na değinmemiz gerekmektedir.

2.2. KURTULUŞ SAVAŞINA HAZIRLIK DÖNEMİ

2.2.1. Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı

I. Dünya Savaşı'ndan sonra Türklerin Anadolu'da ki egemenliğine son vermek için emperyalist güçler işgallerden hiçbir taviz vermediler (Aydoğan, 2005: 157). Osmanlı Devleti'nin toprakları işgal edilmeye başlandığında Türkler işgalcilere karşı ayaklanmaya hazırды; yalnız bir lider bekleniyordu (Lewis, 1998: 242). İşte o halkı ayaklandırıp dünyaya kafa tutan lider Mustafa Kemal idi.

Cevizoğlu'na göre; sömürgeciler Türk topraklarının işgalini II. Truva Kuşatması olarak görüyordu (2007: 22). Durumun korkunçluğu ve ağırlığı karşısında her yerde kurtuluş yolları aranmaya başlamıştı (Atatürk, 2006: 5). Devletin bütünüyle tükendiği bu dönemde, İngiliz mandası, Amerikan mandası ve bölgesel kurtuluş yolları gibi çareler aranıyordu (Balcıoğlu, 2000: 162). Ülkenin işgalden kurtulup tam bağımsız devlet kurulacağına tek inanan Mustafa Kemal idi (Aybars, 2005:142). Mustafa Kemal milli egemenliğe dayalı kayıtsız şartsız bağımsız yeni bir Türk Devleti kurmayı amaçlıyordu ve bu amaçla vatanını işgalden kurtarmak onun önceliğiydi (Balcıoğlu, 2000: 162-163). Ya İstiklal Ya ölüm Kurtuluş Savaşı'nın parolası idi (Aybars, 2005:143). Mustafa Kemal'in parolasının dayandığı mantık, Türk ulusunun onurlu ve saygın bir millet olarak yaşamasıdır. Bu ancak tüm bağımsızlıkla sağlanır. Türk onuru ve kendine güveni yüksek bir millettir. Böyle bir milletse tutsak yaşayamaz böyle yaşayacağına yok olması daha iyidir (Atatürk, 2006: 15). Çünkü Türkler bağımsız yaşama geleneği olan, tarihte hiçbir zaman tutsak olmaya tahammül edememiş bir

millettir (Aydoğan, 2005: 161). Bu kutsal amaca ulaşabilmek için milletin maddi ve manevi tüm gücüyle harekete geçeceği Topyekün bir mücadele, bir milli kurtuluş Savaşı tartışılmaz zorunluluk olmuştu (Karatay, 1986: 9).

Mustafa Kemal ülkenin içinde bulunduğu durumu şöyle açıklamıştır: Savaşta yenilmiş, ordusu her yanda zedelenmiş, koşulları ağır bir ateşkes antlaşması imzalamış, yıllar süren savaş sonunda millet yorgun ve yoksul bir durumda. Ulus ve yurdu genel savaşa sürükleyenler, kendi başlarının kaygısına düşerek, yurttan kaçmışlar, padişah ve vahdettin soysuzlaşmış, kendini ve yalnızca tahtını koruyabileceğini düşlediği, Damat Ferit Paşa'nın başkanlığında hükümet güçsüz, onursuz, korkak...yalnız padişahın isteklerine uyma ve onunla birlikte kendilerini ayakta tutabilecek bir durumu kabul etmektedir. Ordunun silahı elinden alınmıştır (Atatürk, 2006: 4).

Mustafa Kemal vatanı kötü gidişattan kurtarmak için Anadolu'nun içine girmeye fırsat arıyordu. İsteddiği bu fırsat eline sonunda geçmişti. Karadeniz bölgesinde Rum Pontus Çeteleri saldırılarda bulunmuş; itilaf devletleri ise durumu kendilerine yontarak bu saldırıların kendilerine zarar verdiğini buna son verilmezse 7. maddeye göre toprakları işgal edeceklerini belirtmişlerdir. Bunun üzerine hükümet bölgeye güvenilir birinin gönderilmesi için harekete geçmiştir (Aytepe, 2001: 120).Çanakkale kahramanı (Belen, 1983: 65). Mustafa Kemal'i bölgeye 9. ordu müfettişi olarak gönderdiler. Mustafa Kemal bu görevi Anadolu'ya geçmek için büyük bir fırsat saymıştı. (Aytepe, 2001: 121). Mustafa Kemal bu görev ve yetkiyi ona bilerek vermediklerini bu görevi almasında kendisini de büyük rol oynadığını belirtmiştir (Atatürk, 2006: 12). 19 kişilik grubu ile 19 Mayıs 1919 'da Samsun'a ayak bastı (Özakman, 1999: 317). Bu tarih milli mücadelenin başladığı tarih olarak kabul edilir ve Lewis Mustafa Kemal Samsun'a çıktığı andan itibaren, milli bir ordunun kadrolarını örgütleyerek kurtuluş savaşının temelini hazırlayarak çetin bir çalışma içine girdiğini belirtir (1998: 247). Mustafa Kemal Samsun'a çıktığı zamanki Anadolu'nun durumu perişandı. Halk uzun süren savaşta yılmış, fakir ve felaketler sonucu bitap düşmüş bir vaziyetteydi (Aybars, 2005: 142).

Mustafa Kemal Samsun'a kaldığı bir hafta içinde durumu saptar (Lütem, 2003: 57). Mustafa Kemal İngilizlerin bölgeye haksızlığını 20 ve 22 Mayıs'ta hükümete yolladığı telgrafta belirtiyordu. (Aytepe, 2001: 121). Mustafa Kemal'in Samsun'da

kalmasını gerektirecek bir durum yoktu (Gül, 2006: 97). 25 Mayıs'ta Havza'ya hareket etmiştir. Mustafa Kemal için tarihi görev başlamış bulunuyordu (Aytepe, 2001: 121). Havza'da Mustafa Kemal ilk kez halk ile bir araya gelir (Lütem, 2003: 59). Havza'nın Türk ulusunun bağımsızlık savaşında önemli bir payı vardır (Lütem, 2003: 58). Mustafa Kemal Havza'da bir bildiri yayınlayarak felaketin büyüklüğünü halka duyurmuştur (Aytepe, 2001: 122). Yayımlanan önergeden sonra yurdun her yanında işgaller protesto edildi, mitingler yapıldı (Atatürk, 2006: 24). Hristiyan halka kötü davranılmaması hususunda dikkat etmeye başladı (Özkan, 2005: 410). Cevizoğlu Mustafa Kemal'in, Havza'da İstanbul'a gönderdiği telgrafta çok önemli bir direniş daha sergilemiş işgalci İngilizlerin kendilerine teslim edilmesini istediği Anadolu'daki silah ve cepheyi İstanbul'a göndermeyeceğini bunları Doğu Anadolu'da muhafaza edeceğini açıkladığını belirtir (Cevizoğlu, 2007: 93). Yayımlanan bu Havza Genelgesi patlama devresine öncülük ediyordu (Eroğlu, 1990: 116).

Bağımsızlık için yapılan bu mücadelede halkın böyle birlik olup mücadele etmesi milli bir toplum olduğunun göstergesidir (Hafizoğulları, 2001: 25). Mustafa Kemal'in kararı ne derece ulvi ise karşısında bulunduğu zorluklar o derece çetindi. Padişah ve hükümet Mustafa Kemal'den zaten kuşkuluyorlardı. Bu telgraftan sonra endişeye düşmüşler ve ona böyle bir vazife verdiklerine pişman olarak, Mustafa Kemal'i tutuklayıp İstanbul'a getirmek istemişlerdi (Irmak, 1967:120).

2.2.2. Amasya Tamimi

Mustafa Kemal Havza'dan kendini çağıran Amasya'ya geçmiştir (Gül, 2006: 99). Amasya'da bir bildiri yayınlanmıştır. 14 Haziran 'da kurulan Müdafaa-i Hukuk Derneği bünyesinde, Mustafa Kemal Paşa tarafından önceden hazırlanmış bu metin'de şu noktalara değiniliyordu (Aytepe, 2001: 122):

- Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- İstanbul Hükümeti üzerine düşen görevi yerine getirmemektedir.
- Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Milletin içinde bulunduğu durumu açıklamak ve halkın sesini duyurmak için her türlü tesirden uzak milli bir heyetin kurulması şarttır.

- Anadolu'nun her bakımdan emin yeri olan Sivas'ta bir kongre toplanmalıdır.(Barut, 1999: 100, Aytepe, 2001: 123, Irmak, 1973: 69, Balcıoğlu, 2000: 168 , Irmak, 1967: 121).

Amasya Genelgesi'ndeki bu prensipler milli kurtuluş programının özü olmuştur (Eroğlu, 1990: 121). Tamim milli egemenliğe dayalı yeni Türk Devleti'nin kurulması yönünde atılan ilk adımdır. Amasya tamimi yeni Türk Devleti'nin kuruluşunu hazırlama özelliği taşımaktadır (Aytepe, 2001: 124). Ama Mustafa Kemal'in karşısında büyük bir Halife ve Saltanat'a grup vardı ve Mustafa Kemal bu grubu incitmek istemiyordu (Davison, 2004: 155).

Gül'e göre Amasya Genelgesi gerek siyasal gerekse hukuki yönüyle yeni Türk Devleti'nin kuruluşunu hazırlayan belge ve ulusal bağımsızlık hareketi için ilk ve önemli aşamadır (2006:101). Milliyetçilik Amasya Genelgesi'nden sonra milli mücadelenin özü, temel yapısı olmuş, milleti harekete geçiren milli şuurun sesi olmuştur (Eroğlu, 1990: 121).

Amasya Genelgesi'nden sonra Mustafa Kemal hakkında bir bildiri yayınlanarak askerlik görevinden alındığı duyuruldu ve Mustafa Kemal çok sevdiği askerlik görevinden ayrıldı (Aytepe, 2001: 125). Mustafa Kemal Paşa halkın üzerinde büyük etkisi olduğuna inandığı 26 yıllık makam ve rütbesinden ayrıldığında tek başına kalacağından endişeli idi (Günaydın, 2002: 23 - Seçkin, 2002: 125). Mustafa Kemal'in elinden askerlik yetkileri alınmasına rağmen bütün asker arkadaşları Mustafa Kemal'in emrine girmişler ve onu bağımsızlık yolunda canla başla desteklemişlerdir (Irmak, 1967: 121).

2.2.3 Erzurum Kongresi

Mustafa Kemal Amasya'dan geçtiği Erzurum da Milli mücadelenin ilk zafer müjdecisi olan Erzurum Kongresi'ni gerçekleştirmiştir (Irmak, 1973: 70). Mustafa Kemal Erzurum'a geçerken tutuklanmak istenmişti ve bunun gerçekleşmesini önlemek için gerekli tedbirler alındı (Belen,1983: 74).

Doğu'da Erzurum topraklarını da içine alarak bir Ermenistan kurulmak isteniyordu. Bu Türk halkının milli birlik ve beraberlik bilincini daha da etkilemiş ve

milli şuurunun uyanmasını sağlamıştı.(Aytepe, 2001: 126). Mustafa Kemal'in Kongreyi Erzurum'da toplanmasının bir diğer sebebi ise Erzurum halkına olan güvenidir (Seçkin, 2002: 121). 62 delegenin katıldığı (Başar, 1979: 60). Kongre de Mustafa Kemal ilk gün başkan seçildi (Lewis, 1998, 248) ve ulusal mücadeleye kendini adanmış komiteye başkanlık yaptı (Feroz, 2007: 165). Artık Mustafa Kemal resmen milli liderdir (Irmak, 1967: 126). 7 Ağustosta Mustafa Kemal'in kapanış konuşması ile biten (Özkan, 2005: 338) Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar şunlardır:

- * Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.
- * Osmanlı Hükümeti görevini yerine getirmese milli gayeye ulaşmak için geçici bir hükümet kurulacaktır .
- * Kuvayı Milliye'yi etkin ve milli iradeyi hakim kılmak esastır.
- * Hristiyan halka siyasi hakimiyetimizi bozacak haklar verilemez.
- * Manda ve himaye kabul edilemez.
- * Milli meclis derhal toplanmalıdır.(Aytepe, 2001: 127, Karabekir, 2005: 105 ,Barut, 1999: 103 - Irmak, 1973: 73, Balcıoğlu , 2000: 172 , Irmak, 1967: 122).

Kongrede manda yönetimini savunanlarda vardı. Mandayı kabul etmemiz için Amerika'dan da yoğun bir baskı vardı ama bu hiçbir şekilde kabul edilmedi edilemezdi de (Bilgen, 2004: 178). Erzurum'da bir milletin varlığının yok edilemeyeceği, bir milletin sömürülemeyeceği vurgulanmış ve milletimiz aleyhinde alınan kararların kabul edilemeyeceği ve milletin kaderini elinde bulunduran bir ulusal irade olası gerektiğine karar verilmiş (Atatürk, 2006: 61), bu yüzden Erzurum Kongresi'nden sonra halkın adına kararlar veren Heyet-i Temsiliye kuruldu (Karabekir, 2005: 107). Yani Mustafa Kemal bir millete dayanarak bir milletin yok olmasını önlemeye çalışmıştır (Yurdakul, 2004: 74). Erzurum Kongresi milli egemenlikten bahsettiği için Atatürk ilkelerinden biri olan Cumhuriyetçiliğin ön plana çıktığı görülmüştür.

Erzurum Kongresi bütün dikkatleri üzerine çekti (Özsoy, 2007: 178). Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar İstanbul hükümeti ve itilaf devletleri tarafından çok kötü bir tepki ile karşılanmıştır. Onlar bu kongreyi bir ihtilal olarak görmüşlerdi (Aytepe, 2001: 127). Mustafa Kemal Erzurum Kongresi sonrası 1 Ağustos 1919'da ABD Başkanı Wilson'a gönderdiği muhtıradan tarihten silinmiş ulusları ihya ederken, 1500

yıllık Türk ulusunu nasıl yok etmeye çalışırsınız diye hesap soruyor ve bağımsızlık yolunda can vereceklerini söylüyordu (Cevizoğlu, 2007: 97).

Mustafa Kemal Nutuk adlı eserine de bu kongre için, tarih bu kongremizi çok az görülebilen büyük bir eser olarak yazacaktır demiştir (Atatürk, 2006: 63)

2.2.4. Balıkesir ve Alaşehir Kongresi

Türk kurtuluş uğrunda millî mücadelesinde halkın kendi kaderine sahip çıkma arzusu, önemli yer tutmaktadır. Türk topraklarının başka bir devletin eline geçme tehlikesi söz konusu olunca Türk halkı örgütlenme gereği duymuştur (Baykara, 2006: 67). Çünkü işgalcilerin asıl amacı Türklüğü yok etmek ve Türkleri Anadolu'dan atmaktır (İlgürel, 1999: 87).

İzmir'in işgali Balıkesir halkının telaşa kapılmasına sebep olmuş ve Balıkesir'de işgale karşı mitingler düzenlemeye başladılar (Albayrak, 1998: 121). Yani Balıkesir Kongresi Bölgeyi Yunan işgalinden kurtarmak amacı ile toplanmıştı (Aybars, 2005: 160). İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesinden sonra ortaya çıkan gelişmeler, Hacim Muittin (Çarıklı) Bey'in başkanlığında kurulan Balıkesir Redd-i İlhak Cemiyeti'ne 28 Haziran- 12 Temmuz tarihleri arasında kongre düzenletti (Balcıoğlu, 2000: 180).

Bu kongreye göre:

- * Kongrenin maksadı vatanı kurtarmaktır.
 - * Anadolu tarihi, mimarisi, kültürü ve nüfusu ile Türk ve Müslümandır.
 - * Wilson ilkelerinin 12. maddesi takibe alınmalıdır.
 - * Anadolu Türkleri yurtlarını Yunan İşgalinden kurtarıncaya kadar savaşıacaktır
- (Aytepe, 2001: 128)

Balıkesir Kongresi hiçbir siyasi parti ile bağlantılı değildi (Özsoy, 2007:209). Balıkesir Kongresi bütünleştirici olmasa da yararlı olmuştur (Gül,2006: 112). Bu kongre bölgesel eğilimler taşımakla beraber, sonradan Erzurum ve Sivas Kongrelerinin kararlarını kabul etmiştir (Balcıoğlu, 2000: 181).

Alaşehir kongresi ise 21 merkezden 42 delege ile toplandı (Tuncay, 1997: 48) Başkanı ise Hacim Muhiddin (Çarıklı) 'dır ve çalışmaları 10 gün sürmüştür (Konukçu, 2000: 58). Alaşehir Kongresi de Balıkesir Kongresi gibi bölgesel bir kongredir (Aybars, 2005:161).

2.2.5. Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)

Şehrin Anadolu'daki stratejik durumundan dolayı, diğerlerinden farklı olarak bütün ülkeyi temsil eden böyle önemli bir kongre Sivas' ta toplanmıştı,. Anadolu'nun ortasında yer alan bu şehir işgal altında değildi ve Anadolu'nun tüm yolları Sivas'ta keşişiyordu (Aytepe, 2001: 129). 7 gün süren Kongrede alınan kararlar şunlardır (Aydoğan, 2005: 156):

- * Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür.
- * Milli güçler etkin ve milli egemenlik üstün kılınmalıdır.
- * Manda ve koruyuculuk kabul edilemez.
- * Mebuslar meclisi derhal toplanmalıdır.
- * Hristiyan halka herhangi bir ayrıcalık verilemez.
- * Milli direnmeyi gerçekleştirmek için kurulan dernekler birleştirildi ve adı “ Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti” olmuştur.
- * Kongre tarafından bir temsil heyeti seçilmiştir. (Irmak, 1967: 126, Barut, 1999: 105 , Balcıoğlu, 2000: 176)

Görüldüğü üzere Sivas Kongresi kararları, Erzurum Kongresi kararlarının tekrarı gibidir (Irmak, 1967: 126). Bu kararların genel özelliği ulusal kimlik ve geleceğe yön veren kararlar olmasıdır (Aydoğan, 2005: 157). Erzurum Kongresi ile milli birlik ve beraberlik yolunda adım atılmış, Sivas Kongresi'yle bu milli birlik ve vatanseverlik daha da bütünleyici bir hale gelmiştir(Yazıcı, 2003: 101).

Erzurum Kongresi'nde doğu illerini temsil eden 9 kişilik Temsil Heyeti'ne Sivas Kongresi'nden sonra 6 kişi daha eklenmiş ve Temsil Heyeti 15 kişiye çıkmıştır ve bu heyet Türk halkının temsil ederek Türk Halkının geleceğinde kararlar almış, Türkiye Büyük Millet Meclisi açılncaya kadar ülkenin geleceğinde söz sahibi olan tek kurul olmuştur (Aytepe, 2001: 131). Temsil Heyeti Türk milletinin siyasi gücünü temsil etmiş

bir kurumdur (Balcıoğlu, 2000: 177). Sivas Kongresi Ali Fuat Paşa'yı, Batı Anadolu Umumi Kuvay-ı Milliye Kumandanlığına tayin ederek, yürütme yetkisini kullanmış olmuştur. 13 Eylül'de Sivas'ta Kurtuluş yolunda halkı örgütlemek, bilgilendirmek, mücadele için direnişe sevk etmek amacıyla İrade-i Milliye gazetesi çıkarıldı (Aytepe, 2001: 131).

Bu kongre toplandığı sırada İstanbul Hükümeti, Sivas Kongresini dağıtmak ve Mustafa Kemal Paşa ile arkadaşlarını yakalatmak için, Elazığ Valisi Ali Galip'i görevlendirmişti (Aytepe, 2001: 132).

2.2.6. Amasya Görüşmeleri ve Protokolü

Sivas Kongresi'nden sonra İstanbul Hükümet'i Amasya'da Temsil Heyetinin ayağına gitmiş ve anlaşmaya varmak için uğraşmışlardır (Aytepe, 2001: 133). 20 Ekim'de başlayan Amasya Görüşmeleri 22 Ekim'de sona ermiştir (Atatürk, 2006: 224). Bu durum onların Türk Milletinin ayaklanışını resmen tanıdığını gösterir. Amasya yapılan bu görüşmelerle Mustafa Kemal amacına ulaşmıştır (Aytepe, 2001: 133) ve sırf kendi çıkarlarını düşünen İstanbul hükümeti dize gelmiştir (Seçkin, 2002: 130).

2.2.7. Temsil Heyetinin Ankara'ya Gelişi

Ankara'nın merkezi bir yer olmasıyla, işgal altında olmaması ve İstanbul'la tren bağlantısı olması ile önemli bir konumdaydı. Bu yüzden Temsil Heyeti bu şehri çalışmalarını yönetecek yer olarak seçti (Barut, 1999: 115). Temsil Heyeti 27 Aralıkta Ankara'ya geldi ve halk tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı (Aytepe, 2001:133). Bu tarihten sonra Ankara milli mücadelenin, bağımsızlık mücadelesinin ve milli egemenliğin kalbinin attığı yer olmuştur (Balcıoğlu, 2000: 185).

2.2.8. Son Osmanlı Mebuslar Meclisi Ve Misak-ı Milli

Sivas Kongresi'nden sonra Mebuslar Meclisinin toplanmasına karar verilmişti ve milli irade karşında tutunamayarak Mebuslar meclisinin toplanmıştı (Aytepe, 2001: 134) ve bu toplantıda son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin tek başarısı olarak gösterilen ve toprak bütünlüğünü ile milli bağımsızlığın ifadesi olan Misak-ı Milli ilan edilmiştir

(İrmek, 1973: 80 ve Lewis, 1998: 250). 12 Aralık 1920’ de toplanan bu meclisin en önemli kararı da budur zaten (Ünal, 1974 : 501). Misak-ı Milli Milli sınırlarımızın çizilmesini esas alan bir programdı (Barut, 1999: 177).

Misak-ı Mili kararlarına göre;

- * Arap topraklarında oylama yapılacaktır.
- * Evliye-i Selase için istenirse halk oylaması yapılacaktır
- * Boğazlar için ülkeler birlikte karar verecekler.
- * Azınlıklara diğer ülkelerdeki Müslümanlara verilecek haklar kadar hak verilecek
- * Türkiye’nin milli ve ekonomik gelişmesine mani olacak siyasi, mali sınırlamalar kabul edilmeyecek (Aytepe, 2001: 135 - Balcıoğlu: 2000:185 - İrmak: 1973: 81).

Misak-ı Milli gelecek dönemlere ulusal birlik ve bütünlük için mesajlar vermiş ve Türkiye’nin geleceğine yol haritası olmuştur (Gül, 2006: 134).

2.2.9. İstanbul’un İşgali ve Mebuslar Meclisinin Dağıtılması

İtilaf Devletleri Son Osmanlı Mebuslar toplantısında alınan Misak-ı Milli kararlarını hoş karşılamadılar, çıkarlarına ters düştüğü için, hoş karşılamamaları da normaldir (Killi, 2003: 91). Bu olaydan sonra İtilaf Devletlerinin baskısı artınca Ali Rıza Paşa Hükümeti istifa etti ve Salih Paşa Hükümeti kuruldu. İtilaf Devletleri bu fırsattan yararlanarak Mustafa Kemal Paşa ve Türkiye’ye isteklerini yaptırmak için 16 Mart’ta İstanbul’u işgal ettiler (Aytepe, 2001: 136). Aslında İstanbul’un işgali Osmanlı Devleti’nin tarihten silinişini hızlandırmıştır, bağımsız, ulusal devlet kurma düşüncelerini güçlendirmiştir (Balcıoğlu, 2000: 189).

Artık ulus yönetimini ele alma zamanı gelmişti (Killi, 2003: 93). Mustafa Kemal İstanbul’u işgal eden emperyalistlere tepki gösterdi ve 621 yıllık Osmanlı Tarihine son vererek yeni Türk ulusunu medenice yaşama ve bağımsızlık hakkını savunmaya çağırdı (Seçkin, 2002: 137). 11 Nisan’da da mebuslar meclisi dağıtıldı (Aytepe, 2001: 137) ve 23 Nisan 1920 de halkın iradesini temsil etmek için TBMM kurulmuştur (İrmak, 1973:

81). Ve bu mecliste milli egemenlik esas alınmış ve ulusal irade hakim kılınmıştır (Giritli, 2000: 80). Yeni kurulan devlette ana ilke milli egemenlik ve tam bağımsızlıktı (Irmak, 1967: 148). Çünkü egemenlik bir devletin olmazsa olmazıdır (Çeçen, 2007: 24).

TBMM açıldıktan sonra ülkenin içinde bulunduğu durum ve koşullar üzerinde duruldu ve izlenmesi gereken politikalar belirlendi (Atatürk, 2006: 409). TBMM'nin benimsediği siyaset Nutuk adlı eserde şu şekilde açıklanmıştır: benimsenen akıl, mantık, bilim önderliğindeki ulus siyasetidir. Ulusal siyasetten anlatılmak istenen ulusal sınırlarımız içinde, her şeyden önce kendi gücümüze dayanarak varlığı mızı koruyarak yurdun ve milletin gerçek mutluluğuna çalışmak, gelişigüzel emeller ardında milleti uğraştırmamak ve zarara sokmamak, uygar dünyadan, uygarca ve insanca davranarak karşılıklı dostluk beklemektir (Atatürk, 2006: 411).

2.3.ARAŞTIRMANIN KONUSU OLAN ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Çağdaş ve Türkiye'nin 21. Yüzyılda ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip insan profilini gerçekleştirebilmek için öncelikle öğrenci başarısını artırılmalıdır. Ve türk eğitim sisteminde bir yenileşmeye gidilmektedir. Eğitim kurumlarının, insan kaynaklarını çağın gereklerine cevap verebilecek özelliklerde yetiştirilebilmesi için sürekli gelişme, değişim ve yenileme gereklidir (Ergun, Özdaş, 2007: 12). Bu yüzden eğitim etkinliklere dayandırılmalıdır. Öğrenciyi merkeze alan bu etkinliklerden bazıları şunlardır.

2.3. 1. ROL YAPMA(SOSYO DRAMA- PSİKO DRAMA)

Rol yapma öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe girerek ifade etmesini sağlayan bir öğretme tekniğidir (Demirel, 2004: 212). Rol oynama tekniğinde öğrenciler değişik özellikteki maddelerin ve insanların durumunu dramatize ederler. Rol oynamanın amacı öğrencilerin bireysel ve sosyal konularda görüşlerini ve duygularını anlamalarını yardımcı olmaktır. Yani öğrenciler kendilerini başkalarının yerine koyarak karşısındakini anlama anlamına gelen empati yetisi geliştirmektedir.

Burada öğrencinin neler söyleyeceği önceden belirlenmiştir. Önceden öğrenciye rolün nasıl canlandırılacağı konusunda rehberlik yapılır. Rol yapma bittikten sonra durum yada olay sınıfça tartışılır. Ayrıca rol yapan öğrenciye neler hissettiği sorulur. Belirtilen aşamalar sınıf içi etkinliklerini yönlendirmede etkili olabilir. Bunlar, ortam yaratmak, rol yapmak için sahneyi hazırlamak, roller için öğrencilerin seçilmesi, rollerin oynanması, olayın tartışılması vb. (Gözütok, 2007: 143). Öğrencinin iyi rol yapabilmesi için yaratıcı düşünebilmesi önemlidir (Demirel, 2004: 213).

2.3.2. ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNCE TEKNİĞİ

Altı şapka düşünce tekniğinin temelinde, düşüncelerini altı farklı bakışı simgeleyen farklı renklerdeki şapkaları takarak yada takmış gibi yaparak analiz etmek ve yaratıcılığı geliştirmek vardır. Tekniğin amacı bireyin düşünme etkinliğini bir düzene sokarak analiz etmesini sağlarken bireyin düşünme yeteneğini ve yaratıcılığını geliştirmektir (Gözütok, 2007: 142). Bir grup tartışma tekniğidir. Eleştirel ve çok yönlü düşünmeyi sağlar. Düşünmenin en büyük düşmanı karmaşıklaktır, zira karmaşıklık karışıklığa yol açar. Berrak ve sade olduğunda düşünme daha zevkli ve daha etkili bir hale gelir (Ergun, Özdaş, 2007: 134).

De Bono'nun altı şapkası:

- Beyaz şapka : Tarafsız şapkadır. Görüşülen konu ile ilgili net bilgi ve raporlar ortaya konur.
- Kırmızı şapka : Duygusal şapkadır. Görüşülen konu ile ilgili olarak, kişilere hiçbir dayanağı olmadan, sezgi, fikir ve duygularını söyleme fırsatı verir.
- Sarı şapka : İyimser şapkadır. O işin avantajları ortaya konulur. Övgü, olumlu görüşler söylenir.
- Siyah şapka : Kötümser şapkadır. Eleştiri, olumsuz görüşler ile görüşülen konunun riskleri, gelecekte doğuracağı problemler ortaya çıkar.
- Yeşil şapka: Yenilikçi şapkadır. Konuyla ilgili alternatifler ve yeni yaklaşımlar araştırılır. 'her şey uyar'
- Mavi şapka : Serinkanlı şapkadır. Düşünce sistematize edilir. " (Bono, 2008: 157)

2.3.3.BEYİN FIRTINASI

Beyin fırtınası çözüm getirmek için orijinal ve yaratıcı fikirlerin üretildiği bir tekniktir.Beyin fırtınası en az beş,en çok on kişiyle uygulanır.Bu teknikte doğru ve yanlış diye bir şey yoktur.önemli olan konu üzerinde fikir üretmektir.Cevapları yargılamak söz konusu değildir.Beyin fırtınasında önemli olan çok miktarda fikir üretmektir.Başlarken güncel ve öğrencilerin sevdiği konuları seçmek oldukça yararlıdır. (Ergun, Özdaş, 2007: 73).

Bu teknikte sınıfta demokratik bir ortamın oluşturulması şarttır. Öğrenci arkadaşının verdiği cevabı yargılayamaz.Aksi takdirde orijinal ve yaratıcı düşünceler ortaya çıkmaz. (Gözütok, 2007: 142).

Bu tekniği oluştururken önce gruplar oluşturulur.Grubun bir yöneticisi ve bir yazıcısı olur.Yazıcı herkesin söylediğini kaydeder. Yönetici sırayla söz verir.Sırası gelen bir şey söylemeyecekse ”geçiniz”der.Grupta herkes geçiniz deyinceye kadar beyin fırtınası devam eder.Sonra fikirler tasnif edilerek bir sonuç çıkarılır.Ekonomiktir ve tüm öğrenciler katılabilir. (Demirel, 2004: 213).

BÖLÜM- III

YÖNTEM

3. I. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma deneysel desen modelinde ve nicel araştırma yöntemine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, deney ve kontrol gruplu bir deneysel desen kullanılmıştır. Yapılacak olan araştırmada, “milli kimlik bilinci etkinlikleri” ile hazırlanan programla öğretim alan öğrenci grubu ile, bu tür bir öğretim almayan öğrenci grubunun okul başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına bakılmıştır. Bu iki öğrenci grubundan milli kimlik bilinci etkinlikleri ile ders alan öğrenciler “deney grubu”, bu yaklaşımla ders almayanlar ise “kontrol grubunu” oluşturmuştur.

Deney ve kontrol grupları müdahale edilmeden seçilmiştir. Araştırmada bir deney bir de kontrol grubu yer almıştır. Konu olarak; İlköğretim 8. sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi programında yer alan “Kurtuluş Savaşı” ünitesinin hazırlık konuları seçilmiştir.

Deney grubunda altı şapkalı düşünce tekniği, rol yapma, görsel eğitim gibi etkinliklere dayanarak Kurtuluş Savaşı’na Hazırlık Ünitesi işlenmiştir. Kontrol grubu, ders kitabına dayalı olarak aynı konuyu işlemiştir. Son olarak başarı testi ile deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin başarı düzeyleri belirlenmiştir.

Büyüköztürk (2002;23) deney ve kontrol gruplu deneysel desenler için yapılan çalışmayı şu şekilde formülize etmektedir.

		Ön test		Son test
G_D	R	O_1	X	O_3
G_K	R	O_2		O_4

Şekil 1: Öntest-sontest Kontrol Gruplu Desen

Yukarıdaki desendeki sembollerin anlamları şu şekilde kullanılmaktadır.

G_D deney grubunu, G_K kontrol grubunu; R ; deneklerin gruplara yansız atandığını; O_1 ve O_3 , deney grubunun öntest ve sontest ölçümlemlerini; O_2 ve O_4 , kontrol grubunun öntest ve sontest ölçümlemlerini; x deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni (deneysel değişkeni) göstermektedir.

Desenin mantığı şu şekilde özetlenebilir:

1. R , ilgili değişkenler üzerinde sadece şansla oluşan farklara sahip grupları yaratır.
2. $O_1 - O_3$ öntest ve sontest gözlemleri arasında grubu etkileyen kontrol edilmemiş herhangi bir değişken nedeniyle kontrol grubunda oluşan farkı gösterir.
3. $O_2 - O_4$ öntest ve sontest gözlemleri arasında grubu etkileyen kontrol edilmemiş herhangi bir değişken nedeniyle kontrol grubunda oluşan farkı gösterir.
4. $(O_1 - O_3) - (O_2 - O_4)$ deney değişkeninin etkisini gösterir.

Deneysel çalışmalarda önemli bir sorun deneklerin seçimidir. Bu sorun öntest-sontest kontrol gruplu desende çok daha önemlidir. Çünkü bağımlı değişkene ait deney ve kontrol gruplarının puanlarının deney sonrasındaki farklılıkları, deney öncesi farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir. İki gruptaki deneklerin başlangıçtaki en aza indirgemenin yolu ise deneklerin uygun yöntemlerle gruplara atanmasından geçer.

Deneklerin iki gruba ayrılmasında izlenen iki temel yöntemden biri eşleştirme, diğeri yansız atamadır. Sözü edilen yöntemlerle belirlenen iki gruptan hangisinin deney ve hangisinin de kontrol grubu olduğu da yansız atama ile saptanır.

3. 2. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLER

Araştırmaya katılan öğrenciler, 2008-2009 öğretim yılında, İstanbul ili Sancaktepe İlçesi Hüseyin Temizel İlköğretim Okulu’nda öğrenim gören 8. sınıflar arasından seçilmiştir. Araştırma için Hüseyin Temizel İlköğretim Okulu’nun seçilmesinin sebebi araştırmacının bu okulda öğretmenlik yapmasıdır. Bu sınıflar arasından intact olarak kontrol ve deney grubu atanacaktır.

Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin sayısal veriler tablo 1’de verilmiştir.

Araştırmaya Katılan Öğrenciler

Grup	Hüseyin Temizel İÖÖ		Toplam
Deney (8-A)	43		43
Kontrol (8-B)		43	43
Toplam	43	43	86

Araştırmanın denekleri Hüseyin Temizel İÖÖ. 8. Sınıf öğrencilerinden seçilmiştir. 2008-2009 öğretim yılı 1. yarısında Hüseyin Temizel İÖÖ 8. sınıf öğrencilerine “Kurtuluş Savaşına Hazırlık” ünitesi konusunda hazırlanan başarı testi öntest olarak uygulanmış, öntest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmayan Hüseyin Temizel İÖÖ 8-B sınıfı deney grubu, 8-A sınıfı ise kontrol grubu olarak atanmıştır. Araştırma, deney grubunda 43, kontrol grubunda 43 öğrenci olmak üzere toplam 86 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Deney grubu öğrencilerine 6 hafta boyunca milli kimliği geliştirmeye yönelik etkinliklere dayalı öğretim yapılmış, kontrol grubu öğrencilerine ise ders kitabına dayalı öğretim yaklaşımı uygulanmıştır. Kontrol grubunda MEB tarafından hazırlanan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük kitabı takip edilirken, deney grubunda aynı kitaptaki Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi ünitesinin içeriği altı şapkalı düşünme tekniği, rol yapma, beyin fırtınası gibi metotlar ve

uygulanırken projeksiyon gibi görsel materyaller kullanarak uygun bir şekilde ders planları ve aktiviteler ile zenginleştirilerek bir buçuk aylık sürede öğretim araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmada kullanılan modern teknikler sadece Kurtuluş Savaşı'na hazırlık Dönemi ünitesiyle sınırlı olmayıp tüm İnkılap Tarihi müfredat programlarına uygulanabilir. Bu araştırmada esas olan, konu değil yaklaşımdır.

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI

3.3.1. Veri Toplama Aracı

Araştırma modeli, yöntem kısmında da ifade edildiği gibi “Ön test-Son test Kontrol Gruplu Desen” şeklinde gerçekleşmiştir. Araştırmanın alt problemlerinin istatistiksel analizi için gerekli verileri toplamak amacıyla;

Kurtuluş Savaşı ünitesinde milli kimlik bilinci etkinliklerinin öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla geliştirilen başarı testi uygulanmıştır. Kurtuluş Savaşı Ünitesinde öğrenci başarısı üzerine etkisini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından, Kurtuluş Savaşı ünitesiyle ilgili kazanımlar dikkate alınarak çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir test geliştirilmiştir. Testte yer alan her bir soru için dört seçenek sunulmuş ve araştırmaya katılan öğrencilerden kendilerine en doğru gelen seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Test için gerekli maddelerin oluşturulmasında kapsam geçerliğinin sağlanmasına özen gösterilmiştir.

3.3.2. Ölçme Aracının Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Başarı Testi

Ön uygulama testlerinden birincisi olan başarı testi sonucu elde edilen verilere madde analizi uygulanarak her bir maddenin güçlük ve ayırt edicilik indeksleri

hesaplanmıştır. Madde analizi sonucu başarı testinde yer alan 25 maddenin güçlük derecesi ve ayırt edicilik indeksi hesaplanmıştır. Ayırt edicilik indeksi 19’uan altında olan 3 madde testten çıkarılmıştır. Ayırt edicilik indeksi 19’un altında olan 2 madde ise soru kökü ve seçenekler yeniden gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda kalan 22 madde ile asıl başarı testi oluşturularak uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Ayrıca ön uygulama testinin KR_{20} güvenirlik katsayısı madde kovaryanslarından yararlanılarak hesaplanmış ve KR_{20} güvenirlik katsayısı 0.88 gibi oldukça yüksek bir değer olarak bulunmuştur. Ön uygulama başarı testinde yer alan 25 madde ile bu maddelere ilişkin güçlük ve ayırt edicilik indeksi tablo 2’de verilmiştir.

TERCİH Madde No.							DOĞRU Cevap Yüzdesi	P= Güçlük D= Ayırt edicilik indeksi
	A	B	C	D	BOŞ	ERİŞEMEYEN		
1 (D) Üst Alt	-	2	3	33	-	-	0,63	P= 0,75 D=0,23
	1	7	6	24	-	-	0,86	
2 (A) Üst Alt	33	1	2	2	-	-	0,60	P=0,73 D=0,26
	23	11	4	-	-	-	0,86	
3 (B) Üst Alt	3	27	7	1	-	-	0,34	P=0,52 D=0,36
	9	13	10	6	-	-	0,71	
4 (A) Üst Alt	33	3	2	-	-	-	0,55	P=0,71 D=0,31
	21	3	11	2	-	-	0,86	
5 (D) Üst Alt	2	-	7	29	-	-	0,57	P=0,67 D=0,18
	9	5	2	22	-	-	0,76	
6 (B) Üst Alt	5	27	-	6	-	-	0,31	P=0,51 D=0,39
	11	12	13	2	-	-	0,71	
7 (D) Üst Alt	9	6	16	7	-	-	0,34	P=0,26 D=-0,21
	9	11	5	13	-	-	0,18	
8 (A) Üst Alt	27	2	9	-	-	-	0,5	P=0,60 D=0,21
	19	4	10	19	-	-	0,71	
9 (D) Üst Alt	1	1	1	35	-	-	0,5	P=0,71 D=0,42
	4	5	10	19	-	-	0,92	

10 (D)	Üst	-	4	14	20	-	-	0,26	P=0,39 D=0,26
	Alt	5	8	15	10	-	-	0,52	
11 (D)	Üst	5	3	8	22	-	-	0,05	P=0,31 D=0,52
	Alt	3	16	17	2	-	-	0,57	
12 (D)	Üst	7	10	3	18	-	-	0,10	P=0,28 D=0,36
	Alt	5	12	17	4	-	-	0,47	
13 (A)	Üst	27	3	1	7	-	-	0,36	P=0,53 D=0,34
	Alt	14	5	5	14	-	-	0,71	
14 (B)	Üst	1	34	3	-	-	-	0,44	P=0,67 D=0,21
	Alt	14	17	4	3	-	-	0,89	
15 (B)	Üst	3	27	2	6	-	-	0,5	P=0,60 D=0,21
	Alt	2	19	5	12	-	-	0,71	
16 (C)	Üst	6	8	23	1	-	-	0,42	P=0,51 D=0,18
	Alt	9	11	16	2	-	-	0,60	
17 (B)	Üst	5	22	7	4	-	-	0,42	P=0,5 D=0,15
	Alt	13	16	6	3	-	-	0,57	
18 (B)	Üst	15	16	5	2	-	-	0,39	P=0,40 D=0,02
	Alt	5	15	14	4	-	-	0,42	
19 (A)	Üst	22	6	4	6	-	-	0,5	P=0,53 D=0,07
	Alt	19	12	4	3	-	-	0,57	
20 (B)	Üst	5	21	7	5	-	-	0,28	P=0,43 D=0,26
	Alt	5	11	7	15	-	-	0,55	
21 (C)	Üst	4	4	21	9	-	-	0,5	P=0,52 D=0,05
	Alt	10	9	19	-	-	-	0,55	
22 (C)	Üst	7	5	19	7	-	-	0,31	P=0,40 D=0,18
	Alt	4	7	12	15	-	-	0,5	
23 (A)	Üst	26	2	7	3	-	-	0,47	P=0,57 D=0,21
	Alt	18	7	-	13	-	-	0,68	
24 (C)	Üst	11	5	14	8	-	-	0,42	P=0,39 D=-0,05
	Alt	9	7	16	6	-	-	0,36	
25 (B)	Üst	5	23	3	7	-	-	0,23	P=0,42 D=0,36
	Alt	3	9	6	20	-	-	0,60	

Tablodaki 7. soru oldukça güçtür ($P= 0.26$) ve ayırt etme gücü ($D= 0.27$) dir. Maddenin çeldiricileri de iyi işlemiştir. Maddeler biraz kolaylaştırılarak gelecek testlerde de kullanılması sağlanmıştır.

Tablodaki 20 ve 25. maddeler orta güçlükte ve ayırt etme gücü oldukça yüksek olan maddelerdir.

1,2,4 ve 9 ise çok kolay sorulardır.

Tablo 3: Ön Uygulama Başarı Testi Sonucunda Öğrencilerin Aldıkları Puanlar, Başarı Testinin Varyans (Sx^2) ve Standart Sapma (S) Değerleri

Öğrenci	Öğrencilerin aldığı puanlar	$X - \bar{X}$	$(X - \bar{X})^2$
1	8	-45,89	2105,90
2	12	-41,89	1754,77
3	20	-33,89	1148,53
4	20	-33,89	1148,53
5	24	-29,89	893,41
6	24	-29,89	893,41
7	24	-29,89	893,41
8	24	-29,89	893,41
9	24	-29,89	893,41
10	28	-25,89	670,30
11	28	-25,89	670,30
12	28	-25,89	670,30
13	32	-21,89	479,17
14	32	-21,89	479,17
15	32	-21,89	479,17
16	32	-21,89	479,17
17	36	-17,89	320,05
18	36	-17,89	320,05
19	36	-17,89	320,05
20	36	-17,89	320,05
21	40	-13,89	192,93
22	40	-13,89	192,93
23	40	-13,89	192,93
24	44	-9,89	97,81
25	44	-9,89	97,81
26	44	-9,89	97,81
27	48	-5,89	34,69
28	48	-5,89	34,69
29	48	-5,89	34,69

30	48	-5,89	34,69
31	48	-5,89	34,69
32	52	-1,89	3,57
33	52	-1,89	3,57
34	52	-1,89	3,57
35	52	-1,89	3,57
36	56	2,11	4,45
37	56	2,11	4,45
38	56	2,11	4,45
39	60	6,11	37,33
40	60	6,11	37,33
41	60	6,11	37,33
42	60	6,11	37,33
43	60	6,11	37,33
44	60	6,11	37,33
45	60	6,11	37,33
46	64	10,11	102,21
47	64	10,11	102,21
48	64	10,11	102,21
49	64	10,11	102,21
50	64	10,11	102,21
51	64	10,11	102,21
52	68	14,11	199,09
53	68	14,11	199,09
54	68	14,11	199,09
55	68	14,11	199,09
56	68	14,11	199,09
57	68	14,11	199,09
58	68	14,11	199,09
59	72	18,11	327,97
60	72	18,11	327,97
61	72	18,11	327,97
62	72	18,11	327,97
63	72	18,11	327,97
64	72	18,11	327,97
65	72	18,11	327,97
66	76	22,11	488,85
67	80	26,11	681,73
68	80	26,11	681,73
69	80	26,11	681,73
70	80	26,11	681,73
71	84	30,11	906,61
72	84	30,11	906,61
73	84	30,11	906,61
74	84	30,11	906,61
75	88	34,11	1163,49
76	88	34,11	1163,49
Toplam Σ	4096	0,36	30639,16

$$Sx^2 = \frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{X})^2}{N}$$

$$Sx^2 = 403,15$$

$$Sx = 20,0786$$

Tablo 4: Ön Uygulama Başarı Testi Sonucunda Elde Edilen Güçlük İndeksi ve KR₂₀ Güvenirlilik Katsayısının Hesaplanması

Madde No	$\Sigma pq =$
1	(0.75*0.25)+
2	(0.73*0.27)+
3	(0.52*0.48)+
4	(0.71*0.29)+
5	(0.67*0.33)+
6	(0.51*-0.49)+
7	(0.26*0.74)+
8	(0.60*0.40)+
9	(0.71*0.29)+
10	(0.39*0.61)+
11	(0.31*0.69)+
12	(0.28*0.72)+
13	(0.53*0.47)+
14	(0.67*0.33)+
15	(0.60*0.40)+
16	(0.51*0.49)+
17	(0.50*0.50)+
18	(0.40*0.60)+
19	(0.53*0.47)+
20	(0.43*0.57)+
21	(0.52*0.48)+
22	(0.40*0.60)+
23	(0.57*0.43)+
24	(0.39*0.61)+
25	(0.42*0.58)+

$$KR_{20} = 0,88$$

KR₂₀ güvenilirlik katsayısı bir defa uygulanan bir ölçme aracının iç tutarlık ölçüsünü veren bir bir güvenilirlik katsayısıdır. KR₂₀ güvenilirlik katsayısı aynı özelliği ölçmek için yazılan maddeler arasındaki benzerliğin veya paralelliğin bir derecesini ifade eder. Araştırmanın ön uygulamasında kullanılan başarı testinin KR₂₀ güvenilirlik katsayısı 0,88 gibi oldukça yüksek bir değer göstermiştir.

3.3.3.Deneysel İşlem Basamakları

Araştırmada deneysel işlem süresince aşağıdaki basamaklar takip edilmiştir.

1. Deney ve kontrol grupları random olarak atanmıştır.
2. Deney ve kontrol gruplarının seçiminde öğrenci mevcutları dikkate alınırken, öğrencilerin önceki yıllara ait başarı puanları ve bireysel farklılıkları göz önüne alınmamıştır.
3. 11 Kasım 2008 tarihleri arasında deney grubu öğrencilerine uygulanacak etkinlikler üzerinden bilgi verilmiş ve bu öğretim sürecinin özellikleri tanıtılmıştır.
4. Araştırmacı tarafından dersi yönetmek ve değerlendirmek üzere bir çalışma dosyası hazırlanmıştır. Gözlem formları ve bireysel değerlendirme formları günlük olarak değerlendirilmiştir.
5. Deney ve kontrol gruplarının araştırma değişkenleri ve ön bilgiler açısından denk olup olmadığının belirlenmesi amacıyla her iki gruba başarı testi uygulanmıştır.
6. Kontrol grubunda Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi ünitesi ders kitabına dayalı yöntemlere uygun olarak işlenmiş, bu grubun çalışma programına müdahale edilmemiştir.
7. Deney grubunda ise Milli Kimlik Bilinci geliştirmeye dayalı araştırma kapsamındaki etkinlikler uygulanmıştır. Bu kapsamda derslerde görsel

materyaller kullanılmış, ders altı şapkalı düşünce tekniği, rol yapma, beyin fırtınası, çoklu zeka kuramına dayalı etkinlikler uygulanmıştır. Deney grubu öğrencilerinin deney işlem süresince yapmış oldukları çalışmalara dikkat etmeleri istenildi.

8. Deney grubu ile dersler işlenirken her hafta bir önceki hafta gözlemlenerek değerlendirilmiştir.
9. İlköğretim kurumları haftalık TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders saati 8. sınıflar için 3 saattir.
10. Deney grubu 43 öğrenciden oluşmuştur.
11. Dersler işlenirken, 1 tane altı şapkalı düşünce tekniği, 2 tane rol yapma kullanılmış, 7 tane çalışma yaprağı hazırlanmış, her konu Powerpoint slaytları ile desteklenmiştir.
12. Kontrol grubunda dersin işlenişi ise araştırmacı tarafından dersin öğretmeni ile görüşülerek takip edilmiştir.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Başarı testinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları lise öğrencileri arasında yapılmıştır. Kartal Yakacık Lisesi'nde, 9. sınıfta (lise 1) öğrenim gören toplam 45 öğrenci üzerinde ön uygulama yapılmıştır. Başarı Testinin geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması amacıyla iki farklı okulda (Yakacık Lisesi , Mediha Engüzer Kız Meslek Lisesi) lise birinci sınıfta öğrenim gören 76 öğrenci üzerinde ön uygulama yapılmıştır.

Bu araştırmada, araştırmanın alt problemlerine uygun olarak yüzde, frekans, aritmetik ortalama ile ve “tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA testi kullanılmıştır.

Bir split-plot desen ya da karışık desen olarak da tanımlanabilen öntest-sontest kontrol gruplu desen (ÖSKD), biri tekrarlı ölçümleri (öntest-sontest), diğeri de farklı kategorilerde bulunan denekleri (deney-kontrol gruplarını) gösteren iki faktörlü bir deneysel desendir. Bu desende bir denek, deney ve kontrol gruplarının sadece birinde yer alır ve 2X2'lik bir desenle gelen dört deneysel koşuldan sadece ikisinde bağımlı değişkene ilişkin ölçülürken, diğeri ikisinde ölçülmez. Böyle bir desenden elde edilen verilerin analizinde deneysel işlemin etkili olup olmadığını sınamak amacıyla tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA kullanılabilir (Büyüköztürk, 2001: 37).

Tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA'da toplam varyans a) deneklerarası ve b) denekleriçi olmak üzere iki temel bölüme ayrılır. Denekler arası varyans farklı işlem gruplarına ve hataya bağlı varyans olmak üzere iki kısma bölünür. Denekler içi varyans ise tekrarlı ölçümlere (denemelere), ölçüm ile grup faktörünün etkileşimine ve denemelere bağlı hata olmak üzere üç kısma bölünür (Büyüköztürk, 2002: 75-76).

Bu bağlamda, öntest-sontest kontrol gruplu desenine uygun tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA deseni A, gruplar arası (işlemler, deney-kontrol) ve B, gruplar içi (ölçümler, öntest-sontest) faktörleri tanımlamak üzere şekil-2 'de gösterilmiştir (Büyüköztürk, 2001: 39).

		ÖLÇÜM (test)	
		B	
		Öntest (b ₁)	Sontest (b ₂)
GRUP (İşlem) A	Deney (a ₁)	I	III
	Kontrol (a ₂)	II	IV

Şekil -2. Öntest-sontest kontrol gruplu desende gözenekler

BÖLÜM- IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın alt probleminin analizinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarı puanlarının gruplara (deney-kontrol), ölçümlere (öntest-sontest) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarı testinden aldıkları öntest-sontest ortalama puan ve standart sapma değerleri tablo-5’de verilmiştir.

Tablo-5. Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi Başarı Testinden Aldıkları Öntest-Sontest Ortalama Puan ve Standart Sapma Değerleri

GRUP	ÖNTEST			SONTEST		
	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S
Deney	43	37.99	13.44	43	58.48	15.10
Kontrol	43	39.34	14.40	43	46.70	18.06

Tablo-5’de görüldüğü üzere, modern yöntem ve tekniklerin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin deney öncesi Kurtuluş Savaşına Hazırlık Dönemi ünitesi başarı testi ortalama puanı $\bar{X}=37.99$ iken, bu değer deney sonrasında $\bar{X}=58.48$ olmuştur. Ders kitabına dayalı öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin aynı puanları sırasıyla $\bar{X}=39.34$ ve $\bar{X}=46.70$ ’dür. Buna göre Etkinliklerine Dayalı öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu öğrencilerinin hem de ders kitabına dayalı öğrenme programının uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarı düzeylerinde bir artış gözlemlendiği söylenebilir.

İki ayrı deneysel işleme maruz kalan öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarı puanlarında deney öncesine göre, deney sonrasında gözlenen söz konusu değişimlerin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin çift yönlü varyans analizi sonuçları tablo-6’da verilmiştir.

Tablo-6: Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi Öntest - Sontest Başarı Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar Arası	33163.688	85			
Grup (D/K)	1169,490	1	1169,490	3,070	,083
Hata	31994,198	84	380,883		
Gruplarıçi	17777.875	86			
Ölçüm (Öntest-Sontest)	8337,246	1	8337,246	92,295	,000
Grup* Ölçüm	1852,676	1	1852,676	20,509	,000
Hata	7587,953	84	90,333		
Toplam	50941.563	171			

Tablo-6 incelendiğinde, araştırmanın daha önce belirtilen hipotezlerine ilişkin bulgular aşağıda verildiği şekilde açıklanabilir.

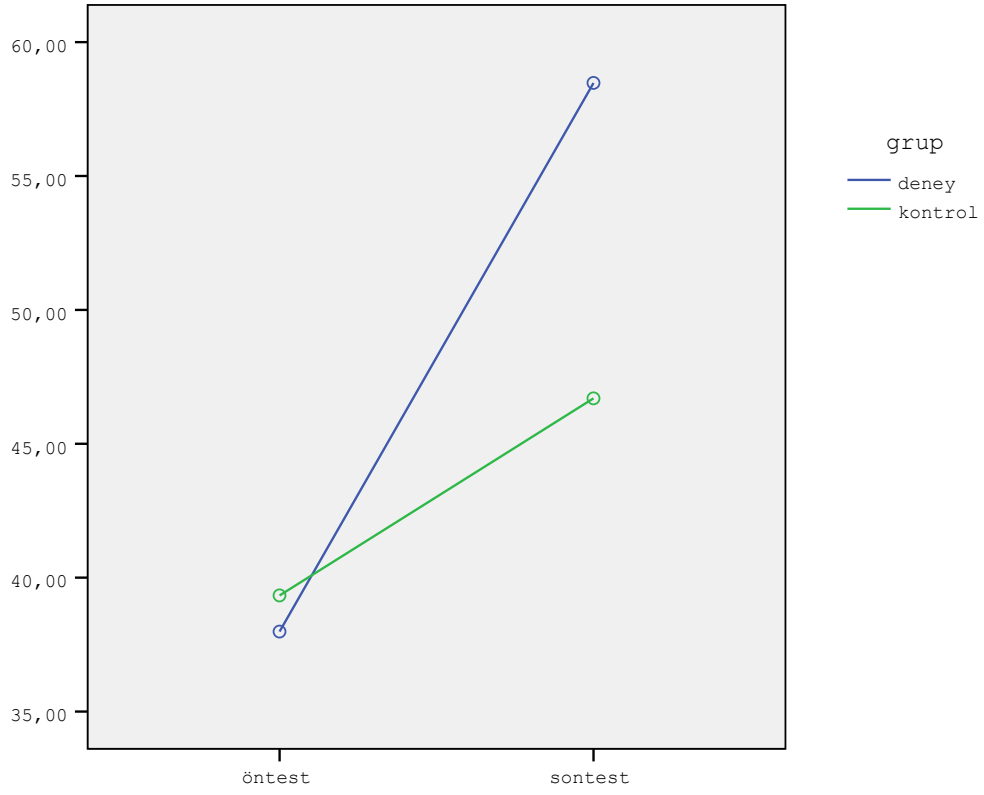
1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorum: Deney ve kontrol grubunun deney öncesi ve deney sonrası öntest ve sontest toplam Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi testi başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır [$F_{(1-84)} = 3,070$; $p > 0.05$]. Bu bulgu, deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarı puanlarının ölçüm ayrımı (deney öncesi ve deney sonrası) yapmaksızın farklılaşmadığını gösterir.

2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorum: Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarıları ile ilgili olarak, öntest – sontest ortalama başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır. [$F_{(1-84)} = 92,295$; $p < 0.05$]. Bu bulgu, grup ayrımı yapmaksızın öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarılarının uygulanan öğretim modeline bağlı olarak değiştiği şeklinde yorumlanabilir.

3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorum: Tablo- 6’ daki analiz sonuçlarına göre iki ayrı öğretim modelinin uygulandığı deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi testine ait başarı puanlarının deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği, yani farklı işlem gruplarında (deney ve kontrol grubu) olmak ile tekrarlı ölçümler faktörlerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi testi başarı düzeyleri üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur. [$F_{(1-85)} = 20,509$; $p < 0.05$]. Bu bulgu, milli kimlik bilincini geliştirmeye dayalı etkinliklerin,

öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesine ait başarılarını artırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Yani, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesine ait başarıları denemelere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Başka bir anlatımla uygulanan deneysel işlemin bir sonucu olarak Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarıları değişmektedir. Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarılarında gözlenen bu farklılıkların milli kimliği geliştirmek için düzenlenen etkinliklerden (rol yapma yöntemi, altı şapkalı düşünce tekniği, çoklu zeka kuramı) kaynaklandığı söylenebilir. Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi testi puanlarında deney öncesine göre daha fazla artış gözlenen modern tekniklerin ve etkinliklerin, ders kitabına dayalı yaklaşıma göre öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesine ait başarılarını artırmada daha etkili olduğu görülmektedir

Grafik-1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesine İlişkin Öntest-Sontest Başarı Puanlarını Gösteren Diyagram

BÖLÜM- V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1.Sonuçlar:

İlk Öğretim 8. sınıflarda TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesinin öğretiminde, Etkinliklere dayalı öğretim (rol yapma, beyin fırtınası, gösteri, altı şapkalı düşünce tekniği) ile ders kitabına dayalı öğretimin öğrencilerin TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine ait başarılarına ve bunların milli kimlik geliştirmeye yönelik etkilerinin akademik başarıya etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, araştırmanın problemi ve alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgular ile bu bulguların yorumlanmasından şu sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Araştırma bulguları, deney ve kontrol grubunun deney öncesi ve deney sonrası öntest ve sontest toplam Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi testi başarı puanları arasında anlamlı bir fark olduğu göstermiştir. Bu bulgu, deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarı puanlarının ölçüm ayrımı (deney öncesi ve deney sonrası) yapılmadığında benzeştiğini göstermektedir.

2. Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarıları ile ilgili olarak, öntest – sontest ortalama başarı puanları arasında anlamlı bir fark vardır. Bu bulgu, grup ayrımı (deney-kontrol) yapmaksızın öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarılarının uygulanan öğretim modeline bağlı olarak değiştiği şeklinde yorumlanabilir.

3. Etkinliklere dayalı öğretimin uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile ders kitabına dayalı yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin son test akademik başarı puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık meydana geldiği belirlenmiş ve farklılığın deney grubundaki öğrencilerin lehine olduğu bulunmuştur.

İki ayrı öğretim modelinin uygulandığı deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi testine ait başarı puanlarının deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği, yani farklı işlem gruplarında (deney ve kontrol grubu) olmak ile tekrarlı ölçümler faktörlerinin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi testi başarı düzeyleri üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, milli kimliği geliştirmeye yönelik hazırlanan altı şapkalı düşünce tekniği, rol yapma, çoklu zeka kuramı gibi yöntem ve teknikler kullanılarak uygulanan etkinliklerin ve ders kitabına dayalı öğretim yöntemlerini uygulamanın öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesine ait başarılarını artırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Yani, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesine ait başarıları denemelere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Başka bir anlatımla uygulanan deneysel işlemin bir sonucu olarak Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarıları değişmektedir. Öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesi başarılarında gözlenen bu farklılıkların öğrenciyi merkeze alan etkinliklerden kaynaklandığı söylenebilir. Kurtuluş Savaşına Hazırlık Ünitesi testi puanlarında deney öncesine göre daha fazla artış gözlenen etkinliklere dayalı öğretimin, ders kitabına dayalı öğretime göre öğrencilerin Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesine ait başarılarını artırmada daha etkili olduğu görülmektedir.

5.2.Öneriler:

1. Bu araştırmada, İlköğretim 8. sınıflarda TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesinin öğretiminde, Milli kimlik Bilinci geliştirmeye yönelik etkinliklere dayalı yaklaşım ile Ders Kitabına dayalı öğretim yaklaşımının, öğrencilerin TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine ait başarılarına etkisi araştırılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre etkinliklere dayalı yaklaşım ders kitabına göre öğretim yaklaşımına göre daha etkili oldundan TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde kullanılması gerektiği önerilmektedir.

2. Görsel uygulamalar öğrenmeyi daha kalıcı ve etkili olduğu araştırmacı tarafından gözlemlenmiş, ama okullarda yeterli donanımlı sınıflar olmadığından her okulda Sosyal Bilgiler Laboratuvarı olması gerektiği önerilmektedir.
3. Ders kitabına dayalı öğretim yaklaşımının öğrencilerin mevcut milli kimlik bilinçlerine çok da fazla etki etmediği görülmüştür. Bu nedenle öğretmenlerin, TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde öğrenciyi aktif kılan yöntemleri uygulaması önerilmektedir.
4. Öğrenci merkezli alan etkinliklere dayalı yaklaşımın, TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Kurtuluş Savaşına Hazırlık ünitesinde öğrencilerin akademik başarılarını konusunda, ders kitabına dayalı öğretme yaklaşımına göre daha etkili bulunmuştur. Etkinliklere dayalı öğretimin farklı ünite veya konularda uygulanması da önerilmektedir.

KAYNAKÇA

AÇA, M. (2004). **Küreselleşen Dünya ve Türk Kimliği**. Yay. Hz: Mehmet Aça, Hüseyin Durgut. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları

AHMAD, F. (2007). **Modern Türkiye'nin Oluşumu**. 6. Basım. Çeviri: Yavuz Alogan. İstanbul: Kaynak Yayınları

AKÇA, Ş. (1985). **Milli Kültür ve Gençlik Sempozyumu**. Ankara: Gazi Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları No: 6

AKENGİN, Y. (2005). Devleti Kuran Millet Olmak; **Çok Kültürlülük ve Türkiyelik**. Özdemir Çağatay(ed.) Ankara: Tek Ağaç Yay.

AKSOY, B. (2003). Milli Kimliğin Kazanılmasında Coğrafyanın Önemi, **Türk Yurdu Dergisi** . cilt:23, sayı:194

AKŞİN, S. (2006). **Milliyetçilik: Neden Şimdi?Aydınlar açıklıyor**. İstanbul: Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Yayınları

AKTAŞ, H. (2004).). **Küreselleşen Dünya ve Türk Kimliği**. Yay. Hz: Mehmet Aça, Hüseyin Durgut. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları

AKURGAL, E. (1998). **Türkiye'nin Kültür Sorunları ve Anadolu Uygarlıklarının Dünya Tarihindeki Önemi**. Ankara: Bilgi Yayınevi

ALBAYRAK, M. (1998). **Milli Mücadele Döneminde Batı Anadolu Kongreleri (17 Mart1919-2 Ağustos1920)**. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi

ARIK. R.O. (1983). **Coğrafyadan Vatana**. 2. Baskı. Ankara: Başbakanlık Basımevi

ASLAN.A.(2006). **Sömürülen Atatürk ve Atatürkçülük**. 67. Basım. Ankara: Dost Dağıtım

ASLAN, İ. (1997). **Tarih ve Milliyetçilik**. I. Ulusal Tarih Kongresi Bildirileri. Mersin: Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları

ATASOY, F. (2009). Küreselleşmenin Etkisi Altında Milli Kimlikler ve Türk Kimliği. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

ATATÜRK, M.K. (2006). **Nutuk**. Ankara: Evrensel İletişim Yayınları

AYBARS, E. (2005). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi 1**. İzmir: Zeus Kitabevi

AYBARS, E. (2006). Ulusal, Laik, Sosyal, Hukuk Devleti, **Atatürkçülük ve Modernleşme**. İzmir: Zeus Kitabevi

AYDOĞAN, M. (2005). **Mustafa Kemal ve Kurtuluş Savaşı**. 2. Baskı. İzmir: Umay Yayınları

AYDOĞAN, M. (2005). **Yeni Dünya Düzeni Kemalizm ve Türkiye**. 1. Cilt. 16. Basım. İzmir: Umay Yayınları

AYNİ, M. (1997). **Ulusçuluk (Milliyetçilik)**. Derleyen: Nezih H. Neyzi. İstanbul: Peva Yayınları

AYTEPE, O. (2001). **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi**. Temuçin Faik Ertan(ed.) Ankara: Siyasal Kitabevi

AYVERDİ, S. (2003). **Milli Kültür Meseleleri ve Maarif Davamız**. 2. Baskı. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı

BAŞAR, B. (1979). **Devrim Tarihi Bakımından Erzurum Kongresi**. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi

BAŞER, B. (2009). Anlama ve İnanma Modeline Dair, **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

BELEN, F. (1983). **Türk Kurtuluş Savaşı**. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları

BİLGİN, D. (2004). **ABD'li Gözüyle Sivas Kongresi**, Amerikan Mandası ve Gazeteci L. E. Brown'ın Faaliyetleri. İstanbul: Kaynak Yayınları

BİLGİN, N. (1995). **Kolektif Kimlik**. İstanbul: Sistem Yayıncılık

BİLLİG, M. (2002). **Banal Milliyetçilik**. Çeviren, Cem Şişkolar. İstanbul: Gelenek Yayınları

BİNAT, T. (1971). **Milli Kültür ve Ahlak**. İstanbul: Yörük Matbaacılık

BONO,E. (2008). **Altı Şapkalı Düşünce Tekniği**. İstanbul: Remzi Yayınları

BOYDAŞ, N. (2009). Türk Sanatının Geleceği. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2 Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2001). **Deneyisel Desenler**, Öntest-Sontest, Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi. Ankara: PegemA Yayıncılık

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002) **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum. Ankara: PegemA Yayıncılık

BYERLY, S. (2001) Linking Classroom Teaching To The Real World Through Experiential Instruction, Phi Delta Kappan, May, Vol. 82 Issue 9

CAN, N. (2009). Klasik Türk Müziği, **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

CEVİZOĞLU, H. (2007). **1919'un Şifresi**, Gizli ABD işgalinin belge ve fotoğrafları. Ankara: Ceviz kabuğu Yayınları

ÇEÇEN, A. (2007). **Türkiye Cumhuriyeti Ulus Devleti**. Ankara: Fark Yayınları

ÇUBUK, V. (1989). **Solak-zade Tarihi**. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yay.

ÇUKUROVA,B. ve YÜKSEL,M. (1997). **Tarih ve Milliyetçilik**. I. Ulusal Tarih Kongresi Bildirileri. Mersin: Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları

DAVID, M.,ROBİNS, K. (1997). Küresel Medya, Elektronik Ortam ve Kültürel Sınırlar. **Kimlik Mekanları**. Çeviren: Mehmet Küçük. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

DAVISON, R. (2004). **Kısa Türkiye Tarihi**. Çeviren: Mehmet Burak. Ankara: Babil Yayınları

DEMİREL,Ö. (2004). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Öğretme Sanatı. Ankara: Pegem A yayıncılık

DEMİREL, S. (2006). **Milliyetçilik: Neden Şimdi?Aydınlar açıklıyor**. İstanbul: Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Yayınları

DİCLE, O.diğerleri (2002). **Probleme Dayalı Öğrenim**. İzmir: DEÜ Tıp Fakültesi, Eğitimcilerin Eğitimi Komitesi, Dokuz Eylül Yayınları,

DUMONT, P. (1999). **Atatürk ve Türkiye'nin Modernleşmesi**. Yay.hz: Jacop M. Landov. Türkçesi: Meral Alakuş. İstanbul: Sarmal Yayınları

DURGUT, H. (2004). **Küreselleşen Dünya ve Türk Kimliği**. Yay. Hz: Mehmet Aça, Hüseyin Durgut. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları

EKİCİ, M. (2005). **Türklerde Devlet**. Ankara: Akçağ Yayınları

ERCİLASUN, A. (2009). Kimlik ve Dil, **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

ERGUN, D. (2000). **Kimlikler Kısacasında Ulusal Kişilik**. Ankara: İmge Kitabevi

ERGÜN,M. Ve ÖZDAŞ,A. (1997). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. İstanbul: Kaya Matbaa

EROĞLU,H. (1990). **Türk İnkılabı Tarihi**, Ankara: Savaş Kitap Yayınları

ERÖZ, M. (1985). **Milli Kültür ve Gençlik Sempozyumu**. Ankara: Gazi Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları No: 6

GARDNER, W. ve diğerleri. (1996). **Ortaöğretim Sosyal Bilimler Öğretimi**. Ankara: YÖK/WORLD BANK, National Education Development Project. Trial Edition.

GÜNAYDIN, N. (2002). **Erzurum Kongresine Katılan Sivas Vilayeti Delegeleri**. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Atatürk Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No: 4

GÖKALP, Z. (1997). **Türkçülüğün Esasları**. Hz: Mahir Ünlü, Yusuf Çotuksöken. İstanbul : İnkılap Kitabevi

GÖZÜTOK, D. (2007). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Ankara:Ekinoks Yayınları

GÜL, M. (2006). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi**. 6. Baskı. Ankara: Platin Yayınları

GÜNDOĞAN, A.O. (2009). Kimlik Sorunu ve Düşünce Dünyası. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

GÜNGÖR, E. (1994). **Kültür Değişimi ve Milliyetçilik**. 8. Basım. İstanbul: Ötüken Yayınları

GÜRSES, E. (1998). **Milliyetçi Hareketler ve Uluslararası Sistem**. İstanbul: Bağlam Yayıncılık

GÜVENÇ, B. (2000). **Türk Kimliği, Kültür Tarihinin Kaynakları**. 6. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi

GÜVENÇ, B. (2005). **Dünyada Türk İmgesi**. İstanbul: Kitabevi

HAFIZOĞULLARI, Z. (2001). **Türkiye Devletinin Fikri Temelleri**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

HARRIS, K., MARCUS, R., MCLAREN, K. ve FEY, J. (2001). **Curriculum Materials Supporting Problem-Based Teaching**, School Science & Mathematics, October, Vol 101 (6),

HOCAOĞLU, D (2003). **Milli Devletimizin Geleceği**. Cumhuriyetimizin Kuruluşunun 80. Yıl Dönümü Vesilesiyle 2 Milli Devlet ve Türkiye Cumhuriyeti’ Paneli. Karamanyol, Mehmet(ed.). Ankara: Türk Ocakları Genel Merkezi, Ankara Ticaret Odası

IRMAK, S. (1967). **Devrim Tarihi**. İstanbul. İsmail Akgün Matbaası

IŞIKLI, A. (2006). **Milliyetçilik: Neden Şimdi?Aydınlar açıklıyor**. İstanbul: Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Yayınları

İLGEN, A. (2009). Türk Kimliği ve İktisadi Hayat. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir’e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

İLGÜREL, M. (1999). **Milli Mücadelede Balıkesir Kongresi**. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi

İSPIROĞLU, N. (1991). **Çağdaş Kültürümüz, Olgular, Sorunlar**. İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları Cem Yayınevi

İŞÇİ,M. (1995). **Kültür Sömürgeciliği ve Eğitim**. İstanbul: Turan Yayıncılık

KARAKUŞ, R. (2009). Türk Medeniyet Çerçevesinde Adalet Düşüncesi. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

KAPLAN, M. (1999). **Kültür ve Dil**. İstanbul: Dergah Yayınları

KARABAĞ, S. (2009). Coğrafya ve Kimlik. . **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

KARABEKİR, K. (2005). **İstiklal Harbimizin Esasları**. Hz: Faruk Özergen. İstanbul: Emre Yayınları

KARAKAŞ, M. (1997). **Türk Ulusçuluğun İnşası**. Ankara: Elips Yayınları

KARAMANYOL, M. (2005). **Milli Kimlik ve Türkiye'nin Geleceği Üzerine**. Ankara: Ato

KARATAY, B.V. (1986). **Atatürk Türkiye'si Destanı.(Milli Mücadele Dönemi)**.1. Kitap Ankara:TBMM yayınları

KEMİKLİ, B. (2009). Tasavvuf Edebiyatı ve Kimliğimiz. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

KEYMAN, F. (2005). **Değişen Dünya Değişen Türkiye**. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları

KILIÇBAY, M.A. (1997). **Tarih ve Milliyetçilik**. I. Ulusal Tarih Kongresi Bildirileri. Mersin: Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları

KİLLİ, S. (2003). **Türk Devrim Tarihi**. 8. Baskı. Kültür Yayınları

KOCA, S. (2009). Türk KimliğininOrdu- Millet Anlayışında Billurlaşan İmajı. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

KOÇ, M. (2007). **Ziya Gökalp Kitapları**, Bütün Eserleri. İstanbul: YKY Yayınları

KODAMAN, B. (2005). Milli Devlet, Milli Siyaset ve Azınlıklar. **Çok Kültürlülük ve Türkiyelilik**. Özdemir, Çağatay(ed.). Ankara: Tek Ağaç Yayın Dağıtım

KONGAR, E. (1982). **Kültür Üzerine**. İstanbul: Çağdaş Yayınları

KONUKÇU, E. (2000). **Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919)**. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi

KÖSOĞLU, N. (1996). **Türk Kimliği ve Türk Dünyası**. İstanbul: Ötüken Yayınları

KÖSOĞLU, N. (2002). **Küreselleşme ve Milli Hayat**. İstanbul: Ötüken Yayınları

KÖSOĞLU, N. (2003). **Milli Kültür ve Kimlik**. İstanbul: Ötüken Yayınları

KÖSOĞLU, N. (2009). Milli Kimlik ve Tezahürleri. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

KURNAZ, C. (2009). Divan Edebiyatı ve Türk Kimliği. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

LEWIS, B. (1998). **Modern Türkiye'nin Doğuşu**. 7. Baskı. Çeviren: Metin Kıratlı. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınevi

MAJUVEY, V. (1998). **Kültür ve Tarih**. 2. Basım. Çeviren: Suat Yakova. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları

MEMİŞ, E. (2003). **Türk Kültür Tarihi**, Türk Kültüründen Bazı Kesitler. 3. Baskı. Konya: Çizgi Kitabevi

MERİÇ, C. (1986). **Kültürden İrfana**. İstanbul: İnsan Yayınları

MİLLİ KÜLTÜR VE ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONU RAPORU. (1984) 2. Baskı .
T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı. Yay. No: DPT: 1920. Ö.İ.K. 300

MİYASOĞLU, M. (1999). **Kültür Hayatımız**. Ankara: Akçağ Yayınları

MUMCU, A. (1992). **Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük** (Atatürkçü Düşünce Sistemi Temelleri). 3. Baskı. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları

NİYAZİ, M. (2006). **Türk Devlet Felsefesi**. İstanbul: Ötüken Yayınları

OBA, A. (1995). **Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu**. Ankara: İmge Kitabevi

OSMANOĞLU, C. (2008). **Ziya Gökalp'te Türkçülük Akımı**. İstanbul: Oniki Levha Yayınları

ÖĞÜN, S. (2000). **Mukayeseli Sosyal Teori ve Tarih Bağlamında Milliyetçilik**. İstanbul: Alfa Basın, Yayın, Dağıtım

ÖZAKMAN, T. (1999). **1881-1938 Atatürk Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Kronolojisi**. İstanbul: Bilge Yayınevi

ÖZAKPINAR, Y. (2009). Eğitim ve Milli Kimlik. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

ÖZBUDUN, E. (1992). **Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük** (Atatürkçü Düşünce Sistemi Temelleri). 3. Baskı. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları

ÖZKAN, A. (2005). **A'dan Z'ye Kurtuluş Savaşı ve Atatürk Dönemi**. İstanbul: ABC yayınları

ÖZKAN, İ. (2009). Halk Edebiyatı ve Milli Kimlik. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

ÖZSOY, O. (2007). **Saltanattan Cumhuriyete**. 1918-1923 Olaylar, Belgeler, Gerçekler. İstanbul: Timaş Yayınları

ÖZTUNA, Y. (2009). Türk Musikisinin Kültürümüzdeki yeri Nedir? Nasıl Olmalıdır? **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

POLAT, N.H. (2009). Yeni Türk Edebiyatı Türk Kimliğine Ne Kattı? . **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

POYRAZ, H. (2009). Farklı Kimlik ve Türk Kimliği Hakkında. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

SADOĞLU, H. (2009). Küreselleşme, Türk Kimliği ve Türk Dili. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

SAG, M. (2009). Türk Estetiğimiz ve Türk Kimliğimiz. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

SAGLAM, S. (2009). Türk Mizahı ve Kimliği Üzerine. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

SALGAR, F.M. (2009). Tasavvuf Müziğimiz ve Kimliğimiz. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

SARIBAY, A.Y.(1997). **Tarih ve Milliyetçilik**. I. Ulusal Tarih Kongresi Bildirileri. Mersin: Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları

SARINAY, Y. (2004). **Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları**. İstanbul: Ötüken Yayınları

SEÇKİN, N. (2002). **Türkiye Böyle Kuruldu**. Ankara: Ümit Yayınları

SEZGİNER, M. (2005). Türklük ve Türk Devleti Üzerine Tartışmalar. **Çok Kültürlülük ve Türkiyelilik**. Özdemir, Çağatay(ed.),Ankara: Tek Ağaç Yayın Dağıtım

SİNANOĞLU, O. (2002). **Bye Bye Türkçe: Bir New York Rüyası**. 4. Basım. İstanbul: Otopsi Yayınları

SMITH, A. (1999). **Milli Kimlik**, Çeviren: Bahadır Sina Şeker, 2. Baskı, İstanbul:İletişim Yayınları

SMITH, A. (2002). **Küreselleşme Çağında Milliyetçilik**. Çeviren: Derya Kömürcü, İstanbul: Ocak Yayınları.

ŞENER, İ. (2009). Toplumlara Bir arada Tutan Umumi Bağlar Üzerine Bir Tahlil Denemesi: Hangi Kimlik?. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

TAN, N. (2009). Milli Kimliğimiz ve Mutfak Kültürümüz. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

TANERİ, A. (1993). Ne Mutlu Türküm Diyene. **Türk Kavramının Gelişmesi**. Ankara: Ocak Yayınları

TANYU, H. (2005). **Atatürk ve Türk Milliyetçiliği**. Ankara: Yeni Kitap Ltd. Şti

TEPECİK, A. (2009). Türk Sanatının Temelleri. **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

TOKEL, B. B. (2009). Kültürel Kimlik Bağlamında Yahya Kemal ve Halk Musikisi, **Türk Kimliği**. Ayvaz Gökdemir'e Armağan-2. Özdemir, M Çağatay (ed.). İstanbul: Ötüken Yayınları

TUNCAY, M. (1997). **Türkiye Tarihi 4**, Çağdaş Türkiye 1908-1920. Ed: Sina Akşin. İstanbul: Cem Tarih Yayınları

TURAL, S. (1988). **Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler**. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 994. Kültür Eserleri Dizisi 126

TURAL, S. (1999). **İlmek'e Yansıyan Şiir: Halı- Kilim**. Ankara: Bilig Yayınları

TURAN, Ş. (1990). **Türk Kültür Tarihi**. Ankara: Bilgi Yayınevi

TURAN, Ş. (2007). **Atatürkçü Düşüncenin Bilimsel ve Felsefi Temelleri**. Derleyen: Nafize Güngör. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi

TURAN, R. (2003). **Milli Devletin Ortaya Çıkması ve Gelişmesi**. Cumhuriyetimizin Kuruluşunun 80. Yıl Dönümü Vesilesiyle 2 Milli Devlet ve Türkiye Cumhuriyeti' Paneli. Karamanyol, Mehmet(ed.). Ankara: Türk Ocakları Genel Merkezi, Ankara Ticaret Odası

TURHAN, M: (1972). **Kültür Değişmeleri**. 6. Baskı. İstanbul: Ötüken Yayınları

TÜRKÇE SÖZLÜK (2005) . 10. Baskı, Ankara: TDK

TÜRKDOĞAN, O. (2004). **Milli Kültür, Modernleşme ve İslam**. İstanbul: IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık

TÜRKDOĞAN, O. (2005). **Türk Ulus - Devlet Kimliği**. İstanbul: IQ Kültür- Sanat Yayınları

UĞUR, A. (2003). Kültür Kıtası Atlası. **Kültür, İletişim, Demokrasi**. İstanbul Yapı Kredi Yayınları

ÜLKEN, H. (1948). **Millet ve Tarih Şuuru**. İstanbul: Pullan Matbaası

ÜLKEN, H. (1969). **Sosyoloji Sözlüğü**. Ankara: Meb Yayınları

ÜNAL, T. (1974). **Türk Siyasi Tarihi**. İstanbul: Kutluğ Yayınları

VATANDAŞ, C. (2004). **Türk ulusçuluğunun Doğuşu**. İstanbul: Açılım Yayınları

YAMAÇ, K. (2007). **Atatürkçü Düşüncenin Bilimsel ve Felsefi Temelleri**. Derleyen: Nafize Güngör. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi

YAMAN, S. (2003) **Fen Bilgisi Eğitiminde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrenme Ürünlerine Etkisi**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

YEĞEN, M. (2005). **Türkiye Kültürleri**. Derleyen: Gönül Putlar, Tahire Erman. Ankara: Kültür Araştırma Derneği Tetragon Yayınları

YENİÇERİ, Ö. (2001). **Yeniden Türkleşmek**. Ankara: Nobel Dağıtım

YENİÇERİ, Ö. (2005). **Küresel Kıskaç ve Türkçülük**. İstanbul: IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık

YENİÇERİ, Ö. (2005). **Küreselleşme Karşısında Milliyetçilik ve Kimlik**. İstanbul: IQ Kültür- Sanat Yayıncılık

YETKİN, Ç. (2005). Başkaldırı Yazıları, **Ben Bir Türküm**. İstanbul: Otopsi Yayınları

YİRMİBEŞOĞLU, S. (2002). **Devleti Güçlü Kılmak**. İstanbul: Kastaş Yayınevi

YURDAKUL, E. (2004). **Atatürkçülük ve Ulusal Sol**. İstanbul: İleri Yayınları

ZEYBEK, N.K. (2002). **Türk Olmak**. 2. Baskı. Ankara: Ocak Yayınları

EK -1

ARAşTIRMA İÇİN İZİN YAZILARI

EK-2

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ BAŞARI TESTİ

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ BAŞARI TESTİ

Bu test çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Her sorunun yalnızca bir doğru cevabı vardır. Bir soruya birden fazla yanıt verilmişse o soru yanlış sayılacaktır. Yanıtlarınızı kurşun kalemle işaretleyiniz. Testin tümü için verilen yanıtlama süresi 30 dakikadır.

1) Amasya Genelgesi'nde yer alan maddelerden bazıları şunlardır:

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Milletin haklarını savunmak için milli bir kurulun varlığı çok gereklidir.

Genelgenin bu maddelerine dayanarak, Aşağıdakilerden hangisine daha çok ulaşılabilir?

- A) Padişaha karşı ayaklanmaya çağırma
- B) İstanbul Hükümeti'nin istifasını isteme
- C) Devletin çöküntü içinde olduğunu vurgulama
- D) Milleti mücadeleye çağırma

2) Sivas Kongresi'nde, Anadolu ve Trakya'da daha önce kurulmuş olan çeşitli cemiyetler; "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla tek çatı altında toplanmışlardır.

Bu kuruluşların tek çatı altında toplanmasıyla aşağıdakilerden hangisi amaçlanmıştır?

- A) Güçlerin birleşmesini sağlamak
- B) Halkın düşüncelerine önem vermek
- C) Demokrasiye olan inancı geliştirmek
- D) Osmanlı hükümetiyle işbirliği yapmak

3) Amasya Genelgesi'nde yer alan kararlardan bazıları şunlardır:

- I- Vatanın bütünlüğü ve ulusun bağımsızlığı tehlikededir.
- II- Sivas'ta ulusal bir kongre toplanacaktır.
- III- Ulusun bağımsızlığını yine ulusun azim ve kararı kurtaracaktır.
- IV- Kongreye katılacak delegelerin hemen yola çıkarılması gerekmektedir.

Buna göre, Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesini ve dayanağını belirten Genelge maddeleri aşağıdakilerden hangileridir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) III ve IV

4) Mustafa Kemal'in, ulusal kurtuluşu öngören mücadelesinden rahatsız olan padişah ve İstanbul Hükümeti, Amasya Genelgesi'nin yayınlanmasından sonra O'nun askerlik görevine son verdi. Üniformasını çıkaran Mustafa Kemal, mücadeleye devam edeceğini, orduya ve ulusa duyurdu.

Bu parçada, Mustafa Kemal'in ulusal mücadeleyi sürdürmedeki hangi özelliği dile getirilmiştir?

- A) Hedefe ulaşmada ödünsüz ve kararlı olma
- B) Amaçlarına ulaşmada öncelikleri belirleme
- C) Mücadeleye İstanbul Hükümeti'nin desteğini alarak devam etme
- D) Güçlükleri aşmada farklı yöntemler kullanma

5) Doğu illerinden gelen delegelerin ve oy birliğiyle Mustafa Kemal'i Başkan seçtiği Erzurum Kongresi için Mustafa Kemal "Tarih bu kongremizi Çok az görülebilen büyük bir eser olarak yazılacaktır." demiştir. Mustafa Kemal'in bu Sözüne göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kongreye bütün yurttan delegelerin katıldığı
- B) İtilaf devletlerinin kongreye müdahale ettiği
- C) Kongrede milli cemiyetlerin bir çatı altında toplandığı
- D) Alınan kararların Türk milletinin geleceği açısından önemli olduğu

6) Amasya Genelgesi'nin bazı maddeleri şunlardır:

- Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı tehlikededir
- İstanbul hükümeti üzerine aldığı sorumluluğun gereklerini yerine getirmemektedir
- Milletin haklarını dile getirip bütün dünyaya duyurmak için mili bir kurulun varlığı gerekmektedir

Bu maddelere göre, Milli Mücadele ile ilgili olarak aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Milli direniş niçin başlamalıdır?
- B) Kuruluş Savaşı'nın önderi kimdir?
- C) Milli Mücadele'de nasıl bir yol izlenmelidir?
- D) Milli Mücadele nasıl yönetilecektir?

7) Misakı Milli Belgesinde yer alan "Milli ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır." Kararı ile aşağıdakilerden hangisinin kaldırılması amaçlanmıştır?

- A) Kapitülasyonların
- B) Saltanatların
- C) Aşar Vergisinin
- D) Halifeliğin

8- Mustafa Kemal Paşa 28 Mayıs 1919 ‘da Havza’ dan gönderdiği bildiri ile;

- İşgallerin protesto edilmesi
- Hristiyan halka karşı taşkınlık yapılmamasını,
- Büyük Devletlerin temsilcilerine ve İstanbul Hükümetine uyarı telgrafların çekilmesi istenmiştir.

Mustafa Kemal Paşa’nın bu yöndeki istekleri hangi amaca yöneliktir?

- A) Ülkedeki asayiş bozmak
- B) Avrupalı Devletlerin gözüne girmek
- C) Dikkatleri üzerine çekmek
- D) Ulusal bilincin uyandırılmak

9- Amasya Genelgesi’nde “ Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.” Maddesi yer almaktadır.

Bu madde ile,

- I. Kurtuluş Savaşının gerekçesi belirtilmiştir.
- II. Vatanın içinde bulunduğu kötü durum halka bildirilmiştir.
- III. Milli bir kongre toplanarak milli birlik ve beraberlik sağlanmıştır.
- IV. Bu kararlar bölgesel kurtuluşun çare olduğu gösterilmiştir.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız IV
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I, II, III

10)Erzurum ve Sivas Kongreleri, aşağıdakilerden hangisine karşı çıkararak milli bağımsızlıktaki kararlılığı ortaya koymuştur?

- A) Temsil Kurulu’na
- B) Kuva-yı Milliye’ye
- C)Ulusal İradeye
- D)Manda ve Himaye ye

11- Erzurum Kongresinde; “ Milli İradenin ve toplanan milli güçlerin padişahlık ve halifelik makamını kurtaracağı” kararı alınmıştır.

Milli egemenlik anlayışına ters düşen böyle bir karar alınmasının temel nedeni nedir?

- A) İstanbul Hükümeti’nin zor durumda olması
- B) Halifelik Makamını güçlü tutma isteği
- C) Arapların desteğini almak isteği
- D) Ortamın yapılacak köklü değişikliklere hazır olmaması

12- Milli Mücadele döneminde Temsil Kurulu ile İstanbul Hükümeti arasında Amasya’da bir Protokol imzalanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun bir göstergesidir?

- A) İstanbul Hükümetinin Anadolu Hareketini tanınması
- B) Wilson ilkelerinin yayınlandığının
- C) İstanbul Hükümeti’nin istifa ettiğinin
- D) İtilaf Devletleri ile arasında görüş ayrılığı ortaya çıkmasına

13- Osmanlı Padişahı Vahdettin tarafından 9. ordu müfettişi sıfatıyla Samsun’a gönderilen Mustafa Kemal’in görevi kabul etmesinde hangi düşüncesi etkili olmuştur?

- A) Adını duyurmak istemesi
- B) Milli bilinci uyandırmak ve geliştirmek
- C) Mili direnişin faydasız olduğunu halka anlatmak
- D) İtilaf Devletleri’nin güvenini kazanmak

14) Sivas Kongresi Üyeleri seçimle iş başına gelmesi aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Sivas Kongresi’ nin padişahın isteğiyle toplandığının
- B) Kongre üyelerinin milletin gerçek temsilcileri olduğunun
- C) Halifeliğin tanınmadığını göstermek
- D) Kongre üyelerinin atama yoluyla belirlendiğinin

15) Misak-ı Milli’nin kabul edilmesi, İstanbul Hükümetini telaşa düşürmüştür. İtilaf Devletleri ise, Misak-ı Milli’den memnun kalmadıkları için kısa bir süre sonra Mebusan Meclisini kapatmıştır.

Bu bilgiye göre,

- I. Türk milletinin bilinçlenmesi itilaf devletlerinin işine gelmemiştir.
- II. Milli irade engellenmiştir.
- III. Hükümet vergi oranı artırmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I, II, III

16) Erzurum Kongresi bölgesel amaçlı toplanmış olmasına karşın, aldığı kararlar milli niteliktedir.

Aşağıdaki kararlardan hangisi, bu durumu en iyi kanıtlamaktadır?

- A) Mebusan Meclisi toplanacak ve milletvekili seçimleri yapılacaktır.
- B) Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür.
- C) Manda ve himaye kabul edilemez
- D) Devletler arası eşitlik ilkesi kabul edilecektir

17) Ali Fuat Paşa Sivas Kongresi'nde oluşturulan Temsil Heyeti tarafından Batı Anadolu Kuvay-ı Milliye komutanlığına atanmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstermektedir?

- A) Düzenli ordunun kurulduğunun
- B) Temsil Heyeti yürütme gücünü kullanmıştır
- C) İstanbul Hükümeti Temsil Heyeti'ni resmen tanımıştır
- D) Halifeliğin reddedildiğinin

18) Milli Mücadele döneminde;

- İstanbul'un İtilaf Devletlerince işgal edilmesi
- Milletvekillerinin tutuklanarak Malta'ya sürülmesi
- Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin kapatılması

Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin gerçekleşmesine neden olmuştur?

A) TBMM'nin açılmasına	B) Saltanat'ın Kaldırılması'na
C) Misak-ı Milli'nin kabul edilmesine	D) Kapitülasyonların kaldırılmasına

19) Milli Mücadele döneminde alınan aşağıdaki kararlardan hangisinde "Ulusal Bağımsızlık" anlayışı vurgulanmıştır?

- A) İşgallere boyun eğilemez
- B) Manda ve Himaye kabul edilemez
- C) Halifelik makamı kurtarılacaktır
- D) Sivas'ta milli kongre toplanacaktır

20) Amasya Genelgesi, Rauf Bey, Rauf Bele ve Ali Fuat Paşa'nın imzaları ile Cemal ve Kazım Karabekir'in onayları ile yayımlanmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Halife'nin onayının alındığının
- B) Mebusan Meclisi'nin toplandığının
- C) Mustafa Kemal'in dışındakilerin de milli mücadeleyi desteklediğinin
- D) Misak-ı Milli kararlarının kabul edildiğinin

21) Erzurum Kongresi'nde Doğu Anadolu Bölgesi'nde ki halk teşkilatlandırılmaya çalışılmıştır.

Bu teşkilatlandırma ile aşağıdakilerden hangisinin bölgedeki amaçlarını engellenmeye çalışılmıştır?

- A) İstanbul Hükümeti'nin
- B) Padişah Vahdettin'in
- C) Ermeni Azınlığının
- D) İngilizlerin

22) Erzurum Kongresi'nde alınan “Milli Kuvvetleri etkili, milli iradeyi hakim kılmak esastır” kararı aşağıdakilerden hangisinin benimsendiğinin göstergesidir?

- A) Milli egemenliğin benimsendiğinin
- B) Milli sınırların benimsendiğinin
- C) İşgallerin protesto edildiğinin
- D) Mebuslar meclisinin derhal toplanması gerektiğinin

23) İstanbul'un İngilizler tarafından işgal edilerek Mebuslar Meclisini dağıtması Aşağıdakilerden hangisinin yok edilmek istendiğini gösterir?

- A) Ulusal ekonominin
- B) Ulusal İradenin
- C) Kuva-yı Milliye'nin
- D) Manda ve Himaye fikrinin

TEST BİTTİ.
CEVAPLARI KOTROL EDİNİZ.

EK-3

ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİĞİNE GÖRE MANDACILIK YÖNETİMİ

BEYAZ ŞAPKA (TARAFSIZ ŞAPKA)

FURKAN: Bir ülkenin kendini yönetemeyip onu başka bir ülkenin yönetmesine manda ve himaye yönetimi diyorlar. Bunun diğer adı sömürgeciliktir. Mandacılık Paris Barış Konferansı ile ortaya çıkmıştır. Sömürgecilik yasaklandığı için Devletler yaptıkları işgali mandacılık adı altında sürdürdüler ve yaptıkları sömürgeciliği sevimli hale getirdiler.

KIRMIZI ŞAPKA (KİŞİSEL, DUYGUSAL ŞAPKA)

CEREN: Mandacılık bir ülkenin kendini yönetememesi, başka bir ülke tarafından yönetilmesidir. Kendi ülkemizin başka bir ülke tarafından yönetilmesi bize herhangi bir ekonomik güç veya başka bir güç kazandırmaz. Örneğin: devletimiz başka bir ülke tarafından manda ve himaye himayesi altında olduğunu düşünelim. Hangi bağımsızlık var ki yabancıların öğütleriyle, emirleri ile , planları ile devletini yükseltmesini bekleyemeyiz. Kısacası mandacılık altında olan bir ülke yükselmez ve gelişme gösteremez ve bağımsız olamaz.

SİYAH ŞAPKA (KÖTÜMSER ŞAPKA)

SEVGİ: Manda ve Himayenin kötü sonuçlarından biridir tam bağımsızlığının yaşanamamasıdır. Manda yönetimi altındaki bir ülke de kültür yozlaşması ve dejenerasyonu yaşar. Başka bir devlet tarafından yönetilirken tamamen bağımsızlık elden gitmemeli. Bu yüzden mandacılığa hayır diyorum.

YEŞİL ŞAPKA (YARATICI ŞAPKASI)

ONUR: Bence mandacılık iyi bir şey değil çünkü, mandacılık olursa madenlerimiz, petrol yataklarımız sömürülür. Bağımsızlığımızı kazanmamız için savaşmalıyız. Kurtuluş manda yönetiminde değildir. Ben diyorum ki ya istiklal ya ölüm!

SARI ŞAPKA (AVANTAJLAR ŞAPKASI)

OSMAN: Bazı devletlere göre mandacılık mantıklı olmayabilir. Bana göre savaşağımıza manda yönetimi benimsenmelidir. Çünkü bir devlet zayıf ise o devletin güçlü bir devlet tarafından yönetilmesi daha iyidir. Zaten zayıf devletin savaşmaya da gücü yoktur. Gücümüzü pek ala manda ve himaye yönetiminde toplayabiliriz. Savaş bizi daha da zayıflatır.

MAVİ ŞAPKA(KONTROL ŞAPKASI)

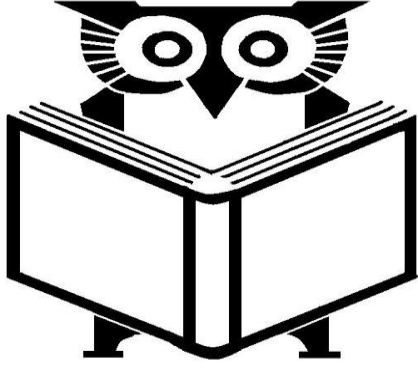
HÜSEYİN: Sonuç itibariyle mandacılık kötü bir şeydir. En iyi kurtuluş yolu bağımsızlığımızı kazanana kadar savaşmaktır.

EK-4

ÇALIŞMA YAPRAKLARI

ARKADAŞLAR!!!

ATATÜRK SAMSUN'A ÇIKTIĞINDA VATANI KURTARMAK
İSTEYENLERİN KURTULUŞ ÇARELERİNİ YAZARMISINIZ?

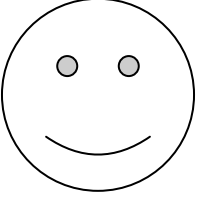
1.

2.

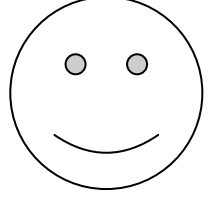
3.

PEKİ ATATÜRK VATANIN KURTULUŞUNU NE OLARAK
GÖRÜYORDU?

KONGRELER ÇALIŞMA YAPRAĞI

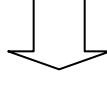

- Kurtuluş Savaşını başlatan belge.....dir.
- Milli Bilinci uyandıran ilk belge.....dir.
- Atatürk’dan sonra askerlikten istifa etmiştir.
-Ulusal kararlar alınmıştır.
- Doğuda Ermeni Devleti’nin kurulmasını önlemek için toplanan kongre..... Kongresidir.
- Temsilciler Meclisi.....’den önce kurulmuştur.
- Manda ilk kez..... de ret edilmiştir
- Milli sınırlardan ilk kez.....Kongresinde bahsedilmiştir.
- Kurtuluş Savaşının yöntem ve gerekçesi
açıklanmıştır.
-bir ihtilal beyannamesi niteliği taşır.
- İrade-i Milliye Gazetesinin yayınlanmasına.....
Kongresi’nde karar verilmiştir.
- Türk ulusunun desteğini almayı ve mücadeleyi tek merkezde toplamayı amaçlayan kongre.....’dir.

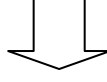
MİSAK-I MİLLÎ'DE HANGİ KONULARDA KARARLAR ALINMIŞTIR

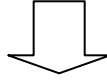
19 MAYIS 1919
MUSTAFA KEMAL'İN
SAMSUN'A ADIMATIŞI

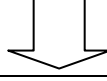
HAVA GENELGESİ

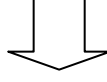
AMASYA GENELGESİ

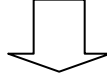
MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİKTE AYRILMASI

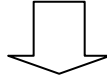
ERZURUM KONGRESİ

TEMSİL HEYETİ'NİN KURULMASI

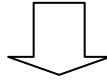
SİVAS KONGRESİ

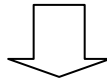
AMASYA GÖRÜŞMELERİ

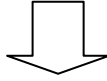
MUSTAFA KEMAL'İN ANKARA'YA GELİŞİ

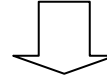
İSTANBUL'SA SON OSMANLI MEBUSAN MECLİSİNİN TOPLANMASI

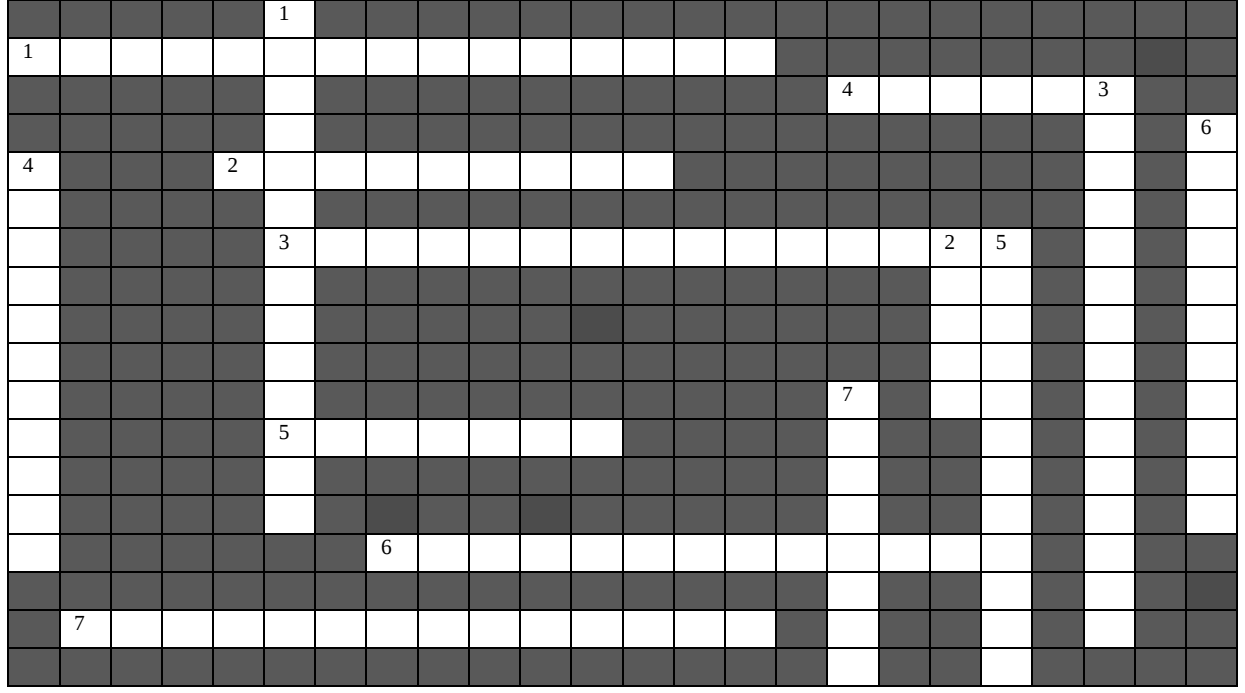
MİSAK-I MİLLÎ'NİN KABULÜ

İSTANBUL'UN İŞGALİ

1. TBMM'NİN KURULMASI

SAĞDAN SOLA

1. Kurtuluş Savaşı'nı başlatan belge
2. Padişaha bağlılık bildirdiği için ulusal Olmayan kongre
3. Azınlıklarla ilgili ilk kararı alındığı Kongre
4. Milli mücadelenin merkezi
5. Mustafa Kemal'in milletvekili seçildiği İl hangisidir?
6. Temsil Heyeti'nin başkanı kimdir?
7. Kurtuluş Savaşı hazırlık çalışmaları sürerken İngiliz yanlısı İstanbul'da ki hükümetin adı nedir?

YUKARIDAN AŞAĞIYA

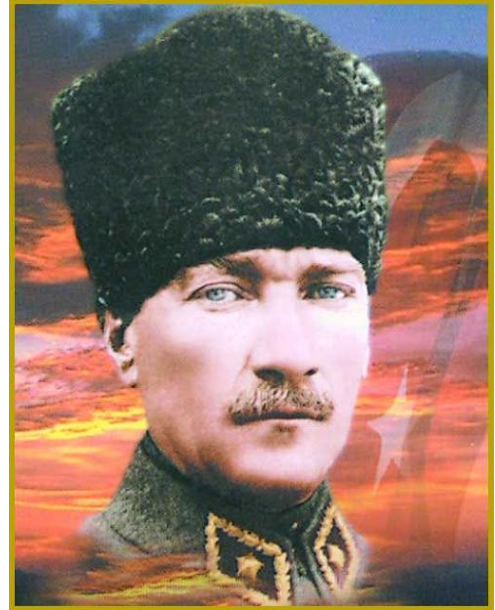
1. Milli bilinci uyandırmak için Mustafa Kemal hangi belgeyi yayınlamıştır?
2. baştan sona ulusal kararların alındığı kongre
3. Mandacılığı savunduğu için bağımsızlık düşüncesinden yoksun kongre hangisidir?
4. Milli Mücadelenin Programı hangi kararların kabulü ile ortaya çıkmıştır?
5. Sivas Kongresi'nde milli mücadele çalışmalarını halka duyurmak için hangi gazetenin çıkarılmasına karar verilmiştir?
6. Misak-ı Milli'nin kabul edilmesini sağlayan kurulun adı nedir?
7. İstanbul Hükümeti'nin Temsil Heyeti'nin varlığını tanıdığını hangi olay ile anlıyoruz?

MERHABA BEN MUSTAFA
KEMAL PAŞA!
SENİNDE BİLDİĞİN GİBİ
ANKARAI MİLLİ
MÜCADELENİN MERKEZİ
YAPTIM.
BANA ANKARA'YI MERKEZ
SEÇMEMİN NEDENLERİNİ
YAZARMISIN?

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....
- 5).....

SON OSMANLI
MEBUSAN
MECLİSİNE
HANGİ İLDEN
MİLLETVEKİLİ
SEÇİLDİM?

.....

MİLLİ TEHLİKEYE KARŞI
HALKI UYARIP ORTAK BİR
AMACA YÖNLENDİRMEYE
ÇALIŞTIĞIM VE ONLARDA
MİLLİ BİLİNCİ
UYANDIRMAK İÇİN HANGİ
GENELGEYİ YAYINLADIM

KURTULUŞ
SAVAŞI'NI
BAŞLATTIĞIM
BELGENİN ADI
NEDİR?

EK-5

.ROL KAĞITLARI

ARA KİŞİ: Yıldırım Orduları Komutanıyken İstanbul'a geri çağrılan Mustafa Kemal İstanbul'a geldiğinde gördüğü manzara karşısında gözlerine inanamadı. İtilaf Devletleri İstanbul'a gelmişti." Der ve sahneyi diğerlerine bırakır.

KAZIM KARABEKİR PAŞA: Mustafa Kemal Paşa ordularınız Çanakkale'de İngilizlere geçit vermedi. Bu uğurda binlerce şehit vermemize rağmen şimdi itilaf Devletleri rahatça İstanbul'a geldiler.

MUSTAFA KEMAL PAŞA: Gür ve kendinden emin bir ses tonuyla
---"Geldikleri gibi giderler" der.

REFET PAŞA: Mustafa Paşam bunu nasıl başaracağız. Bir tek İstanbul değil yurdun her yerinde düşman dolaşıyor. Ordularımız dağıldı. Birlik içinde değiliz.

MUSTAFA KEMAL PAŞA: Mustafa Kemal elinde bulunan tesbihi hızla çekerek koparır ve yere saçılan boncukları göstererek

---" Bu boncukları nasıl toplarsak bu vatanını da toplayıp kurtarırız."

ARA KONUŞMACI: “Mustafa Kemal İstanbul’a geldiğinde gördüklerinden sonra vatani kurtarmak için Anadolu’ya geçmek istiyordu. Bu sırada aradığı fırsat eline geçti. Samsun ve çevresinde Rum çeteleri Türk köylerini basıyor, Türkleri öldürüyorlardı.” der ve sahneyi diğerlerine bırakır.

İNGİLİZ HÜKÜMETİ SÖZCÜSÜ: Samsun’da sizler ve Rumlar arasında karışıklık ortaya çıktı. Güvenliğimiz tehlikededir. Bu karışıklığı önleyin aksi takdirde bölgeyi işgal ederiz.

İSTANBUL HÜKÜMETİ SÖZCÜSÜ: Siz merak etmeyin. Şikayetinizi dikkate alacağız. Geniş yetkilere sahip bir komutanı hemen bölgeye göndereceğiz.” Der ve sahneden çekilir. Diğerleri devreye girer.

DAMAT FERİT PAŞA: İngilizlerin 7. maddeyi uygulamasını önlemek için acilen bölgeye bir komutan gönderin.

DAHİLİYE NAZIRI MEHMET ALİ BEY: “Bence bu olayı Fuat paşaya soralım” der ve Ali Fuat Paşa’ya dönerek “ Samsun’ da ki karışıklıkları önlemek için sizlerden birini görevlendireceğiz. Siz kimi tavsiye edersiniz?”

ALİ FUAT PAŞA: Bildiğiniz gibi Çanakkale Savaşı’nda Mustafa Kemal’in orduları İngilizleri yenmişti ve o olaydan sonra Mustafa Kemal’e karşı halkın güveni arttı. Bu işi en iyi Mustafa Kemal Paşa yapar.

DAHİLİYE NAZIRI MEHMET ALİ BEY: “Doğru söylüyorsunuz Fuat Paşa. En uygun isim Mustafa Kemal.” Damat Feri Paşa’ya dönerek “ Emir Buyurun Sadrazamım Mustafa Kemal’e bu görevi bildirelim.”

DAMAT FERİT PAŞA: Haklısınız. Hemen yüce padişahımıza bunu bildirelim ve kabul ederse 9. Ordu Müfettişliğine Mustafa Kemal’i atasın. Ve yanına istediği kadar asker alarak en kısa zamanda görevine başlasın.” Der ve sahneye ara konuşmacı girer.

ARA KONUŞMACI: Mustafa Kemal 9. ordu Müfettişliğine atandıktan sonra 16 Mayıs 1919 da yanında 19 silah arkadaşıyla Bandırma Vapuruna binerek İstanbul’dan ayrılır. 19 Mayıs 1919 da Samsun’ a ayak basarak Vatanı kurtarmak için eline geçen fırsatı değerlendirir.

EK-6

POWERPOINT SLAYTLARI

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ

Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı

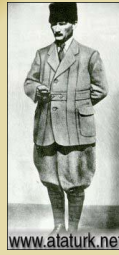
Samsun ve çevresinde Pontus Rum çeteler Türklere saldırmıştır.

İngilizler Avrupa kamuoyunu yanıltarak, saldırıları Türkler tarafından gerçekleştirildiğini bildirmiştir İngiltere, Samsun ve çevresini silahsızlandırılmasını, yoksa, bu bölgeyi işgal edeceğini söylemiştir.

Bunun sonrasında Mustafa Kemal 9.Ordu Müfettişliğine atanır.(30 Nisan 1919)

M.Kemal'in 9.Ordu Müfettişliği'ne Atanmasını Sağlayan Etkenler

- ❖ M.Kemal'in İttihat ve Terakki karşıtı olması
- ❖ M.Kemal'in, Türk ordusunun Almanlar'ın kontrolüne verilmesine karşı çıkması.
- ❖ Padişah'ın veliyetlik döneminden itibaren M.Kemal'i yakından tanıyan olması.
- ❖ M.Kemal'in daha önceki başarıları.

M.Kemal'in Samsun'daki Görevleri

- ✓ Bölgede güvenliğin sağlanması.
- ✓ Asayişsizliğin çıkış nedenlerinin saptanması.
- ✓ Bölgedeki silah ve cephanenin toplanması
- ✓ Halka silah dağıtan kuruluşların ortadan kaldırılması.

GENELGELER

Havza Genelgesi (28-29 Mayıs 1919)

- ✚ M.Kemal Havza'da hazırladığı bir genelgeyi ülkenin askeri ve mülki amirlerine bildirmek için telgraflar çekmiştir.Genelgenin içeriği şunlardır:
- ✚ Büyük ve heyecanlı mitingler düzenlenecek ve işgaller protesto edilecek.
- ✚ İstanbul Hükümeti'ne protesto telgrafları çekilecek.
- ✚ Büyük devletlerin temsilcilerine uyarı mektupları ve telgrafları çekilecek.
- ✚ Mitinglerde hristiyan halka zarar verilmeyecek.

GENELGELER

AMASYA GENELGESİ 20/22 HAZİRAN 1919

- M.Kemal bazı arkadaşlarını gizli olarak Amasya'ya çağırması ve işgaller hakkında görüşmüştür.
- Rauf Bey, Refet Paşa, Ali Fuat Paşa, Cemal Paşa ve Kazım Karabekir'in de onayıyla Amasya Genelgesi yayınlanmıştır.

AMASYA GENELGESİ 20/22 HAZİRAN 1919

RAUF ORBAY

Refet BELE

Ali Fuat CEBESÖY

KAZIM KARABEKİR

AMASYA

AMASYA GENELGESİ 20/22 HAZİRAN 1919

- Genelgenin içeriği şunlardır:
- 1. Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir. (Gerekçe)
- 2. İstanbul Hükümeti, üzerine düşen görevi yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok durumuna düşürmektedir.
- 3. Milletin geleceğini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. (Amaç ve yöntem)
- 4. Her türlü etki ve denetimden uzak bir kurul oluşturulmalıdır. (Temsil Kurulu)
- 5. Anadolu'nun en güvenilir yeri olan Sivas'ta milli bir kongre düzenlenmeli, bunun için de her bölgeden üç delege Sivas'ta olacak şekilde yola çıkmalıdır.
- 6. Delegelerin seçimlerini Redd-i İlhak, Müdafaa-i Hukuk cemiyetleri ve belediyeler yapacaktır.
- 7. Doğu illeri için 10 Temmuz'da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.
- 8. Mevcut askeri ve milli örgütler kesinlikle dağıtılmayacak, komuta bırakılmayacak ve başkalarına teslim edilmeyecek.
- 9. Bu genelge sır olarak tutulmalı ve delegeler kimliklerini gizli tutarak seyahat etmelidirler.

Amasya Genelgesi'nin Önemi:

- Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesi, amacı ve yöntemi belirlenmiştir.
- Kurtuluş Savaşının ilk siyasi belgesidir.
- İlk kez milli egemenliğe dayalı bir yönetimden bahsedilmiştir. (3.madde)
- İstanbul Hükümeti ilk kez yok sayılmıştır. (3.madde)
- Türk milleti hem İstanbul Hükümeti'ne hem de işgalci güçlere karşı mücadeleye çağrılmıştır

Erzurum Kongresi (22 Temmuz-7 Ağustos 1919)

- Amasya Genelgesi sonrasında Padişah, M.Kemal'in görevden alındığına dair buyruk çıkarmıştır (8 Temmuz 1919).
- M.Kemal, İstanbul'a aynı gün, resmi görevinden ve askerlik mesleğinden istifa ettiğini bildirmiştir.

Erzurum Kongresi (22 Temmuz-7 Ağustos 1919)

- Doğuda Ermenilere karşı Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti mücadele veriyordu.
- Ermeni tehlikesine karşı nasıl hareket edileceği konusunu belirlemek için Erzurum'da Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından Erzurum Kongresi düzenlenmiştir.

Erzurum Kongresi (22 Temmuz-7 Ağustos 1919)

26 Mart 1919'da Amasya'dan ayrılarak Tokat - Sivas - Erzincan'da geçmek sureti ile 3 Temmuz'da Erzurum'a geldi.

Kongrede Alınan Kararlar:

- 1-Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, asla parçalanamaz.
2. İstanbul Hükümeti, vatanın Bağımsızlığını koruyamadığı takdirde, geçici bir hükümet kurulacaktır.
3. Manda ve himaye kabul edilemez.
4. Azınlıklara egemenliğimize engel olabilecek ayrıcalıklar verilemez.
5. Kuva-yı Milli'yi etkili ve milli iradeyi hakim kılmak esastır.
6. Mebusan Meclisi derhal toplanmalı ve hükümetin çalışmaları meclis tarafından kontrol edilmelidir.

Erzurum Kongresi'nin Önemi:

- Kongre bölgesel yapılmasına karşılık, alınan kararlar yönüyle ulusal bir kongre özelliğine sahip olmuştur
- Kongrenin 1.maddesi, Misak-ı Milli'de de yer alan maddedir.
Heyet-i Temsiliye (Temsil Kurulu) 9 kişiden oluşmuştur. Başkanı M.Kemal olmuştur.
- Manda ve himaye ilk kez reddedilmiştir (İngiliz mandası).
- İlk kez bir hükümet kurma fikrinden bahsedilmiştir.

Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)

İstanbul Hükümeti bu kongreyi engellemek için Elazığ Valisi Ali Galip Bey'i görevlendirmiş fakat başarılı olamamıştır.

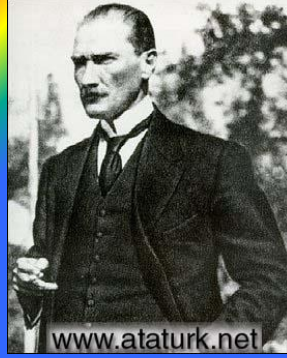
Sivas Kongresi 38 delegenin katılımı ile toplanmıştır.

Kongrede M.Kemal başkan seçilmiştir.

Kongrede Alınan Kararlar:

1. Erzurum Kongresi kararları aynen kabul edilmiştir.
2. Tüm milli cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirilmiştir.
3. Manda ve himaye fikri kesin olarak reddedilmiştir (**ABD mandası**).
4. Temsil Kurulu'nun yetkileri tüm yurdu temsil edecek şekilde genişletilmiştir.
5. Devletin ve milletin bağımsızlığı zedelenmemek şartıyla borç alınabileceği kabul edilmiştir.
6. Mebusan Meclisi'nin açılması için çalışmaların devam etmesi kararlaştırılmıştır.
7. **İrade-i Milliye** adlı bir gazete çıkarılmasına karar verilmiştir.

Sivas Kongresi'nin Önemi:

- Her yönüyle ulusal bir kongredir.
- En çok tartışılan konu manda ve himaye olmuş, fakat kesin olarak reddedilmiştir.
- Misak-ı Milli'nin esasları belirlenmiştir.
- Yürütme yetkisi Temsil Kurulu'na verilmiştir. Ali Fuat Paşa Batı Anadolu'ya Kuva-yı Milliye Kumandanı olarak atanmıştır.
- Temsil Kurulu üye sayısı 15 olmuştur.

Sivas Kongresi'nin Sonuçları:

Temsil Kurulu, İstanbul Hükümeti ile haberleşmelerinin kesildiğini bildirmiştir

Damat Ferit Hükümeti baskılara dayanamayarak istifa etmiş, Ali Rıza Paşa Hükümeti kurulmuştur.

Damat Ferit Paşa

Ali Rıza Paşa

AMASYA GÖRÜŞMELERİ (20-22 Ekim 1919)

- Damat Ferit Paşa'nın yerine getirilen Ali Rıza Paşa, Temsil Heyeti ile görüşmek üzere Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı görevlendirdi.
- Mustafa Kemal ve Rauf Bey'in de bulun-duğu bu görüşmelerde alınan kararlar:
 1. Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı korunacaktır.
 2. Müslüman olmayan topluluklara siyasî egemenlik ve sosyal dengemizi bozacak nitelikte haklar verilmeyecektir.
 3. İstanbul Hükümeti Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk cemiyetini tanıyacaktır.
 4. Osmanlı Mebuslar Meclisi Anadolu'da, İstanbul Hükümetinin uygun göreceği gü-venilir bir yerde toplanacaktır.

ÖNEMİ

- İstanbul Hükümeti, Amasya görüşmesine temsilci göndermekle, Temsil Heyetinin **hukukî varlığını** kabul etmiş oluyordu.
- **NOT:** İstanbul Hükümeti yukarıda alınan kararlardan sadece **Mebuslar Meclisi'nin toplanmasını** kabul etti.

Temsil Kurulu'nun Ankara Gelişi (27 Aralık 1919)

- M.Kemal, Temsil Kurulu ile birlikte Ankara'ya gelmiştir.
- Ankara ili, Erzurum ve Sivas'tan sonra Milli Mücadele'nin yeni merkezi olmuştur.

Ankara'nın Merkez Seçilmesi'nin Nedenleri

Ülkenin doğusunun ve batısının Ankara'dan kontrol edilebilir olması.

Düşman tehlikesinden uzak bulunması.

Asıl savaşın olduğu Batı Cephesi'ne yakın olması.

Demiryolu ulaşımı ve haberleşmenin elverişli olması.

İstanbul'daki gelişmeleri daha yakından izleme imkanının bulunması.

Ankara'nın Ali Fuat Paşa'nın (solda) kontrolü altında olması

Son Osmanlı Mebusan Meclisinin Toplanması (12 Ocak 1920)

Son Osmanlı Mebusan Meclisi 12 Ocak 1920'de açılmıştır.

M.Kemal, Müdafaa-i Hukuk Grubu'nu oluşturarak kendi fikirlerinin Mebusan Meclisi'nde kabul edilmesini ve meclise başkan seçilmeyi istemiştir.

Mebusan Meclisi Müdafaa-i Hukuk Grubu'nu tanımamış, bunun yerine Felah-ı Vatan Grubu oluşturulmuştur.

Meclis M.Kemal'i başkan seçmemiştir.

Mebusan Meclisi padişaha bağlı gibi hareket etmiştir.

Mebusan Meclisi, esaslarını M.Kemal'in belirlediği Misak-ı Milli kararlarını kabul etmiştir (28 Ocak 1920).

Misak-ı Milli (28 Ocak 1920)

1. Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, asla parçalanamaz.
2. Arap topraklarının geleceği için halkın oyuna başvurulacaktır.
3. Batı Trakya halkının geleceğini halk kendi oyuyla belirleyecektir.
4. Elviye-i Selase'nin (Üç il; Kars, Ardahan ve Batum) geleceği için halk oyuna başvurulacaktır.
5. İstanbul ve Marmara Denizi güvenlik altına alınmalıdır.
6. Boğazlar konusunda diğer devletlerle yapılacak anlaşmalarla alınan kararlar uygulanacaktır.
7. Azınlıklara, komşu ülkelerdeki müslüman azınlıklara verilen haklardan daha fazla hak verilemez.
8. Kapitülasyonlar kesinlikle kabul edile
9. Bağımsızlığımızı ve ekonomik gelişmemizi engelleyecek hiçbir sınırlandırma kabul edilemez.

Misak-ı Milli'nin Önemi

- ❖ Misak-ı Milli ile milli ve bölünmez Türk vatanının sınırları çizilmiştir.
- ❖ Erzurum ve Sivas kongreleri kararları Mebusan Meclisi tarafından da kabul edilmiştir.
- ❖ Misak-ı Milli ile belirlenen sınırlar, Lozan Barış Antlaşması ve sonrasında bugünkü sınırlarımız oluşturulmuştur
- ❖ Misak-ı Milli'nin kabul edilmesi ile İtilaf Devletleri İstanbul'u işgal etmiş ve Mebusan Meclisi basılmıştır (16 Mart 1920).

İstanbul'un İşgali (16 Mart 1920)

- ❑ İtilaf Devletleri Mebusan Meclis'inin kapatılması ile Milli Mücadele'nin sona ereceğine inanmıştır.
- ❑ Baskılar sonucu Ali Rıza Paşa görevinden istifa etmiş (3 Mart 1920), yerine Salih Paşa sadrazam olmuştur (8 Mart 1920).

TBMM'NİN AÇILMASI (23 Nisan 1920)

İtilaf Devletleri'nin İstanbul'u işgal etmesi ve Mebusan Meclisi'nin kapatılması üzerine M.Kemal, bir genelge yayınlarak Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip bir meclisin toplanacağını bildirmiştir.

TBMM'NİN AÇILMASI (23 Nisan 1920)

Mustafa Kemal'in Önergesi (24 Nisan 1920):

1. Hükümet kurmak gereklidir.
2. Geçici kaydıyla bir hükümet reisi tanımak veya padişah vekili atamak doğru değildir.
3. TBMM'nin üstünde güç yoktur.
4. TBMM, yasama ve yürütme yetkisine sahiptir.
5. Meclisten ayrılacak bir kurul meclise vekil olarak hükümet işlerini görür.
6. Meclis başkanı, hükümetin de başkanıdır.
7. Padişah ve halifenin durumu, bulunduğu baskıdan kurtulduktan sonra Meclis tarafından görüşülecek ve durumları belirlenecektir.

ÖNEMİ

- ❖ TBMM'nin açılması ile yeni Türk Devleti kurulmuştur.
- ❖ "Geçici bir hükümet reisi tanımak doğru değildir" Maddesi ile meclisin bağımsızlığı ve devamlılığı belirtilmiştir (2.madde).
- ❖ TBMM'nin üstünde güç olmadığı belirtilerek İstanbul Hükümeti yok sayılmıştır (3.madde).
- ❖ İlk TBMM'de "güçler birliği ilkesi" ve "Meclis Hükümeti Sistemi" kabul edilmiştir (4.madde).